

Mezinárodní systém

- Mezinárodní spolupráce
- Evropská spolupráce (EU, Rada Evropy, V4)
- NATO
- OSN
- Mezinárodní hospodářská spolupráce
- Mezinárodní bezpečnostní spolupráce
- Mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí a zdraví

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Materiály do výuky pro 2. stupeň ZŠ
a víceletá gymnázia

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Materiály do výuky pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia

Mezinárodní systém

OBSAH

Úvod	3	NATO	65
Teoretická část	4	Obrana	
Žákovské aktuality jako forma žákovské participace		NATO – historie, agenda a forma	
Fotokoláž		Operace NATO	
Analýza titulků		Motto NATO	
Mezinárodní spolupráce	8	OSN	78
Úvod do mezinárodní spolupráce		UNESCO	
Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích		Výhody a nevýhody členství v OSN	
Historie mezinárodní spolupráce		Cíle OSN	
Evropská spolupráce		Mezinárodní hospodářská spolupráce	101
Evropská integrace	23	Mezinárodní hospodářské organizace	
Jiří z Poděbrad a sjednocení Evropy		Na koho se obrátit?	
Mírové kořeny EU		Charakteristika mezinárodních hospodářských organizací	
Vytvoření Evropské unie		Mezinárodní bezpečnostní spolupráce	115
Evropská unie	38	Interpol	
Státy Evropy a EU		Mezinárodní policie	
Výhody a nevýhody členství v EU		Organizace	
Fungování EU		Mezinárodní bezpečnostní spolupráce v kostce	
Rada Evropy	50	Mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí a zdraví	127
Pilíře Rady Evropy		Znečištění životního prostředí	
Historie a poslání Rady Evropy		Světová zdravotnická organizace (WHO)	
Agenda Rady Evropy		Organizace chránící životní prostředí	
Visegrádská spolupráce	60	COVID-19 a fake news	
V4 jako příklad regionální spolupráce		Co všechno mohu/můžeme udělat pro zlepšení životního prostředí v mém okolí	
V4 – historie, agenda a forma		Bingo o zdraví	
Motto a logo V4			

ÚVOD

Život v 21. století je plný neustálých změn na všech úrovních lidského života. Dynamicky se mění životní prostředí, posouvají se společenské i kulturní normy, přicházejí nové formy komunikace, mění se způsoby práce... V dnešním globalizovaném světě navíc změny přicházejí mnohem častěji a šíří se mnohem rychleji, než tomu bylo kdykoliv dříve v naší historii. Pochopit současný globalizovaný svět a být schopen se na změny adaptovat patří mezi hlavní výzvy, kterým každý občan čelí.

Proces globalizace a s ním spojené změny kladou velký tlak i na oblast vzdělávání. Právě od učitelů se očekává, že budou schopni žáky na novou dobu připravit. Kromě předávání vědomostí musí dnes učitel v mnohem větší míře vést žáky i k rozvoji dovedností, schopností a postojů, pokud chce, aby byli v moderním světě úspěšní.

Mezinárodní spolupráce je nedílnou součástí procesu globalizace. Právě proto je publikace, kterou držíte v rukou, věnována právě tomuto tématu. Nabízíme učitelům možnost uchopení tohoto tématu z různých úhlů pohledu, jak prostřednictvím různých organizací působících v rámci mezinárodní spolupráce, tak i různých témat mezinárodní spolupráce. Z geografického pohledu jsme jako ukázkový příklad pro různé typy mezinárodní spolupráce vybrali evropský kontinent, který je žákům v České republice nejbližší. Mimo to učitelům

také přinášíme metodickou podporu, jak kompetence ve výuce rozvíjet. V publikaci najdete celkem třicet šest různých aktivit, které můžete ve výuce použít. V neposlední řadě v ní také najdete tipy, jak do výuky zařadit aktuality ze současného dění. V každém z témat jsou aktivity opět rozvrženy do tří částí, tedy aktivity evokační, aktivity hlavní – expoziční a fixační a aktivity reflektivní. Učitel může využít všechny aktivity v každé z částí, případně, dle vlastního uvážení, vybrat jen ty, které se mu hodí. Aktivity lze samozřejmě libovolně modifikovat dle aktuálních potřeb učitele.

Tato publikace vznikla v rámci projektu „Odpovědné občanství“, který přináší nový a ucelený přístup k občanskému vzdělávání v České republice. Cílem projektu je zvýšit kvalitu občanského vzdělávání pro potřeby 21. století a odstranit nedostatky, které v současnosti při výuce vznikají. Ve spolupráci s předními českými i zahraničními odborníky z oblasti pedagogiky, politologie, práva a mezinárodních vztahů jsme pro vás vytvořili „Model kompetencí pro odpovědné občanství“, ve kterém jsme přímo propojili oborové znalosti s kompetencemi. Kromě tohoto teoretického základu přinášíme také dlouhodobou metodickou podporu pro jeho využití ve výuce na českých školách prostřednictvím publikační řady „Výchova k občanství“. Navštivte webové stránky www.odpovedneobcanstvi.cz a získejte ještě více materiálů do výuky a informace, jak rozvíjet odpovědné občanství ve výuce na školách.

ŽÁKOVSKÉ AKTUALITY JAKO FORMA ŽÁKOVSKÉ PARTICIPACE

Odpovědné občanství, jeho rozvoj a formování odpovědného občana je považováno za klíčový prvek výchovy k občanství.¹ Odpovědné občanství se zakládá na porozumění politice – na politické gramotnosti. Tuto gramotnost tvoří strukturované znalosti zejména v oblastech občanských práv a povinností, občanských, politických a sociálních institucí, ale také například národního a kulturního dědictví a hodnotového rámce (hodnoty uvedené v Ústavě České republiky). Její rozvíjení následně vede k vytváření samostatného úsudku, postoje k daným skutečnostem, názorům, respektive ke kritickému myšlení založenému na samostatném posuzování správnosti/věrohodnosti názorů na základě znalostí.² Kritické myšlení je potom východiskem občanské angažovanosti/aktivní participace – zapojení se do společenského života. Procesuální rámec rozvoje odpovědného občanství v podobě jednotlivých kroků od porozumění až po aktivní participaci nám přibližuje takzvaná cesta k odpovědnému občanství.³

V prostředí školy je nejčastěji žákovská participace spojována s jejich zapojením/podílem na fungování školy, což bývá realizováno prostřednictvím žákovských parlamentů. Nejinak je tomu například také ve zprávě ČŠI, která participaci ve školním prostředí definuje jako „možnost žáků vyjadřovat se k utváření života ve škole a aktivně se na tomto utváření podílet“.⁴ Zpráva také konstatuje, že právě žákovské parlamenty patří k nejdůležitějším nástrojům této participace. Samotná žákovská participace však může mít mnoho dalších podob.

Podrobněji se formami participace žáků zabývá ve svém příspěvku J. Vidláková.⁵ Kromě již uváděných takzvaných formálních struktur, jež tvoří školou oficiálně ustanovené žákovské parlamenty, ale také třídní samosprávy, lze hovořit například o simulované participaci ve školní třídě (zde žáci na základě simulačních aktivit realizují volby, hlasování, jednání zastupitelstva, parlamentu). Jak autorka dále konstatuje, je žákovská participace jev velmi komplexní a široký. Žáci se mohou podílet rovněž na celé řadě dalších činností, ke kterým patří také oblast kurikula, obsahu a metod výuky.⁶

Participace žáků na obsazích výuky byla také předmětem šetření v již zmiňované zprávě ČŠI. Zaměřovala se na to, zda žáci sami podávají náměty – navrhují témata či obsahy výuky. Zpráva pak v této souvislosti konstatuje, že je tato forma participace zastoupena v malém procentu škol (6,2 % ZŠ a 7,7 % SŠ).⁷ Z hlediska realizovaného šetření jsou tyto závěry jistě

platné, nicméně z pohledu samotné participace žáků ve výuce, respektive jejich aktivního zapojení do procesu vyučování a podílení na její obsahové náplni je tato participace mnohem větší. Jednou z častých forem participace žáků na obsahu vyučování, kdy žák přichází a prezentuje určité téma na základě vlastního výběru, jsou žákovské aktuality. S touto formou participace se můžeme často setkat právě na hodinách občanské výchovy (respektive výchovy k občanství) již řadu let. Její podstatou je, že zvolení žáci pravidelně (nejčastěji na začátku vyučovací hodiny) prezentují krátkou aktualitu/zprávu – téma, nejčastěji nalezenou v médiích (tištěných, nyní hlavně digitálních), o určité události regionálního nebo globálnějšího charakteru. Zde pak můžeme narazit na jedno z úskalí této formy participace, a to je výběr/práce žáků s mediálními sděleními. Zvláště v dnešní době šířících se hoaxů a fake news je zapotřebí, aby se žáci naučili nepřebírat zprávy slepě, bez kritického náhledu a posouzení hodnověrnosti. To souvisí s úrovní a rozvojem jejich mediální gramotnosti, tzn. jejich znalostí a dovedností, které jsou potřebné pro orientaci v často nepřehledné nabídce mediálních produktů.⁸ Proto v následující části nabízíme jako další možnou inspiraci aktivity (Fotokoláž, Analýza novinových titulků), které mohou rychlým a efektivním způsobem napomoci posílení potřebných dovedností žáků pro rozvoj mediální gramotnosti a zkvalitnění jejich práce při přípravě aktualit.

1 Viz např. materiály Rady Evropy a Evropské komise, souhrnně např. Citizenship Education at School in Europe (2005), dostupné na http://www.indire.it/lucabas/lkwm_file/eurydice///Citizenship_schools_Europe_2005_EN.pdf

2 K tomu např. Klooster, D. Co je kritické myšlení, dostupné na https://kritickemysleni.cz/wp-content/uploads/2020/05/KL01_2_web.pdf, případně také Valenta, J. Mantra zvaná kritické myšlení, dostupné na: <https://valenta-blog.eduin.cz/2017/12/14/mantra-zvana-kriticke-mysleni/>

3 Např. Müller, R. Aufgaben und Ziele politischer Bildung, dostupné na http://www.online-dissertation.de/politische_bildung/aufgaben_ziele.htm

4 ČŠI (2017), Participace žáků a studentů na fungování rozvoji školy, dostupné na https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/04-F_TZ-Participace-zaku-a-studentu-na-fungovani-a-rozvoji-skoly-15-6-FINAL_kor.pdf

5 Vidláková, J. Participace žáků na životě školy, dostupné na: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZVOB/1672/PARTICIPACE-ZAKU-NA-ZIVOTE-SKOLY.html/>

6 Vidláková, c. d.

7 ČŠI, c. d.

8 Mičienka, M., Jiráček, J. a kol. (2007) Základy mediální výchovy.

FOTOKOLÁŽ

Metoda/forma výuky: skupinová práce, práce s obrazovým materiálem, tvůrčí psaní

Pomůcky: fotografie k tématu (dle vlastních kritérií), volný papír/sešit, psací potřeby

Čas: cca 35 minut

Popis: Učitel si předem připraví několik fotografií, které splňují jím zadaná kritéria (např. dle tématu). Z každé fotografie musí být jasný záměr učitele. Učitel představí žákům všechny fotografie (promítne projektorem nebo vytištěné ukáže/připne na tabuli). Žáci dle zájmu a dobrovolnosti nebo na vyzvání učitele popisují vnější vzhled fotografie (např. na obrázku je jeden člověk, který stojí na silnici. Má na sobě ochranný oděv...) – popisují jen to, co vidí. Po popisu všech fotografií učitel sám vyřkne nebo se ptá žáků, co mají dané fotografie společného, k jakému tématu se vztahují (např. koronavirus). Následně učitel rozdělí žáky do tolika skupin, kolik fotografií připravil. Každá skupina si zvolí nebo učitel přiřadí každé skupině jednu fotografii. Úkolem žáků ve skupině je připravit novinový článek nebo krátký

komentář k dané fotografii a k danému tématu. Kritéria článku/komentáře určí učitel – měl by určit počet řádků/slov, typ článku (bulvární/seriózní) apod. Žáci vycházejí ze znalostí aktuálních událostí, z médií a informací získaných na sociálních sítích nebo v rodině.

Reflexe: Reflexe aktivity probíhá formou prezentace článků/komentářů. Každá skupina určí jednoho mluvčího, který daný článek/komentář přečte nahlas před třídou. Případné nejasnosti nebo nepřesnosti informací žáků v článku/komentáři učitel dovysvětlí.

Propojení s aktuálními tématy: Učitel může pomocí této aktivity zareagovat na jakékoli aktuální téma. Žáci díky médiím nepotřebují další znalosti na to, aby aktivitu zvládli. Aktivita se dá různě obměňovat a modifikovat, obrázky lze volit tak, aby se z nich daly tvořit různé řady nebo jiné koláže. S věkem žáků lze vybírat i náročnější obrázky, ze kterých téma není tak zřetelné.

ANALÝZA TITULKŮ

Metoda/forma výuky: skupinová práce, práce s obrazovým materiálem, analýza mediálního sdělení

Pomůcky: fotografie/kopie titulků novin či časopisů k tématu (vybírat takové, které doplňuje i fotografie na titulní straně) do každé skupiny, formulář odpovědí (pracovní list) do každé skupiny, psací potřeby

Čas: cca 45 minut

Popis: Učitel si připraví výstřížky titulků novin či časopisů k předem danému tématu. Počet titulků je na učiteli, minimálně pro snadný výběr žáků by měl připravit 4. Může využít tištěnou verzi novin/časopisu a titulky rozkopírovat nebo u online zpráv pořídit printscreen a ten rozkopírovat do každé skupiny. Je důležité, aby všechny skupiny měly všechny titulky. Dále učitel připraví formulář odpovědí pro každou skupinu. Třídou rozdělí na skupiny po 4–5 členech. Po rozdání všech potřebných pomůcek si žáci ve skupině prohlédnou a přečtou všechny titulky. Každá skupina si z daných titulků vybere 2, které na základě bodů ve formuláři zanalyzuje. Učitel poskytne titulky se zdrojem nebo bez zdroje podle dalšího účelu

aktivity – je možné rozdat bez zdroje, přičemž dalším úkolem žáků je rozpoznat o jaký druh médií se jedná, případně mohou žáci jmenovat příklady daných typů médií.

Reflexe: Po ukončení analýzy všech skupin probíhá společná diskuse. Učitel postupně ukáže po jednom všechny titulky, vyzve ty skupiny, které si je vybraly, aby přečetly své odpovědi, porovnaly je s ostatními skupinami a popsaly, proč si vybraly právě tento titulek. Pokud se stane, že si nějaký titulek žádná skupina nevybere, odpovědi tvoří žáci společně ve formě společné reflektivní diskuse.

Propojení s aktuálními tématy: Tato aktivita může přinést různé pohledy na různá témata. Učitel ji může využít k probrání i kontroverzních témat, a nabídnout tak žákům různé úhly pohledů, které není potřeba nijak hodnotit, ale stačí je jen prodiskutovat. Další výhodou je propojení s mediální výchovou – žáci mohou získat nové dovednosti k rozpoznávání různých typů mediálních sdělení. Tato aktivita může sloužit jako obohacení často využívaných „žákovských aktualit“ v hodinách občanské výchovy.

	Titulek 1	Titulek 2
<p>Předmět Které osoby nebo objekty jsou u titulku zobrazeny?</p>		
<p>Akce Jaké činnosti nebo jaké chování je z obrázku u titulku rozpoznatelné?</p>		
<p>Způsob vyjádření Jakou roli hraje vzhled, oblečení, postoj těla, gesta a mimika osob na obrázku? Jaký význam mají symboly, obrázky, pozadí, barvy a osvětlení obrázku u titulku?</p>		
<p>Výpověď titulku Jakým způsobem je titulek napsán? Jaké výrazové prostředky titulek obsahuje? Jaké pocity má text titulku vzbudit? Jaké jsou vlastnosti obsahu textu titulku?</p>		
<p>Vlastní názor Jak na tebe/vás působí titulek s obrázkem? Co vás na obrázku a titulku nejvíc zaujalo, co v tobě/ve vás vzbudilo zájem?</p>		

Téma	Mezinárodní spolupráce
Obsah	smysl, výhody a nevýhody mezinárodní spolupráce, typy a historie mezinárodní spolupráce, mezinárodní spolupráce ČR
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, D-9-8-02, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět • Jsme Evropané
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák vyjmenuje a vysvětlí různé typy mezinárodní spolupráce.</p> <p>KM: Žák seřadí vybrané události do časové posloupnosti na časové ose.</p> <p>KkVVN: Žák si tvoří vlastní názor na spolupráci mezi národy a objasní její výhody a/nebo nevýhody.</p> <p>KkJ: Žák prezentuje práci ve skupině.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Úvod do mezinárodní spolupráce Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů), práce s textem Pomůcky: pracovní list „Nadpisy+“ Čas: cca 10 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel předem připraví pro každou skupinu materiál pro úkol – rozstříhá pracovní list „Nadpisy+“ na jednotlivé texty a jejich nadpisy v místě přerušovaných čar. Učitel rozdělí žáky do skupin po 4–5 členech. Podle počtu skupin v dané třídě přiděluje 1–3 texty (tak, aby byly využity všechny texty). Úkolem žáků ve skupině je složit texty tak, aby dávaly smysl, a přiřadit k nim nadpisy.</p> <p>Reflexe: Podle znalosti skupin nebo na základě volby učitele lze kontrolu provést tak, že z druhé strany textů budou značky, které naznačí, jaké části textů k sobě patří. Další možností kontroly může být společné čtení textů, případně dovysvětlení některých faktů.</p>
Hlavní část hodiny, expozice, fixace	<p>Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů) – práce s textem Pomůcky: pracovní list „Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích“, tabule / flipchart / projektor, psací potřeby, podklad pro učitele „Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích – řešení“ Čas: cca 20 minut</p> <p>Uvedení: <i>Lidé, národy, státy nebo skupiny států se společně sdružují za účelem spolupráce. Spolupracují v různých oblastech, s různými cíli a sdružují se v různých mezinárodní organizace. Spolupráce je pro lidský život a pro fungování společnosti velice důležitá, tudíž je potřeba ji podporovat, ale zároveň hlídat vlastní svobodu a nezávislost.</i></p>

Popis aktivity: Aktivita může nebo nemusí navazovat na evokační aktivitu Nadpisy+ – skládání textů a přiřazování nadpisů. Správně složené a přiřazené texty z pracovního listu „Nadpisy+“ slouží jako podklad pro tuto aktivitu. Pokud učitel navazuje na evokační aktivitu, rozdává žákům pouze odstřížené otázky z pracovního listu „Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích“ k danému textu.

Pokud učitel nenavazuje na evokační aktivitu Nadpisy+, rozdělí učitel žáky do skupin po 4–5 členech a každé skupině přidělí 1–3 odstřížené texty z pracovního listu „Mezinárodní spolupráce v otázkách a odpovědích“. K jednotlivým textům poskytne otázky, které lze napsat na tabuli nebo flipchart (pro každou oblast jeden flipchart, na který budou skupiny otázky zpracovávat) nebo lze otázky promítnout projektorem. Úkolem skupiny je na základě daných textů odpovědět otázky týkající se daného textu. Skupiny své odpovědi zaznamenávají na předem připravený flipchart nebo do sešitu.

Názvy textů:

- 1) Smysl mezinárodní spolupráce
- 2) Výhody mezinárodní spolupráce
- 3) Nevýhody mezinárodní spolupráce
- 4) Historie mezinárodní spolupráce
- 5) Formy mezinárodní spolupráce
- 6) Mezinárodní spolupráce podle typu členství
- 7) Mezinárodní spolupráce podle typu zaměření
- 8) Evropská spolupráce jako příklad pro různé typy mezinárodní spolupráce

Reflexe: Po vypracování všech odpovědí ke všem textům žáci připravují své prezentace. Na základě svých odpovědí představí jednotlivý text ostatním. Díky odpovědím na dané otázky zaznamenávají ve svých prezentacích klíčové informace. Každý text by měl prezentovat v souvislém projevu mluvčí skupiny nebo jednotliví členové skupiny. Prezentace by neměla být delší než 2 minuty.

Reflexe,
hodnocení

Historie mezinárodní spolupráce

Forma výuky/metoda: práce ve skupinách (4–5 členů)

Pomůcky: pracovní list „Kartičky – Timeline“ pro každou skupinu (vytištěné oboustranně, nastříhané na jednotlivé kartičky)

Čas: cca 10–15 minut

Popis aktivity: Aktivita je inspirována deskovou hrou Timeline. Učitel předem pro každou skupinu připraví kartičky z pracovního listu „Kartičky – Timeline“ zvlášť vystřížené a pomíchané tak, aby nebyly poskládány podle správného řešení. Učitel rozdělí třídu do skupin po 4–5 žácích a rozdává každé skupině kartičky. Kartičky musejí ležet dolů tou stranou, kde je uveden letopočet, tak aby žáci viděli pouze událost a její popis. Kartičky leží na stole a žáci první kartičku, která leží úplně nahoře, umístí uprostřed hrací plochy (lavice, stůl, část koberce – dle možnosti třídy) letopočtem vzhůru. Poté se střídají v umísťování dalších kartiček, které už ale umísťují dle svých znalostí (vidí pouze událost bez letopočtu) vpravo nebo vlevo podle toho, zda se udála dříve, nebo později (jako časová osa). Jakmile kartičku umístí, mohou si svůj odhad a svoje umístění zkontrolovat přetočením na letopočet. Žáci si mohou zapisovat body za správné umístění a soutěžit mezi sebou. Výsledkem je časová osa, která zobrazuje historii evropské spolupráce.

Reflexe: Jakmile dokončí všechny skupiny aktivitu, probíhá společná kontrola. Učitel vyzývá žáky k popisu událostí od minulosti až po současnost – žáci přečtou událost, letopočet a popis události. Učitel může popis události doplnit, položit žákům doplňující otázky, případně dovysvětlit nepochopené.

1) Smysl mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce je jedním ze základních pilířů moderní společnosti, který v dnešní době nabývá stále větší důležitosti. Mezinárodní spoluprací se rozumí proces, kdy svrchované a suverénní státy mezi sebou navazují partnerské vztahy.

Smyslem takových partnerských vztahů je ulehčení dosažení cílů partnerských států a tím zajištění prosperity a spokojenosti občanů žijících v těchto státech. Je důležité si uvědomit, že každý stát má jiné podmínky pro své fungování, které jsou dány například zeměpisnou polohou, politickým zřízením nebo ekonomickou stabilitou.

Tyto podmínky jsou mnohdy nepříznivé, a tak je navazování mezinárodní spolupráce vhodným nástrojem, jak tyto podmínky obejít či úplně eliminovat. Příkladem může být Česká republika, ve které se nenachází dostatek ropných nalezišť, což ji vede k navázání mezinárodní spolupráce se státy, které ropu vyvážejí, a tím může zajistit dostatek pohonných hmot pro své občany.

2) Výhody mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce s sebou nese mnohé výhody. Státy vznikají za různých okolností a ne vždy je daný stát schopen zajistit svým občanům vše, co ke svému životu potřebují. Jednou z nesporných výhod mezinárodní spolupráce je právě schopnost zajištění těchto životně důležitých potřeb, které mohou mezi sebou státy navzájem sdílet.

Další výhodou, kterou přináší mezinárodní spolupráce, je mírové řešení sporů mezi státy. Každý stát usiluje o zachování své suverenity a ozbrojené konflikty tuto suverenitu přímo ohrožují, proto se státy raději uchylují k diplomatickým řešením sporů, která budou vyhovovat všem stranám, a zabrání tím zbytečným ztrátám na životech. Poslední, nicméně neméně důležitou výhodou mezinárodní spolupráce je zajištění bezpečnosti před nepřátelskými státy.

Mezinárodní spolupráce v oblasti bezpečnosti je známa po tisíciletí a vždy napomáhala menším a slabším státům navázat spolupráci s většími a silnějšími státy. Tím mohou slabší státy zlepšit svou vlastní bezpečnost a bránit tak svou zemi. Příkladem této spolupráce může být Severoatlantická aliance, která zajišťuje bezpečnost pro své členy již od roku 1949 (ČR se stala členem v roce 1999).

3) Nevýhody mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce s sebou nese i jisté nevýhody. Všechny státy na světě jsou nějak politicky organizovány, mají nějakou hierarchii. Může se jednat o autokratické nebo demokratické politické režimy. Příkladem autokracie je monarchie, kde hlavou státu a nejdůležitější rozhodovací silou je panovník. Příkladem demokracie je liberální demokracie, kde se v předem určených cyklech konají svobodné volby určující zástupce z lidu, kteří budou v nadcházejícím cyklu vládnout.

Mezinárodní prostředí žádnou obdobnou hierarchii nemá. Mezinárodní prostředí je anarchické, což znamená, že v něm neexistuje žádná vláda či panovník, který by byl nadřazen jednotlivým státům. Mezinárodní spolupráce tedy nemá jasně stanovená pravidla, která by vymezovala podobu vztahů, jež mezi sebou státy navazují.

Mezinárodní spolupráce sice může být prospěšná pro státy, ale zároveň může používat nemorální praktiky či může sledovat nemorální záměr. Absence nadřazené entity umožňuje silnějším státům vynucovat si spolupráci slabších, a tak upevňovat své postavení.

4) Historie mezinárodní spolupráce

Už v dobách prvních civilizací se národy potkávaly na mezinárodním poli. Dynastie v Asii, království v Evropě či civilizace v Americe řešily své spory válkami, které se ovšem nedají považovat za mezinárodní spolupráci. Avšak mezinárodní vojenské pakty, které vznikaly za cílem porazit společného nepřitele, příkladem mezinárodní spolupráce jsou.

První vojenský pakt, ke kterému jsou dochovány originální dokumenty, byl ustaven v roce 1259 př. n. l. mezi egyptským faraonem Ramsesem II. a chetitským králem Chattušilišem III. Znamější vojenský pakt vznikl v roce 478 př. n. l. a byl pojmenován Délský spolek po ostrovním městě Delos v Řecku. Z této doby pochází první historický pramen pojednávající o praktikách mezinárodní spolupráce, který napsal první známý historik Thúkydidés. Radikální změnu v pojetí mezinárodních vztahů přinesl vestfálský mír, který ukončil třicetiletou válku v roce 1648 a představil filozofii uznávání svrchovanosti států, jež byla založena na práci kardinála Richelieuho.

Mezinárodní spolupráce dospěla na vrchol po skončení druhé světové války v roce 1945. Vznikla Organizace spojených národů (OSN), která má za cíl udržovat světový mír. Do organizace postupně vstoupily všechny státy světa, a tím se stala největší mezinárodní organizací na světě.

5) Mezinárodní spolupráce podle typu členství

Existuje několik typů mezinárodní spolupráce, které se rozlišují podle vztahu jednotlivých států k organizaci. Základním typem mezinárodní spolupráce je takzvaná bilaterální spolupráce, což znamená, že je spolupráce navázána mezi dvěma konkrétními státy. Komplexnější formou je takzvaná multilaterální spolupráce, kde je spolupráce navázána mezi více státy.

Multilaterální spolupráce je nejčastější formou mezinárodních vztahů. Mnohdy multilaterální spolupráce přeroste v mezinárodní organizaci, kde jsou všichni členové, tedy státy, v rovnocenném postavení a rozhodují o fungování organizace jednotně. Příkladem takové organizace může být Rada Evropy. Dalším typem mezinárodní spolupráce je nadnárodní organizace, kde se členské státy dohodnou na nadřazené entitě, která bude organizaci vést, a tím se členské státy vzdají nárok na některá svá práva.

Příkladem takové organizace může být Evropská unie. Dalším velice významným typem mezinárodní spolupráce je nevládní spolupráce, neboli NGO (non-governmentální organizace), která není tvořena státy, ale jednotlivci, kteří sledují určitý záměr. Tyto organizace jsou většinou neziskové a zabývají se tématy jako humanitární pomoc, ekologie či náboženství. Příkladem takové organizace může být organizace Lékaři bez hranic, která sdružuje dobrovolné doktory z celého světa a vysílá je do oblastí postižených živelními pohromami či ozbrojenými konflikty.

6) Mezinárodní spolupráce podle typu zaměření

Existuje několik typů mezinárodní spolupráce, které rozlišují spolupráci podle svého zaměření. Každá mezinárodní spolupráce má své cíle a ty mohou být různorodé.

Mezi ty nejběžnější patří obranná spolupráce (Severoatlantická aliance – NATO); bezpečnostní spolupráce (Interpol); ekonomická spolupráce (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – OECD); vědecká spolupráce (Evropská organizace pro jaderný výzkum – CERN); sportovní spolupráce (Mezinárodní olympijský výbor – MOV); regionální spolupráce (Visegrádská skupina – V4); humanitární nebo rozvojová spolupráce (Světová banka – WB); či komplexní spolupráce, která se zaměřuje na větší množství cílů. Komplexní organizace nejsou tak časté, jelikož vyžadují aktivní účast svých členů a převážnou shodu na řízení organizace.

Příkladem komplexní organizace je Organizace spojených národů (OSN), která pod sebou zahrnuje přes tři sta pod-organizací a výborů, jež mají své specifické zaměření. OSN se často potýká právě s nedostatkem shody mezi státy na řízení, a tak je mnohdy neúčinná.

7) Evropská spolupráce jako příklad pro různé typy mezinárodní spolupráce

Evropa se po celou dobu své dlouhé historie nacházela buď ve stavu válečném, nebo ve stavu předválečném a patřila mezi ty nejnebezpečnější regiony světa. Dnes však Evropa patří k nejklidnějším světovým regionům a státy jako Rakousko, Dánsko či Česká republika se každoročně umísťují v top desítce nejbezpečnějších států světa. Cesta na tento pomyslný vrchol bezpečnosti nebyla jednoduchá.

Obě světové války zanechaly na kontinentu neuvěřitelné ztráty na životech a mnoho měst leželo v ruinách. Koncem druhé světové války však přišla radikální změna. Evropa začala spolupracovat. Již v roce 1948 vznikla Rada Evropy, která sdružuje téměř všechny evropské státy (47 členských států). Tato organizace hledá společná řešení, jež budou napomáhat rozvoji kontinentu. Dále vznikla Evropská unie, která má své počátky v Evropském společenství uhlí a oceli, ustaveném v roce 1952.

Evropská unie představuje mnohem užší mezinárodní spolupráci než Rada Evropy. Státy se dohodly na vytvoření nadnárodních struktur, které budou hájit zájmy celé unie navenek. Dále ke zlepšení bezpečnosti v Evropě přispěl vznik celoevropské spolupráce mezi bezpečnostními sbory. Europol, který vznikl v roce 1998, kopíruje fungování celosvětové bezpečnostní organizace Interpol (1923), a napomáhá tak dopadení zločinců, kteří před spravedlností utíkají za hranice jiných států v Evropě.

1) Smysl mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce je jedním ze základních pilířů moderní společnosti, který v dnešní době nabývá stále větší důležitosti. Mezinárodní spoluprací se rozumí proces, kdy svrchované a suverénní státy mezi sebou navazují partnerské vztahy.

Smyslem takových partnerských vztahů je ulehčení dosažení cílů partnerských států a tím zajištění prosperity a spokojenosti občanů žijících v těchto státech. Je důležité si uvědomit, že každý stát má jiné podmínky pro své fungování, které jsou dány například zeměpisnou polohou, politickým zřízením nebo ekonomickou stabilitou.

Tyto podmínky jsou mnohdy nepříznivé, a tak je navazování mezinárodní spolupráce vhodným nástrojem, jak tyto podmínky obejít či úplně eliminovat. Příkladem může být Česká republika, ve které se nenachází dostatek ropných nalezišť, což ji vede k navázání mezinárodní spolupráce se státy, které ropu vyvázejí, a tím může zajistit dostatek pohonných hmot pro své občany.

1) Smysl mezinárodní spolupráce – otázky:

- 1) Jaký je smysl mezinárodní spolupráce?
- 2) V čem může mezinárodní spolupráce státům pomoci? Jaké má výhody?
- 3) Jmenujte další příklady (aspoň 3), kdy mezinárodní spolupráce nahrazuje nepřívětivé podmínky nějakého státu.

2) Výhody mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce s sebou nese mnohé výhody. Státy vznikají za různých okolností a ne vždy je daný stát schopen zajistit svým občanům vše, co ke svému životu potřebují. Jednou z nesporných výhod mezinárodní spolupráce je právě schopnost zajištění těchto životně důležitých potřeb, které mohou mezi sebou státy navzájem sdílet.

Další výhodou, kterou přináší mezinárodní spolupráce, je mírové řešení sporů mezi státy. Každý stát usiluje o zachování své suverenity a ozbrojené konflikty tuto suverenitu přímo ohrožují, proto se státy raději uchylují k diplomatickým řešením sporů, která budou vyhovovat všem stranám, a zabrání tím zbytečným ztrátám na životech. Poslední, nicméně neméně důležitou výhodou mezinárodní spolupráce je zajištění bezpečnosti před nepřátelskými státy.

Mezinárodní spolupráce v oblasti bezpečnosti je známa po tisíciletí a vždy napomáhala menším a slabším státům navázat spolupráci s většími a silnějšími státy. Tím mohou slabší státy zlepšit svou vlastní bezpečnost a bránit tak svou zemi. Příkladem této spolupráce může být Severoatlantická aliance, která zajišťuje bezpečnost pro své členy již od roku 1949 (ČR se stala členem v roce 1999).

2) Výhody mezinárodní spolupráce – otázky:

- 1) Jaké jsou výhody mezinárodní spolupráce?
- 2) Jak se jmenuje mezinárodní organizace, která zajišťuje bezpečnost státům, jako je Česká republika, Slovensko, Německo, Francie, Spojené království či USA?
- 3) Jaké další výhody může spolupráce mít? Jmenujte aspoň tři.

3) Nevýhody mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce s sebou nese i jisté nevýhody. Všechny státy na světě jsou nějak politicky organizovány, mají nějakou hierarchii. Může se jednat o autokratické nebo demokratické politické režimy. Příkladem autokracie je monarchie, kde hlavou státu a nejdůležitější rozhodovací silou je panovník. Příkladem demokracie je liberální demokracie, kde se v předem určených cyklech konají svobodné volby určující zástupce z lidu, kteří budou v nadcházejícím cyklu vládnout.

Mezinárodní prostředí žádnou obdobnou hierarchii nemá. Mezinárodní prostředí je anarchické, což znamená, že v něm neexistuje žádná vláda či panovník, který by byl nadřazen jednotlivým státům. Mezinárodní spolupráce tedy nemá jasně stanovená pravidla, která by vymezovala podobu vztahů, jež mezi sebou státy navazují.

Mezinárodní spolupráce sice může být prospěšná pro státy, ale zároveň může používat nemorální praktiky či může sledovat nemorální záměr. Absence nadřazené entity umožňuje silnějším státům vynucovat si spolupráci slabších, a tak upevňovat své postavení.

3) Nevýhody mezinárodní spolupráce – otázky:

- 1) Jaké jsou nevýhody mezinárodní spolupráce?
- 2) Vysvětlete, co znamená hierarchie a anarchie.
- 3) Jaké další nevýhody může mezinárodní spolupráce mít?
Zkuste jmenovat aspoň jednu.

4) Historie mezinárodní spolupráce

Už v dobách prvních civilizací se národy potkávaly na mezinárodním poli. Dynastie v Asii, království v Evropě či civilizace v Americe řešily své spory válkami, které se ovšem nedají považovat za mezinárodní spolupráci. Avšak mezinárodní vojenské pakty, které vznikaly za cílem porazit společného nepřítele, příkladem mezinárodní spolupráce jsou.

První vojenský pakt, ke kterému jsou dochovány originální dokumenty, byl ustaven v roce 1259 př. n. l. mezi egyptským faraonem Ramsesem II. a chetitským králem Chattušilišem III. Známější vojenský pakt vznikl v roce 478 př. n. l. a byl pojmenován Délský spolek po ostrovním městě Delos v Řecku. Z této doby pochází první historický pramen pojednávající o praktikách mezinárodní spolupráce, který napsal první známý historik Thúkydídés. Radikální změnu v pojetí mezinárodních vztahů přinesl Vestfálský mír, který ukončil třicetiletou válku v roce 1648 a představil filozofii uznávání svrchovanosti států, jež byla založena na práci kardinála Richelieuho.

Mezinárodní spolupráce dospěla na vrchol po skončení druhé světové války v roce 1945. Vznikla Organizace spojených národů (OSN), která má za cíl udržovat světový mír. Do organizace postupně vstoupily všechny státy světa, a tím se stala největší mezinárodní organizací na světě.

4) Historie mezinárodní spolupráce – otázky:

- 1) Z jakého důvodu začaly různé národy v historii spolupracovat?
- 2) Z jaké doby pochází první dochovaný pakt o mezinárodní spolupráci?
Kde to bylo?
- 3) Který historický mezník byl pro vývoj mezinárodní spolupráce nejdůležitější? Jaká organizace tak vznikla?
- 4) Jaké další organizace podporující mezinárodní spolupráci znáte?

5) Mezinárodní spolupráce podle typu členství

Existuje několik typů mezinárodní spolupráce, které se rozlišují podle vztahu jednotlivých států k organizaci. Základním typem mezinárodní spolupráce je takzvaná bilaterální spolupráce, což znamená, že je spolupráce navázána mezi dvěma konkrétními státy. Komplexnější formou je takzvaná multilaterální spolupráce, kde je spolupráce navázána mezi více státy.

Multilaterální spolupráce je nejčastější formou mezinárodních vztahů. Mnohdy multilaterální spolupráce přeroste v mezinárodní organizaci, kde jsou všichni členové, tedy státy, v rovnocenném postavení a rozhodují o fungování organizace jednotně. Příkladem takové organizace může být například Rada Evropy. Dalším typem mezinárodní spolupráce je nadnárodní organizace, kde se členské státy dohodnou na nadřazené entitě, která bude organizaci vést, a tím se členské státy vzdají nárok na některá svá práva.

Příkladem takové organizace může být Evropská unie. Dalším velice významným typem mezinárodní spolupráce je nevládní spolupráce, neboli NGO (non-governmentální organizace), která není tvořena státy, ale jednotlivci, kteří sledují určitý záměr. Tyto organizace jsou většinou neziskové a zabývají se tématy jako humanitární pomoc, ekologie či náboženství. Příkladem takové organizace může být organizace Lékaři bez hranic, která sdružuje dobrovolné doktory z celého světa a vysílá je do oblastí postižených živelními pohromami či ozbrojenými konflikty.

5) Mezinárodní spolupráce podle typu členství – otázky:

- 1) Jaké typy mezinárodní spolupráce podle typu členství existují? Vysvětlete, co znamenají.
- 2) Jaká organizace je příkladem spolupráce, ve které jsou si všechny státy rovny?
- 3) Jaká organizace je příkladem spolupráce, kdy státy vytvoří entitu nadřazenou jednotlivým členským státům?
- 4) Která organizace sdružuje všechny bezpečnostní sbory v Evropě a řeší otázky mezinárodního organizovaného zločinu?

6) Mezinárodní spolupráce podle typu zaměření

Existuje několik typů mezinárodní spolupráce, které rozlišují spolupráci podle svého zaměření. Každá mezinárodní spolupráce má své cíle a ty mohou být různorodé. Mezi ty nejběžnější patří obranná spolupráce (Severoatlantická aliance – NATO); bezpečnostní spolupráce (Interpol); ekonomická spolupráce (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – OECD); vědecká spolupráce (Evropská organizace pro jaderný výzkum – CERN); sportovní spolupráce (Mezinárodní olympijský výbor – MOV); regionální spolupráce (Visegrádská skupina – V4); humanitární nebo rozvojová spolupráce (Světová banka – WB); či komplexní spolupráce, která se zaměřuje na větší množství cílů. Komplexní organizace nejsou tak časté, jelikož vyžadují aktivní účast svých členů a převážnou shodu na řízení organizace. Příkladem komplexní organizace je Organizace spojených národů (OSN), která pod sebou zahrnuje přes tři sta podorganizací a výborů, jež mají své specifické zaměření. OSN se často potýká právě s nedostatkem shody mezi státy na řízení, a tak je mnohdy neúčinná.

6) Mezinárodní spolupráce podle typu zaměření – otázky:

- 1) Jaké typy zaměření může mezinárodní spolupráce mít?
- 2) Jmenujte ke každému typu zaměření organizaci, která je pro něj příkladem.
- 3) Jaké typy zaměření můžeme najít v OSN?
- 4) V jakých dalších typech zaměření by mohly státy spolupracovat?

7) Evropská spolupráce jako příklad pro různé typy mezinárodní spolupráce

Evropa se po celou dobu své dlouhé historie nacházela buď ve stavu válečném, nebo ve stavu předválečném a patřila mezi ty nejnebezpečnější regiony světa. Dnes však Evropa patří k nejklidnějším světovým regionům a státy jako Rakousko, Dánsko či Česká republika se každoročně umísťují v top desítku nejbezpečnějších států světa. Cesta na tento pomyslný vrchol bezpečnosti nebyla jednoduchá.

Obě světové války zanechaly na kontinentu neuvěřitelné ztráty na životech a mnoho měst leželo v ruinách. Koncem druhé světové války však přišla radikální změna. Evropa začala spolupracovat. Již v roce 1948 vznikla Rada Evropy, která sdružuje téměř všechny evropské státy (47 členských států). Tato organizace hledá společná řešení, jež budou napomáhat rozvoji kontinentu. Dále vznikla Evropská unie, která má své počátky v Evropském společenství uhlí a oceli, ustaveném v roce 1952.

Evropská unie představuje mnohem užší mezinárodní spolupráci než Rada Evropy. Státy se dohodly na vytvoření nadnárodních struktur, které budou hájit zájmy celé unie navenek. Dále ke zlepšení bezpečnosti v Evropě přispěl vznik celoevropské spolupráce mezi bezpečnostními sbory. Europol, který vznikl 1998, kopíruje fungování celosvětové bezpečnostní organizace Interpol (1923), a napomáhá tak dopadení zločinců, kteří před spravedlností utíkají za hranice jiných států v Evropě.

7) Evropská spolupráce jako příklad pro různé typy mezinárodní spolupráce – otázky:

- 1) *Co bylo impulzem pro spolupráci v Evropě?*
- 2) *Jak se jmenuje první významná organizace, která sdružovala evropské státy za cílem spolupráce?*
- 3) *V jaké organizaci má své kořeny Evropská unie?*
- 4) *Jaká organizace pomáhá zajištění bezpečnosti v Evropě?*

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

1) SMYSL MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

1) Jaký je smysl mezinárodní spolupráce?

Smyslem mezinárodní spolupráce je dosažení cílů jednotlivých států s pomocí států jiných a eliminace nepříznivých podmínek jednotlivých států.

2) V čem může mezinárodní spolupráce státům pomoci? Jaké má výhody?

Pomoci může v případě, že má stát v nějaké oblasti nedostatečnou produkci nebo kvůli nepříznivým podmínkám nemůže některých cílů dosáhnout vůbec. V tom případě umožňuje mezinárodní spolupráce naplnit potřeby občanů všech států. Dalšími výhodami může být usnadnění některých procesů, snazší obchod, cestování, vzdělávání apod.

3) Jmenujte další příklady (aspoň 3), kdy mezinárodní spolupráce nahrazuje nepřívětivé podmínky nějakého státu.

- Pěstování plodin, pro které nemáme klimatické podmínky (rýže, tropické ovoce...)
- Těžba nerostných surovin, které se u nás nenacházejí (zlato, diamanty...)
- Produkce produktů, pro které nemá stát finanční prostředky nebo podmínky (zbraně...)

2) VÝHODY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

1) Jaké jsou výhody mezinárodní spolupráce?

Výhodami mezinárodní spolupráce je zajištění potřeb občanů státu, pro které nemá daný stát podmínky a podpora státu v otázce zachování míru a bezpečnosti.

2) Jak se jmenuje mezinárodní organizace, která zajišťuje bezpečnost státům, jako je Česká republika, Slovensko, Německo, Francie, Spojené království či USA?

Severoatlantická aliance

3) Jaké další výhody může spolupráce mít? Jmenujte aspoň tři.

Viz odpovědi 1/3.

- Pěstování plodin, pro které nemáme klimatické podmínky (rýže, tropické ovoce...)

- Těžba nerostných surovin, které se u nás nenacházejí (zlato, diamanty...)
- Produkce produktů, pro které nemá stát finanční prostředky nebo podmínky (zbraně...)
- a další

3) NEVÝHODY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

1) Jaké jsou nevýhody mezinárodní spolupráce?

Nemá žádnou hierarchii, tudíž nemá žádného hlavního představitele/panovníka, nemá žádná stanovená pravidla, může být prostorem pro nadřazování některých států nad jinými.

2) Vysvětlete, co znamená hierarchie a anarchie.

Hierarchie – společnost, která má jasně daný společenský žebříček a politickou organizaci, v čele společnosti je nějaký představitel, společnost má daná pravidla fungování
Anarchie – společnost bez pravidel a jasně dané organizace řízení této společnosti

3) Jaké další nevýhody může mezinárodní spolupráce mít? Zkuste jmenovat aspoň jednu.

Mezinárodní spolupráce může omezovat svobodu (suverenitu) států v některých oblastech, protože se někdy musejí podílet ve prospěch všech a dělat kompromisy (např. názvy produktů v rámci EU – pomazánkové máslo, rum...).

4) HISTORIE MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

1) Z jakého důvodu začaly různé národy v historii spolupracovat?

Za účelem porážení společného nepřítele.

2) Z jaké doby pochází první dochovaný pakt o mezinárodní spolupráci?

Kde to bylo?

První dochovaná zmínka o mezinárodní spolupráci pochází z roku 1259 př. n. l. Pakt v tomto roce uzavřeli egyptský faraon a chetitský král.

3) Který historický mezník byl pro vývoj mezinárodní spolupráce nejdůležitější?

Jaká organizace tak vznikla?

Největším mezníkem v historii mezinárodní spolupráce byla druhá světová válka. Za účelem dohody o společném míru po této válce vznikla Organizace spojených národů (OSN).

4) Jaké další organizace podporující mezinárodní spolupráci znáte?

NATO, EU, OECD, WHO... (viz další kapitoly metodiky)

5) MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE PODLE TYPU ČLENSTVÍ

1) Jaké typy mezinárodní spolupráce podle typu členství existují?

Vysvětlete, co znamenají.

- Bilaterální – spolupráce navázána mezi dvěma konkrétními státy
- Multilaterální – spolupráce navázána mezi více státy
- Nadnárodní organizace – členské státy se dohodnou na nadřazené entitě, která bude organizaci vést, a tím se členské státy vzdají nárok na některá svá práva
- Nevládní organizace – není tvořena státy, ale jednotlivci, kteří sledují určitý záměr

2) Jaká organizace je příkladem spolupráce, ve které jsou si všechny státy rovný?

Multilaterální spolupráce – například Rada Evropy

3) Jaká organizace je příkladem spolupráce, kdy státy vytvoří entitu nadřazenou jednotlivým členským státům?

Nadnárodní organizace – například Evropská unie

4) Jaký další příklad nevládní spolupráce můžete jmenovat?

World Wide Fund for Nature, Lékaři bez hranic...

6) MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE PODLE TYPU ZAMĚŘENÍ

1) Jaké typy zaměření může mezinárodní spolupráce mít?

Obranná, bezpečnostní, ekonomická, vědecká, sportovní, regionální, humanitární nebo rozvojová, komplexní

2) Jmenujte ke každému typu zaměření organizaci, která je pro něj příkladem.

obranná spolupráce (Severoatlantická aliance – NATO)

bezpečnostní spolupráce (Interpol)

ekonomická spolupráce (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – OECD)

vědecká spolupráce (Evropská organizace pro jaderný výzkum – CERN)

sportovní spolupráce (Mezinárodní olympijský výbor – MOV)

regionální spolupráce (Visegrádská skupina – V4)

humanitární nebo rozvojová spolupráce (Světová banka – WB)

3) Jaké typy zaměření můžeme najít v OSN?

OSN je příkladem organizace komplexní spolupráce.

4) V jakých dalších typech zaměření by mohly státy spolupracovat?

Vzdělávací spolupráce, lékařská (zdravotnická)...

7) EVROPSKÁ SPOLUPRÁCE JAKO PŘÍKLAD PRO RŮZNÉ TYPY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

1) Co bylo impulzem pro spolupráci v Evropě?

Impulzem pro spolupráci byl neustálý válečný nebo předválečný stav v Evropě, největším impulzem byl pak stav Evropy po obou světových válkách.

2) Jak se jmenuje první významná organizace, která sdružovala evropské státy za cílem spolupráce?

Rada Evropy

3) V jaké organizaci má své kořeny Evropská unie?

ESUO

4) Která organizace sdružuje všechny bezpečnostní sbory v Evropě a řeší otázky mezinárodního organizovaného zločinu?

Europol

Egyptsko-chetitská mírová smlouva

Nejstarší dochovaná mírová a zároveň spojenecká smlouva mezi egyptským faraonem Ramsesem II. a chetitským králem Chattušilišem III.

Liebrův kodex

Prezident USA Abraham Lincoln podepsal kodex vymezující chování vojáků ve válce, jenž se později stal hlavním dokumentem pro formování mezinárodních mírových úmluv.

Délský spolek

První historicky významná vojenská aliance spojovala řecké městské státy vedené Aténami za účelem obrany před perskými armádami.

První ženevská úmluva

Úmluva byla iniciována zakladatelem Mezinárodního červeného kříže Henrim Dunantem a je prvním důležitým oficiálním dokumentem mezinárodního práva, který pojednává o zacházení s raněnými a nemocnými příslušníky ozbrojených sil ve válce.

Magna Charta

Velká listina práv a svobod (Magna Charta) je jedním z prvních dokumentů omezujících práva panovníka nad jeho poddanými. Byla podepsána mezi anglickým králem Janem Bezzemkem a anglickými šlechtici.

Haagská úmluva

Úmluva podepsaná 26 světovými velmocemi vycházela z Liebrova kodexu a pojednává o pokojném řešení mezinárodních sporů, o chování vojsk ve válce. Také zakázala používání zbraní se zvýšeným ranicím účinkem.

Vestfálský mír

Mír ukončil třicetiletou válku, jednu z nejděsivějších epizod historie starého kontinentu, a započal novou éru mezinárodních vztahů založenou na uznávání suverenity států a svrchovanosti jejich území.

Druhá, Třetí a Čtvrtá ženevská úmluva

Tyto úmluvy jsou doplňující dokumenty První ženevské úmluvy, které dále omezují chování vojsk ve válkách na moři a v mezinárodních vodách, také vymezují správné zacházení s válečnými zajatci a v neposlední řadě pojednávají o ochraně práv a svobod civilních osob za války.

<p>1 1259 př. n. l. Egyptsko-čechitská mírová smlouva</p>	<p>2 478–404 př. n. l. Dětský spolek</p>	<p>3 1215 Magna Charta</p>	<p>4 1648 Vestálský mír</p>	<p>5 1863 Liebrův kodex</p>	<p>6 1864 První ženevská úmluva</p>	<p>7 1899 Haagská úmluva</p>	<p>8 1906 a 1929 Druhá, Třetí a Čtvrtá ženevská úmluva</p>
---	--	------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	---	--------------------------------------	--

Společnost národů

První mezinárodní organizace s cílem udržovat mezinárodní mír vznikla na popud prezidenta USA Woodrowa Wilsona jako reakce na první světovou válku a vychází z podepsání Versailleské mírové smlouvy, která první světovou válku ukončila.

Vídeňská úmluva o diplomatických stycích

Úmluva iniciovaná Organizací spojených národů, která pojednává o diplomatických vztazích mezi státy a zavádí právní pojmy jako imunita a exterritorialita pro osoby a věci v cizí zemi.

Organizace spojených národů / Charta OSN

Nástupnická organizace Společnosti národů, která je přímou reakcí na druhou světovou válku a která představila ustavující dokument Chartu OSN, jež má za cíl udržet mezinárodní mír a vymezit základní lidská práva a svobody. (ČSR byla zakládajícím členem a ČR je členem od roku 1993.)

Maastrichtská smlouva

Smlouva zakládající Evropskou unii, jež se začala formovat již v roce 1952 a nyní má 27 členských států. (ČR je členem od roku 2004.)

Washingtonská smlouva

Smlouva zakládající Severoatlantickou alianci (NATO), která má za cíl bránit demokratické členy před napadením a také bránit a podporovat demokracii ve světě. (ČR je členem od roku 1999.)

Lisabonská smlouva

Tato smlouva významně změnila fungování Evropské unie především v oblasti pravomocí institucí EU vůči členským státům, dále ve fungování Evropského parlamentu a Evropské komise a v oblasti vnějších vztahů EU, kdy Lisabonská smlouva dala EU plnohodnotnou právní subjektivitu, což znamená, že EU může uzavírat mezinárodní smlouvy.

Evropská společenství

V roce 1952 vzniklo Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které je dodnes považováno za počátek Evropské unie. V roce 1957 vznikla další dvě společenství, která nadále prohlubovala spolupráci v Evropě. Jmenovala se Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM).

<p>Evropská společenství 1952 a 1957 (12)</p>	
<p>Washingtonská smlouva 1949 (11)</p>	<p>Lisabonská smlouva 2007 (15)</p>
<p>Organizace spojených národů / Charta OSN 1945 (10)</p>	<p>Mastrichtská smlouva 1992 (14)</p>
<p>Společnost národů 1919-1946 (9)</p>	<p>Vídeňská úmluva o diplomatických stycích 1961 (13)</p>

Téma	Evropská integrace
Obsah	historie evropské integrace, Jiří z Poděbrad
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-01, D-9-5-04, VO-9-5-02, VO-9-1-09, D-9-7-04, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět • Jsme Evropané ■ Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák vysvětlí pojmy týkající se evropské integrace (mír, svoboda, bezpečnost, soudržnost, solidarita...).</p> <p>KM: Žák popíše obrázek na základě různých kritérií.</p> <p>KkVVN: Žák na základě svých znalostí a přečteného úryvku předvidá podle svého názoru osud knižní hrdinky.</p> <p>KkJ: Žák aktivně naslouchá a interpretuje informace získané od druhých.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Jiří z Poděbrad a sjednocení Evropy</p> <p>Forma výuky / metoda: práce ve skupinách (4–5 členů) – sněhová koule (varianta), diskuse, vysvětlování</p> <p>Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Historie sjednocení Evropy“, pracovní list „Plán mírové unie Jiřího z Poděbrad“, podklad pro učitele „Historie sjednocení Evropy“</p> <p>Čas: cca 30–40 minut (v případě varianty sněhová koule)</p> <p>Popis aktivity: Učitel rozdělí žáky do skupin po 4–5 žácích. Rozdá žákům pracovní list „Historie sjednocení Evropy“. K obrázku nedostanou od učitele kromě zadání žádný další bližší komentář (jako variantu lze zvolit drobnou nápovědu, například že se jedná o scénu z českých dějin). Žáci napíší své odpovědi do pracovního listu.</p> <p>Zadání pro žáky:</p> <p>1) Popis obrázku:</p> <p style="padding-left: 20px;"><i>Jaké místo je na obraze namalováno?</i></p> <p style="padding-left: 20px;"><i>Jaký děj je na obrázku zobrazen?</i></p> <p style="padding-left: 20px;"><i>Jaké jsou tam postavy (kolik jich je, koho představují, jaké jsou mezi nimi vztahy)?</i></p> <p style="padding-left: 20px;"><i>V jakém historickém období / století se děj může odehrávat?</i></p> <p>2) <i>Jak na vás obrázek celkově působí? Co se vám na něm líbí / nelíbí?</i></p>

Poté následuje prezentace práce skupin. Učitel nebo žáci zapisují odpovědi z pracovních listů na tabuli (může být heslovitě). V následné diskusi je učitelem upřesňováno, co obrázek představuje (i to, kdo jej vytvořil). Učitel může použít citaci z dobového dokumentu, který popisuje událost zobrazenou na obrázku (Staré letopisy české – podklad pro učitele „ Historie sjednocení Evropy“). Poté učitel přiblíží žákům život a odkaz Jiřího z Poděbrad a jeho význam pro evropskou integraci (podklad pro učitele „Historie sjednocení Evropy“). Součástí výkladu může být i ukázka z dobového dokumentu „Plán mírové unie Jiřího z Poděbrad“, který deklaruje hlavní protiválečnou myšlenku pro založení unie evropských křesťanských panovníků. V tom případě učitel rozdá do skupin pracovní list „Plán mírové unie Jiřího z Poděbrad“, text si žáci mohou přečíst spolu s učitelem či samostatně. Poté mají žáci za úkol najít hlavní myšlenku textu a dále říci, zda jsou myšlenky z tohoto textu z 15. století v něčem aktuální i nyní.

Varianta: Interpretaci obrázku lze rovněž řešit postupem metody „sněhové koule“. Nejprve pracuje žák sám, pak se žáci spojí do dvojic, porovnají si svá řešení, následně se pak dvojice spojí do čtveřic a prodiskutují podobu výsledného řešení za celou skupinu. Zde je nutné počítat s delším časem pro aktivitu.

Reflexe: Po aktivitě a výkladu je vhodné téma shrnout formou „dozvěděl jsem se“. Žák má v jedné větě vyjádřit, co nového se dozvěděl. Žáci si to nejprve sami zapíší do sešitu, učitel je následně vyvolává.

Hlavní část
hodiny,
expoziční,
fixace

Mírové kořeny EU

Forma výuky/metoda: samostatná práce/práce ve dvojicích, čtení s předvídáním, diskuse, vysvětlování

Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Příběh Roszy Sternové“, pracovní list „Schumanova deklarace“, podklad pro učitele „ESUO“

Čas: cca 35–40 minut

Uvedení: *Myšlenkou mírového soužití států a zabránění válečným konfliktům se výrazně zabýval již český král Jiří z Poděbrad ve svém nakonec neuskutečněném projektu mírové unie evropských křesťanských panovníků. Hrůza a dopady ničivých válek s nutností jejich odstranění si lidé silně uvědomili znovu i po dvou ničivých světových válkách v první polovině dvacátého století.*

Popis aktivity: Učitel dopředu rozstříhá pracovní list „Příběh Roszy Sternové“. Učitel uvede text: *Příběh se odehrává v době druhé světové války (1939–1945). Nacisté zřídili tisíce koncentračních a vyhlazovacích táborů, ve kterých věznili, mučili a zabíjeli své odpůrce, Židy a Romy. Seznámíte se s autentickým příběhem dvaadvacetileté Roszy Sternové, která byla poslána do nacistického koncentračního tábora v Osvětimi (Auschwitz). Učitel rozdá žákům první část textu a tabulku z pracovního listu „Příběh Roszy Sternové“. Jejich úkolem je dle zadání postupně vyplnit tabulku.*

Žáci vyplní první dvě políčka prvního řádku. Poté si přečtou první část textu (je možné číst i nahlas, kdy se žáci postupně střídají). Vhodná je rekapitulace přečtené části děje. Pak vyplní poslední sloupec prvního řádku – co se skutečně stalo. Poté vyplní první dvě políčka druhého řádku. Následně se spolužáky navzájem sdílejí předpovědi a zdůvodnění. Poté dostanou druhou část textu (opět je možné přečtení nahlas). Pokračuje diskuse o tom, v čem se shodli, v čem ne. Pak vyplní poslední sloupec druhého řádku – co se skutečně stalo. Následně předvídají, co se stane ve třetí části textu, a svoji předpověď zdůvodní (první dvě políčka třetího řádku). Poté opět sdílejí své předpovědi a zdůvodnění. Poté dostanou třetí část textu (případně čtení nahlas) a porovnají si své předpovědi (vyplnění posledního sloupce třetího řádku). Následuje diskuse o správných / chybných předpovědích. Učitel pak krátce doplní další osud hrdinky: *Rozsa Sternová nakonec přežila internaci v dalších koncentračních táborech: Ravensbrück, Buchenwald. Byla nucena pracovat v továrně v Neustadt bei Coburg, podařilo se jí zorganizovat útěk. Po válce se vdala a měla dvě děti. Její příběh je zachycen v knize „Mengeleho děvče“.*

V další části hodiny jsou žáci seznámeni s významem „Dne Evropy“ a Schumanovou deklarací.

Schumanova deklaráce a Den Evropy

Uvedení: Po ničivé druhé světové válce se vynořily obavy z toho, aby nedošlo k dalšímu válečnému konfliktu. Proto dne 9. května 1950 představil francouzský ministr zahraničí Robert Schuman deklaráci, která měla zajistit mír v Evropě a ve světě. Deklarace vycházela z myšlenky, že pokud se podaří ekonomicky propojit dva válečné soupeře – Německo a Francii, pak by již nemělo dojít k válce. Toto ekonomické propojení mělo zajistit Evropské společenství uhlí a oceli – ESUO. U příležitosti vydání deklaráce se dne 9. května připomíná Den Evropy.

Práce s textem deklaráce: Učitel žákům rozdá pracovní list „Schumanova deklaráce“. Úkolem žáků je z deklaráce vypsát části, které se zmiňují o míru a zabránění válečnému konfliktu. Úkol může mít formu domácí práce. Následovat bude sdílení žakovských řešení. Učitel může informace doplnit krátkým komentářem o ESUO (Podklady pro učitele „ESUO“).

Reflexe,
hodnocení,
završení
a shrnutí
tématu

Vytvoření Evropské unie

Forma výuky/metoda: samostatná práce/práce ve dvojicích, aktivní párové čtení, diskuse, vysvětlování, opakovací schéma

Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Doplňovačka EU“, pracovní list „Výňatek z Lisabonské smlouvy“, podklad pro učitele „Vytvoření EU“, podklad pro učitele „Doplňovačka EU – řešení“

Čas: cca 30–35 minut

Uvedení: Aktivitu lze zahájit výkladem učitele vycházejícím z podkladu pro učitele „Vytvoření EU“.

Lisabonská smlouva

Popis aktivity: Žáci dostanou do dvojic pracovní list „Výňatek z Lisabonské smlouvy“, který si rozstříhnou a texty si rozdělí. Každý žák dostane pouze jeden text, který si má za úkol přečíst. Nejprve pracují s první polovinou textu. Žák, který si ho přečetl, ho nyní nahlas po částech čte spolužákovi a zároveň text vysvětluje. Spolužák aktivně naslouchá – parafrázuje/vlastními slovy sděluje, jak informaci, kterou slyšel, pochopil (může samozřejmě také pokládat otázky). Když si je první žák jistý, že spolužák jeho sdělení pochopil, pak pokračuje dál. Na závěr má spolužák vlastními slovy shrnout vše, co se dozvěděl. Poté žáci pracují s druhou polovinou textu, tentokrát si prohodí role. Ten, který četl, aktivně naslouchá, ten, který naslouchal, čte text.

Reflexe: Nakonec žáci sdílejí svá shrnutí textu a učitel je píše v bodech na tabuli, to pak zároveň slouží jako zápis do sešitu.

Doplňovačka EU

Popis aktivity: Učitel rozdá žákům pracovní list „Doplňovačka EU“ (v případě nedostatku času lze zadat jako domácí úkol). Žáci dostanou pracovní list – mají doplnit vynechané pojmy shrnující probraná témata.

Zadání:

1) Popis obrázku:

- Jaké místo je na obraze namalováno?
- Jaký děj je na obrázku zobrazen?
- Jaké jsou tam postavy (kolik jich je, koho představují, jaké jsou mezi nimi vztahy)?
- V jakém historickém období/století se děj může odehrávat?

2) Jak na vás obrázek celkově působí?

Co se vám na něm líbí/nelíbí?

1)

2)

POPIS K OBRÁZKU PRO UČITELE

Jedná se o dílo akademického malíře Václava Brožíka (1851–1901). Zachycuje volbu Jiřího z Poděbrad za českého krále, která se uskutečnila na slavnostním zasedání českého stavovského sněmu na Staroměstské radnici v Praze dne 2. března roku 1458. Obraz je nyní umístěn v Brožíkově zasedacím sále na Staroměstské radnice v Praze. Brožík zobrazil okamžik, ve kterém významný český šlechtic Zdeněk ze Šternberka pokleká, aby vzdal poctu Jiřímu jako českému králi.

„STARÉ LETOPISY ČESKÉ“

Volba Jiřího z Poděbrad českým králem (Staré letopisy české, s. 110–111):

„Téhož léta (1458) byl sněm v Praze položen v druhú středu v postě (22. 2). I sjeli se páni čeští s zemaný, s rytieři a s jinými obcemi českými na ten sněm... A tak stalo se na tom sněmu, že páni, rytieři, zemané, panoše i všecka města dali jsú k tomu plnú vuoli a zvolili jsú sobě za krále českého urozeného pána, pana Jiříka z Kunštátu a z Poděbrad, v ten čtvrtek před Přenesením svatého Václava (2. 3.) jakožto v hodinu půljedenáctú.“

Zde možné zvýraznění, že se jednalo v české historii o první případ, kdy byl králem zvolen zástupce domácí šlechty (rod z Kunštátu a Poděbrad) a nejednalo se o tradiční panovnický rod.

ŽIVOT A ODKAZ JIŘÍHO Z PODĚBRAD

- Jiří z Poděbrad, český král vládnoucí v letech 1458–1471.
- Byl přezdíván „husitský král“ – patřil ke kališníkům (utrakvistům), zastával přijímání „pod obojí způsobou“, tedy chleba (hostie) a vína při mši.
- Navrhoval vytvořit mezinárodní mírovou organizaci – unii evropských křesťanských panovníků. Původně jen měla bránit Evropu proti tureckým vpádům, následně se rozšířila na zajištění pokojného soužití mezi státy.
- V této organizaci se vzájemné spory měly řešit mírovou cestou, prostřednictvím mezinárodního soudu. Řídicími složkami této unie mělo být valné shromáždění delegátů a rada panovníků.
- Tyto velkolepé plány se však v tehdejší době nepodařilo realizovat.

„A proto toužíce po tom, aby takové války, loupeže, požáry, zmatky a vraždy... zachvátily samo křesťanství již skoro ze všech stran, jež pustoší pole, ničí města, drásají země a jež nesčetnými strastmi hubí království a knížectví, přestaly a úplně byly vykořeněny a chvály hodnou jednotou do potřebného stavu vzájemné lásky a vzájemného bratrství byly uvedeny, rozhodli jsme se na základě naší spolehlivé znalosti, po předchozím zralém uvážení, vyzývavše k tomu Ducha svatého, a po poradě a se souhlasem našich prelátů, knížat, velmožů, šlechticů a doktorů božského a lidského práva – vytvořili takový svaz spolenectví, míru, bratrství a svornosti, jenž by pro úctu k Bohu a pro zachování víry neotřesitelně trval a jenž by nás, dědice a budoucí naše nástupce po věčné časy trval.“

(Dějiny českých zemí, s. 185)

I. část textu:

Z našeho vagónu už na nástupiště vyhnali všechny. Držela jsem se u maminky a svírala její ruku. I když byl teplý červenový večer, třásla jsem se. Ne zimou, ale nervovým vypětím. Spíše jsem tušila, než věděla, že to, co nyní přijde, bude osudové.

My už jsme nebyli laciná pracovní síla, my jsme byli ti, které bylo ještě třeba zabít. Nemuseli to dělat, ale oni chtěli. Chtěli nás zlikvidovat. A tak nás nyní na rampě v Auschwitzu přivítal sám doktor Smrt – Josef Mengele.

Stáli jsme asi třicet metrů od něho. Jak procházel okolo nastoupených lidí, jen ukazoval prstem – doleva znamenalo do plynu, doprava na práci nebo na pokusy. Život, smrt, život, smrt... Chápete tu moc? On nerozhodoval, kdo půjde do lepšího nebo horšího baráku. Kdo dostane horší nebo lepší jídlo či boty. On rozhodoval, kdo půjde rovnou do plynu a kdo ne.

Nevěděl o nás nic. Nevěděl, že maminka peče nejlepší jablečnou pitu (jablkový koláč) ve městě, ani to, že nám pletla úžasně teplé šály a ponožky. Nevěděl, že já jsem velmi šikovná v matematice a před válkou jsem se toužila stát lékařkou. Nevěděl o nás nic. A ani ho to nezajímalo. Neměly jsme pro něj žádnou lidskou hodnotu.

II. část textu

Viděla jsem jeho ruce. Levou měl zastrčenou v uniformě, pravou držel před sebou ohnutou v zápěstí a ten ukazováček byl jako střelka kompasu. Už jen tři lidé ho od nás dělili – asi dvanáctiletý chlapec s matkou a starší žena. Podíval se na chlapce s matkou. Ukázal doleva. Podíval se na starší ženu. Ukázal doleva. Nalevo se už tísnila celkem velká skupina lidí. Na pravé jich bylo jen několik. Ale všimla jsem si tam hrbatého hochy. Napadlo mě, že ten asi nemá velkou šanci, nebude schopný pracovat. Takže ta levá strana by měla být lepší. Ti, které tam poslal, vypadali zdraví a celkem silní. A děti nechával společně s matkami. Přišlo mi to moudré a logické – budou lépe pracovat, když budou vědět, kde jsou jejich děti a že je o ně postaráno.

Najednou byl u nás. Podíval se na naše ruce, jak se s maminkou pevně držíme, a usmál se. Vlastně to ani nebyl úsměv, ale spíše pohrdavý úsměšek. Uhnula jsem pohledem, když zvedl oči. Nechtěla jsem tam být, nechtěla jsem, aby se na nás díval, chtěla jsem se ztratit, rozplynout, a tak jsem instinktivně odvrátila zrak. To, co následovalo, jsem tím odvrátit nemohla.

Dívala jsem se na jeho ruku. Na ten vztyčený ukazovák. Doleva. Ukázal doleva! Poslal nás obě s maminkou doleva – do plynu. To jsem však tehdy ještě nevěděla. Ulevilo se mi. Podle mé logiky nás poslal na tu správnou stranu. Takže jsme ani neprotestovaly.

III. část textu

Už jsme se otáčely, abychom se přidaly k těm okamžitě odsouzeným na smrt, stojícím na levé straně, když se najednou zastavil a hlasitě řekl: „Komm herr! Pojd' sem!“

Otočila jsem se, na koho to mluví. Díval se na mě. Bože, co chce? Co jsem udělala špatně? Vystoupila jsem z řady příliš rychle? Nebo pomalu? Podařilo se mi k němu. A dívala se na něj s doširoka rozevřenými očima. Pamatuji si, že jsem si říkala, mrkej, mrkej, nezírej mu tak do očí, ale nepomohla jsem si. Zastavila jsem se před ním.

„Kolik ti je let?“ optal se mě.

„Dvacet dva,“ chraptěla jsem nepřírozně.

Upřeně se mi podíval do očí. Jeho byly tmavé jako noc. Pronikavé a pichlavé. Já jsem měla modré oči a světle hnědé vlasy. Rozhodně jsem vypadala víc árijsky než on. Viděla jsem, jak si vše prohlížel – moje oči, vlasy, postavu – a najednou ukázal doprava. Měla jsem jít doprava! Odtrhl mě od maminky. Až tehdy jsem si uvědomila, že ji stále křečovitě držím za ruku. Stála za mnou, snažila se na sebe neupoutat jeho pozornost, ale když mě poslal doprava, už to nešlo. Nechtěla jsem ji pustit, nemohla jsem ji pustit! Byla mojí součástí a já zase její. Nechtěly jsme být jedna bez druhé. Ať bychom kamkoliv šly, jen na jediném nám záleželo, abychom tam šly spolu. My dvě. Největší kamarádky a spřízněné duše. Ona byla pevným bodem, na kterém se otáčel můj svět. Bez ní nemohl existovat. Mengele se však rozhodl, že může.

	Co se stane	Proč si to myslíte	Co se skutečně stalo
1. část textu			
2. část textu			
3. část textu			

Schumanova deklarace z 9. května 1950

Světový mír by nemohl být zachován bez tvůrčího úsilí, jež je úměrné nebezpečím, která tento mír ohrožují.

Přínos, kterým organizovaná a živá Evropa může přispět civilizaci, je nezbytný pro udržení mírových vztahů. Tím, že už dvacet let Francie usiluje o sjednocenou Evropu, sleduje především jeden cíl – sloužit míru. Sjednocená Evropa vytvořena nebyla, zažili jsme válku.

Evropa se nevytvoří najednou, nebo podle jednoho plánu. Uskuteční se naplňováním konkrétních cílů, vytvářejíc nejprve skutečnou solidaritu. Sdružení evropských národů vyžaduje, aby se skoncovalo s letitým nepřátelstvím mezi Francií a Německem. Cokoli se podnikne v tomto směru, se musí týkat především těchto dvou zemí.

Za tím účelem navrhuje francouzská vláda podniknout okamžitě kroky v jedné poněkud omezené, ale rozhodující oblasti.

Navrhuje podřídit celou francouzsko-německou výrobu uhlí a oceli společnému Vysokému úřadu, jako organizaci otevřené účasti jiných evropských zemí. Zavedení společné výroby uhlí a oceli bude mít za následek okamžité vytvoření společných základů pro ekonomický rozvoj, jakožto první etapu Evropské federace, a změní situaci v oblastech, kde se odedávna vyráběly zbraně pro války, jejichž oběťmi byly nejčastěji tyto oblasti samy.

Solidarita ve výrobě, k níž se takto dospěje, bude mít za důsledek, že jakákoli válka mezi Francií a Německem bude nejenom nemyslitelná, nýbrž i prakticky nemožná. Vytvoření této mocné výrobní jednotky, otevřené pro všechny země, které budou chtít se na ní podílet, schopné poskytnout všem zemím, jež bude zahrnovat, základní prvky průmyslové

výroby za stejných podmínek, položí reálné základy pro jejich hospodářské sjednocení.

Tato výroba bude nabídnuta celému světu, bez rozdílu či diskriminace tak, aby se přispělo ke zvýšení životní úrovně a k pokroku, pokud jde o mírovou aktivitu. Se zvýšenými zdroji bude moci Evropa dosáhnout úspěchu při plnění jednoho ze svých základních úkolů, a sice v rozvoji afrického kontinentu.

Takto bude možno dospět jednoduše a rychle ke splnutí zájmů, jež je nepostradatelné pro vytvoření ekonomického společenství, a položí se základy pro existenci širšího a hlubšího společenství mezi zeměmi, jež dlouho rozdělovalo krvavé násilí.

Tím, že bude zavedena společná základní výroba a bude vytvořen nový Vysoký úřad, jehož rozhodnutí bude závazné pro Francii, Německo a pro další země, jež se k nim připojí, vzejde z tohoto návrhu první konkrétní základ Evropské federace, jež je nezbytná pro udržení míru.

Aby se mohlo pokračovat v realizaci takto vytyčených cílů, je francouzská vláda připravena zahájit jednání na těchto základech:

Stanoveným úkolem Vysokého úřadu bude zajišťovat, a to v co nejkratší době, modernizaci výroby a zlepšení její kvality; dodávky, a to za stejných podmínek, uhlí a oceli na francouzský a na německý trh, jakož i na trhy členských zemí; rozvoj společného exportu do dalších zemí; vyrovnání a zlepšování životních podmínek pracujících v těchto průmyslových odvětvích.

Pro dosažení těchto cílů bude, vzhledem k velice rozdílným podmínkám, v nichž se v současné době nachází výroba členských zemí, třeba přijmout dočasně určitá opatření, jež by zahrnovala plán výroby a investic,

SCHUMANOVA DEKLARACE

zavedení mechanismů pro vyrovnání cen, vytvoření fondu na rekonverzi, jež usnadní racionalizaci výroby. Dodávky uhlí a oceli mezi členskými zeměmi budou okamžitě zbaveny veškerých cel a nebudou zatíženy diferenčními dopravními tarify. Postupně se vytvoří podmínky, které spontánně zajistí co nejracionálnější rozdělování výroby na co nejvyšší úrovni produktivity.

Na rozdíl od mezinárodního kartelu, jenž směřuje k přerozdělení a k využívání národních trhů restriktivními opatřeními a k udržování vysokého zisku, zajistí námi navrhovaná organizace fúzi trhů a rozvoj výroby.

Výše definované základní principy a záruky budou obsaženy ve smlouvě, která bude podepsána státy a projde ratifikacemi jejich parlamentů. Jednání potřebná k dohodnutí detailů budou podstoupena za přispění arbitra ustanoveného společnou dohodou. Ten bude pověřen dohledem nad tím, že dosažená ujednání odpovídají uvedeným principům a, v případě, že jednání uvíznou na mrtvém bodě, rozhodne o tom, jaké řešení bude přijato.

PRACOVNÍ LIST

Společný Vysoký úřad pověřený řízením tohoto plánu bude tvořen nezávislými osobami, které budou jmenovány vládami na principu rovného zastoupení. Předseda bude vybrán společnou dohodou vlád. Rozhodnutí Úřadu budou účinná ve Francii, Německu a jiných členských zemích. Přiměřená pravidla budou poskytovat možnost odvolání proti rozhodnutí Úřadu.

Zástupce Spojených národů bude akreditován u Úřadu a bude dvakrát ročně podávat veřejnou zprávu Spojeným národům o tom, jak nová organizace pracuje, zejména pak o tom, jak zabezpečuje své cíle.

Instituce Vysokého úřadu nebude v žádném případě předjímat pravidla vlastnictví podniků. Při výkonu svých funkcí bude společný Vysoký úřad brát v potaz pravomoci propůjčené Mezinárodnímu úřadu pro Porúří a závazky všeho druhu uvalené na Německo tak dlouho, dokud tyto budou setrvávat v platnosti.

Zdroj: https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_cs

- Kromě Francie a Německa se do Evropského společenství uhlí a oceli přidaly další čtyři evropské státy: Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko.
- Formálně toto společenství vzniklo 23. července 1952, kdy vstoupila v platnost smlouva z dubna roku 1951 (tzv. Pařížská smlouva).
- Ekonomickým cílem bylo vytvořit společný trh uhlí a oceli, což znamenalo odstranění obchodních bariér, společnou koordinaci výroby a obchodu mezi zeměmi.
- V roce 1965 se ESUO spojilo s dalšími hospodářskými organizacemi: Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM). Smlouva vstoupila v platnost 1. 7. 1967. Od tohoto data se toto společné sdružení označuje jako Evropská společenství (ES).

Aktivitu lze zahájit výkladem učitele vycházejícím z těchto bodů:

- Od založení integrace v roce 1952 se změnil počet států i agenda, která byla od počátku nadnárodní. Státy se rozhodly souhlasit s názorem celku a postupovat ve vybraných věcech jednotně. Přelomem se stala **Smlouva o EU** (podepsána v roce 1992, platná od listopadu 1993) neboli **Maastrichtská smlouva**.
- Od listopadu 1993 se také používá název **Evropská unie**.
- Často se říká: **„Do Maastrichtu to bylo bez problémů, po něm je to komplikované.“** Důvodem je, že do jejího podpisu byla integrace jen ekonomická. Budoval se **volný pohyb** všeobecně pozitivně vnímaných **čtyř svobod: volný pohyb zboží, volný pohyb osob, volný pohyb služeb, volný pohyb kapitálu**.
- Právě v Maastrichtu se rozhodlo, že je potřeba **vytvořit eurozónu** (tzn. státy, které budou využívat společnou měnu – **euro**) a expandovat i do politických sfér. Mělo se jednat o budování **společné zahraniční a bezpečnostní politiky a prostoru spravedlnosti a vnitřních věcí**.
- Maastrichtská smlouva byla později upravována, zatím poslední úpravou (k roku 2020) je takzvaná **Lisabonská smlouva** (2009).
- Tato smlouva určuje, co **patří do pravomoci EU a co do pravomocí členských států. Rozhodují společně poslanci a ministři s tím, že integraci z hlediska subsidiarity kontrolují vnitrostátní parlamenty. Sledují, zda není řešení přenášeno na EU, když problém jde zvládnout doma**.
- **EU** také díky ní získává právní subjektivitu, tzn. má **pravomoc podepisovat mezinárodní smlouvy**, které musejí členské státy dodržovat.

Citace – čl. 3 Smlouvy o EU ve znění Lisabonské smlouvy (kráceno)

Článek 3

1. Cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.
2. Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.
3. Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.

Bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporuje sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte.

Podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.

Respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví.

4. Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.
5. Hodnoty, které Unie podporuje, jsou: lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a lidská práva zakotvená v Listině základních práv EU.

Český panovník, který usiloval o založení unie evropských křesťanských panovníků, se jmenoval _____.

Den Evropy se slaví 9. května, protože _____.

K zakládajícím členům ESUO patřily _____, _____, _____, _____, _____ a _____.

Zkratka ESUO znamená _____.

Díky ekonomickému provázání dvou států, _____ a _____, se mělo zabránit další možné _____.

Evropská společenství (ES) kromě ESUO sdružovala také _____

a _____.

Hospodářská oblast je v EU reprezentována volným pohybem _____, zboží, _____ a kapitálu.

Hodnoty EU jsou: lidská důstojnost, _____, _____, _____, _____, _____.

Ve společné měnové unii se platí měnou _____.

Usiluje o udržitelný _____ a o ochranu a zlepšování _____ prostředí.

Respektuje kulturní a _____ rozmanitost a rozvoj evropského _____.

Český panovník, který usiloval o založení unie evropských křesťanských panovníků, se jmenoval **Jiří z Poděbrad**.

Den Evropy se slaví 9. května, protože **francouzský ministr zahraničí Robert Schuman představil deklaraci, která měla zajistit mír v Evropě**.

K zakládajícím členům ESUO patřily **Německo, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko**.

Zkratka ESUO znamená **Evropské společenství uhlí a oceli**.

Díky ekonomickému provázání dvou států, **Německa a Francie**, se mělo zabránit další možné **válce**.

Evropská společenství (ES) kromě ESUO sdružovala také **Evropské hospodářské společenství (EHS)** a **Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM)**.

Hospodářská oblast je v EU reprezentována volným pohybem **osob**, zboží, **služeb** a kapitálu.

Hodnoty EU jsou: lidská důstojnost, **svoboda, demokracie, rovnost, právní stát, lidská práva**.

Ve společné měnové unii se platí měnou **euro (symbol €)**.

Usiluje o udržitelný **rozvoj** a o ochranu a zlepšování **životního prostředí**.

Respektuje kulturní a **jazykovou** rozmanitost a rozvoj evropského **kulturního dědictví**.

Téma	Evropská unie
Obsah	členské státy, instituce EU, volby do Evropského parlamentu
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-01, D-9-8-02, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané • Objevujeme Evropu a svět
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák vyjmenuje členské státy Evropské unie, popíše etapy a rozšiřování EU, vysvětlí důvody rozšiřování.</p> <p>KM: Žák ztvární proces voleb do Evropského parlamentu ve formě komiksu.</p> <p>KkVVN: Žák dokáže popsat výhody a nevýhody členství států v Evropské unii.</p> <p>KkJ: Žák se aktivně podílí na diskusi a prezentuje přípravu své skupiny.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Státy Evropy a EU Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích / skupinová práce (varianta), diskuse, vysvětlování Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Vlajky Evropy“, podklad pro učitele „Vlajky Evropy – řešení“, pracovní list „Mapa Evropy“, podklad pro učitele „Mapa Evropy – řešení“, pracovní list „Rozšiřování“, podklad pro učitele „Rozšiřování – řešení“, podklad pro učitele „Etapy a důvody rozšiřování EU“ Čas: cca 30–35 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel nejprve žákům rozdá pracovní list „Vlajky Evropy“ a žáci dostanou za úkol ve dvojicích k sobě přiřazovat jména a vlajky evropských států. Poté bude následovat kontrola správnosti s učitelem. Následně učitel rozdá žákům pracovní list „Mapa Evropy“ a žáci mají ve dvojicích do slepé mapy napsat jména zemí vyznačených v mapě. Opět následuje kontrola správnosti s učitelem. Nakonec mají žáci ve dvojicích do pracovního listu „Rozšiřování“ zakreslit různými barvami, jak se postupně Evropská společnost/Evropská unie rozšiřovala. Poté bude následovat kontrola správnosti s učitelem (v reflexi).</p> <p>Varianta: Vytvoří se skupiny po cca 4 členech. Část skupin dostane pracovní list „Vlajky Evropy“, další část skupiny pracovní list „Mapa Evropy“. Po splnění úkolu následuje kontrola správnosti. Nakonec všechny skupiny dostanou pracovní list „Rozšiřování“. Opět bude následovat kontrola správnosti.</p> <p>Reflexe: V rámci reflexe učitel doplní informace o jednotlivých etapách rozšiřování EU (Podklad pro učitele „Etapy a důvody rozšiřování EU“).</p>
Hlavní část hodiny, expozice, fixace	<p>Výhody a nevýhody členství v EU Forma výuky/metoda: skupinová práce, pro/kontra diskuse Pomůcky: pracovní list „Výhody členství v EU“, pracovní list „Nevýhody členství v EU“ Čas: cca 25 minut</p>

Uvedení: Česká republika je členem Evropské unie. Členství státu v jakékoli organizaci mu může přinášet několik výhod, ale také nevýhod. Výhody by měly nad nevýhodami převyšovat, aby členství bylo pro stát přínosné a užitečné.

Popis aktivity: Učitel rozdělí třídu do 2 rovnoměrných skupin. Jedna skupina obdrží seznam výhod členství státu v EU a druhá skupina obdrží seznam nevýhod členství v EU. Úkolem skupin je si seznam přečíst, společně jej prodiskutovat, případně obohatit o vlastní nápady. Musejí se však zaměřit na to, zda prezentují výhody, nebo nevýhody. Jakmile se připraví, učitel se ujímá role moderátora diskuse a vyzve žáky, aby vedli diskusi na téma výhod a nevýhod členství státu v EU. Žáci podle příslušnosti ke skupině a podle své přípravy prezentují výhody/nevýhody členství státu v EU. Učitel žáky usměrňuje, dává slovo, doplňuje a vyzývá návodnými otázkami k další diskusi.

Reflexe: Na závěr diskuse může proběhnout shrnutí, které může provést učitel nebo žák. Shrne se průběh diskuse a přípravy, znovu se připomenou výhody a nevýhody. Učitel může žáky vyzvat k vyřčení svého osobního názoru a zhodnocení, zda je členství v EU výhodné/nevýhodné.

Reflexe,
hodnocení

Fungování EU

Forma výuky/metoda: samostatná práce

Pomůcky: výtvarné potřeby (pastelky, voskovky, fixy...), papír pro každého žáka, pracovní list „Schéma EU“

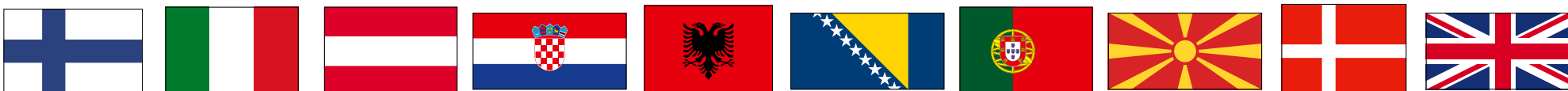
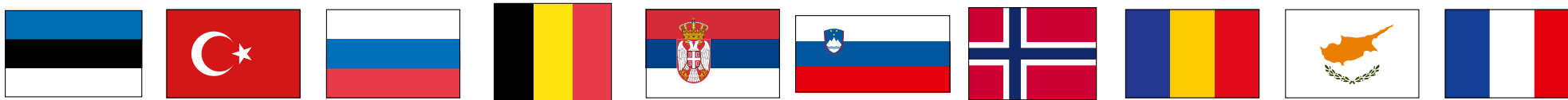
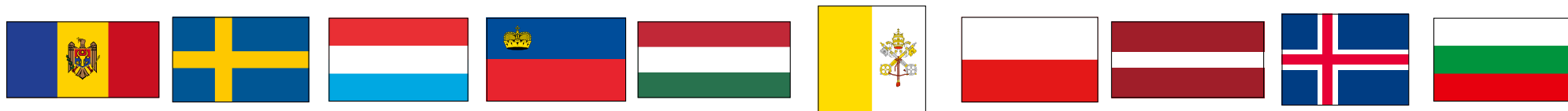
Čas: cca 45 minut

Popis aktivity: Každý žák má k dispozici papír a výtvarné potřeby dle výběru učitele nebo dle svých potřeb. Učitel s žáky zopakuje princip voleb u nás v ČR – jsou přímé, rovné, všeobecné a tajné. Dle potřeby a využití této aktivity (úvod do tématu, opakování...) učitel vysvětlí a popíše nebo pouze zopakuje rozložení institucí v EU a jejich fungování. Schéma z pracovního listu může využít jako podporu při výkladu nebo jako zápis do sešitu. Zaměří se na Evropský parlament – kdo volí, kdo je členem, kolik členů apod. Úkolem žáků je vytvořit komiks na téma voleb do Evropského parlamentu. Do komiksu zachytí průběh voleb i jejich výsledek (tak aby byly znázorněny principy voleb, počet členů v této instituci, zastoupení států...). Další požadavky na komiks stanovuje učitel podle věku a úrovně žáků. Formát komiksu musí být zachován – méně textu, bubliny na výpovědi hrdinů, scény zvláště v okýnkách, komentář ve spodní části apod.

Reflexe: Tvorba komiksu může být časově náročnější dle zvolené výtvarné techniky nebo množství požadavků. Z vytvořených komiksů lze uspořádat výstavu ve třídě, může být podkladem pro hodnocení, žáci mohou své komiksy prezentovat před třídou.

VLAJKY EVROPY

PRACOVNÍ LIST

Albánie	Česká republika							Rusko	Španělsko
Andorra	Dánsko							Řecko	Švédsko
Belgie	Estonsko							San Marino	Švýcarsko
Bělorusko	Finsko							Severní Makedonie	Turecko
Bosna a Hercegovina	Francie	Island	Lichtenštejnsko	Lucembursko	Moldavsko	Nizozemsko	Portugalsko	Slovensko	Ukrajina
Bulharsko	Chorvatsko	Itálie	Litva	Maďarsko	Monako	Norsko	Rakousko	Slovinsko	Vatikán
Černá Hora	Irsko	Kypr	Lotyšsko	Malta	Německo	Polsko	Rumunsko	Srbsko	Velká Británie

VLAJKY EVROPY – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

- zakládající státy – 1957
- 1. rozšíření – 1973
- 2. rozšíření – 1983
- 3. rozšíření – 1986
- 4. rozšíření – 1995
- 5. rozšíření – 2004
- 6. rozšíření – 2007
- 7. rozšíření – 2013

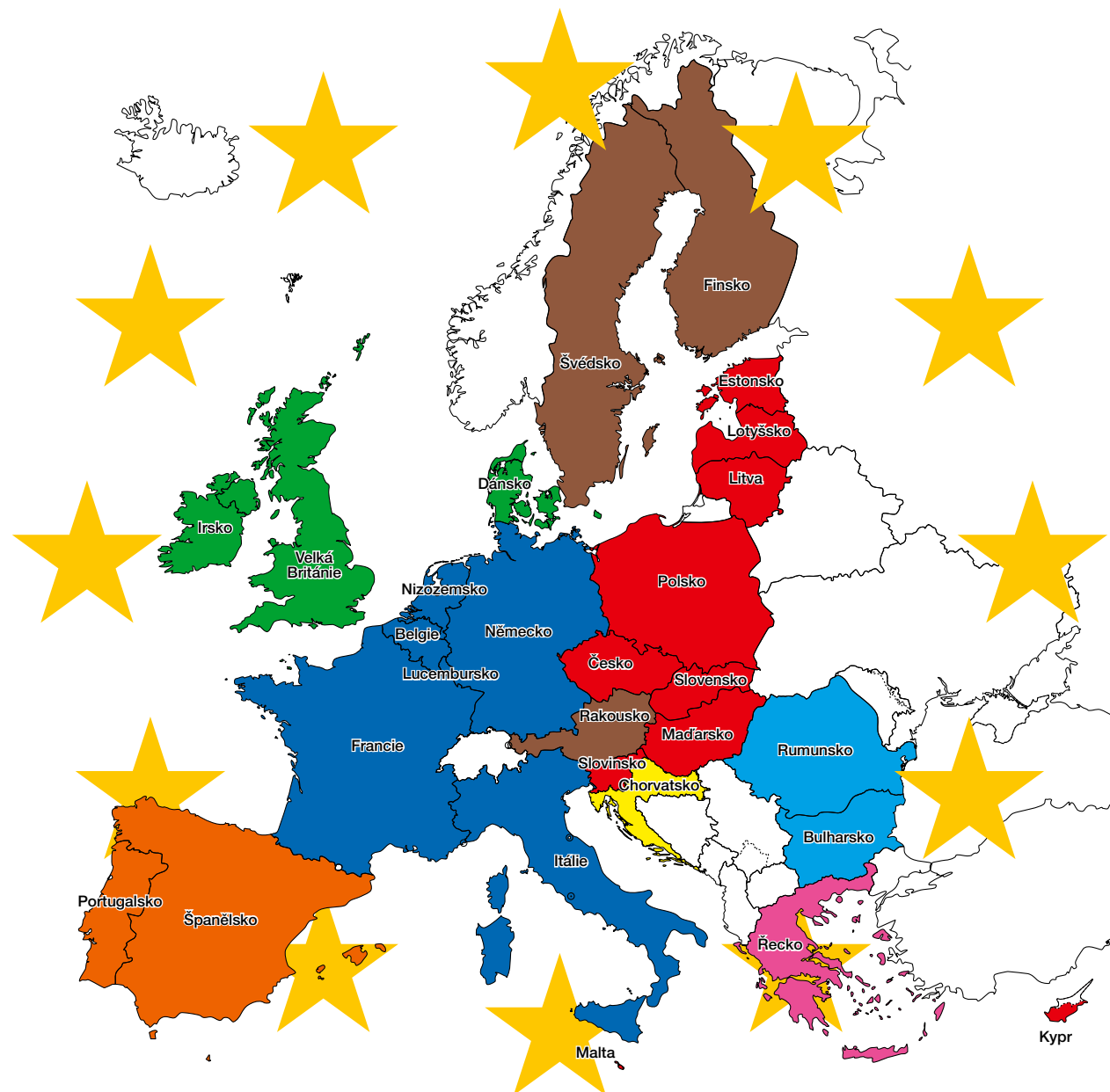

ROZŠIŘOVÁNÍ – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

- zakládající státy – 1957
- 1. rozšíření – 1973
- 2. rozšíření – 1983
- 3. rozšíření – 1986
- 4. rozšíření – 1995
- 5. rozšíření – 2004
- 6. rozšíření – 2007
- 7. rozšíření – 2013

Poznámka: Spojené království z EU k 31. lednu 2020 vystoupilo.

ROZŠIŘOVÁNÍ EU

- Vzniká EHS a EURATOM (tzv. Římské smlouvy, podepsány v březnu 1957, v platnosti od ledna 1958). Sdružovaly Francii, Německo, Itálii, Belгии, Nizozemsko a Lucembursko.
- První rozšíření, do Evropského společenství (ES) přistupují v roce 1973 Dánsko, Irsko a Spojené království (to z EU k 31. lednu 2020 vystoupilo, tzv. Brexit – spojení slov Britanian a exit).
- Druhé rozšíření, v lednu 1983 do ES přistupuje Řecko.
- Třetí rozšíření se uskutečnilo v roce 1986, do ES vstoupilo Španělsko a Portugalsko.
- Při čtvrtém rozšíření vstoupily do Evropské unie (EU) Rakousko, Švédsko a Finsko.
- Páté rozšíření bylo největší. Do EU v roce 2004 vstoupily Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Kypr, Malta, Litva, Lotyšsko, Estonsko.
- Při šestém rozšíření v roce 2007 vstupují Bulharsko a Rumunsko.
- Zatím poslední, sedmé rozšíření se uskutečnilo v roce 2013 vstupem Chorvatska.
- Jako nejčastější důvody pro rozšiřování EU se uvádějí posílení celkové stability a bezpečnosti států (ve společném útvaru se prohlubuje vzájemná spolupráce, poznávání kulturních shod a odlišností), zlepšení ekonomických parametrů (jednotný trh podporuje ekonomický růst, dotace do vybraných odvětví).

JAKÉ JSOU DŮVODY PRO ROZŠIŘOVÁNÍ EU?

Projekt integrace v Evropě byl vytvořen jako mírový a stabilizační. Vychází z předpokladu, že pokud budou země integrovány do jednoho celku se společnými pravidly s nadnárodní kontrolou, budou konflikty mezi nimi vyloučeny. Původní produkce strategických válečných surovin (ocel a uhlí) se dnes rozšířila na prakticky jakýkoliv obchod a s ním spojený volný pohyb čtyř svobod (nejenom zboží, ale i služby, osoby a kapitál). Rozšiřování EU je tak dnes expanzí trhu, ale současně i politickou spoluprací a „vývozem stability“ definované základními hodnotami EU (demokracie, lidská práva, právní stát). Zájmem EU je nejenom rozšiřovat trh kvůli rostoucímu objemu spotřebitelů, ale i kvůli své bezpečnosti. V procesu rozšiřování stabilizuje a finančně podporuje okolní státy, výměnou za to jim stanovuje hodnoty a pravidla, a tím znemožňuje lokální evropské konflikty. Vstup nového člena do společného trhu je předstupněm pro zapojení do Schengenu, protože toto odstranění vnitřních hranic mezi novými a starými členy vyžaduje splnění řady podmínek a vzájemnou důvěru. Podobně po krocích postupuje integrace ekonomická, kdy jsou země svázány jednotným měnovým územím – eurem. Postupně se tak ekonomická spolupráce provazuje s politikou a bezpečnostní tematikou.

VÝHODY ČLENSTVÍ V EU

- **Společný trh** – obchod, ale i mírová záruka pro Evropu. Již od 50. let obchodní provázanost a nadnárodní kontrola trhu s ocelí a uhlím zaručuje mír v Evropě. Dnes představuje trh s 446 mil. občanů a volným pohybem čtyř svobod. Trh větší než USA (329 mil.) nabízí širší výběr zboží a nižší ceny díky konkurenci.
- **Ochrana evropského práva** – ČR je právní stát, ale i tak se můžeme dostat do sporu s vlastní zemí. V takovém případě jsme chráněni nadřazeným evropským soudem.

PRACOVNÍ LIST

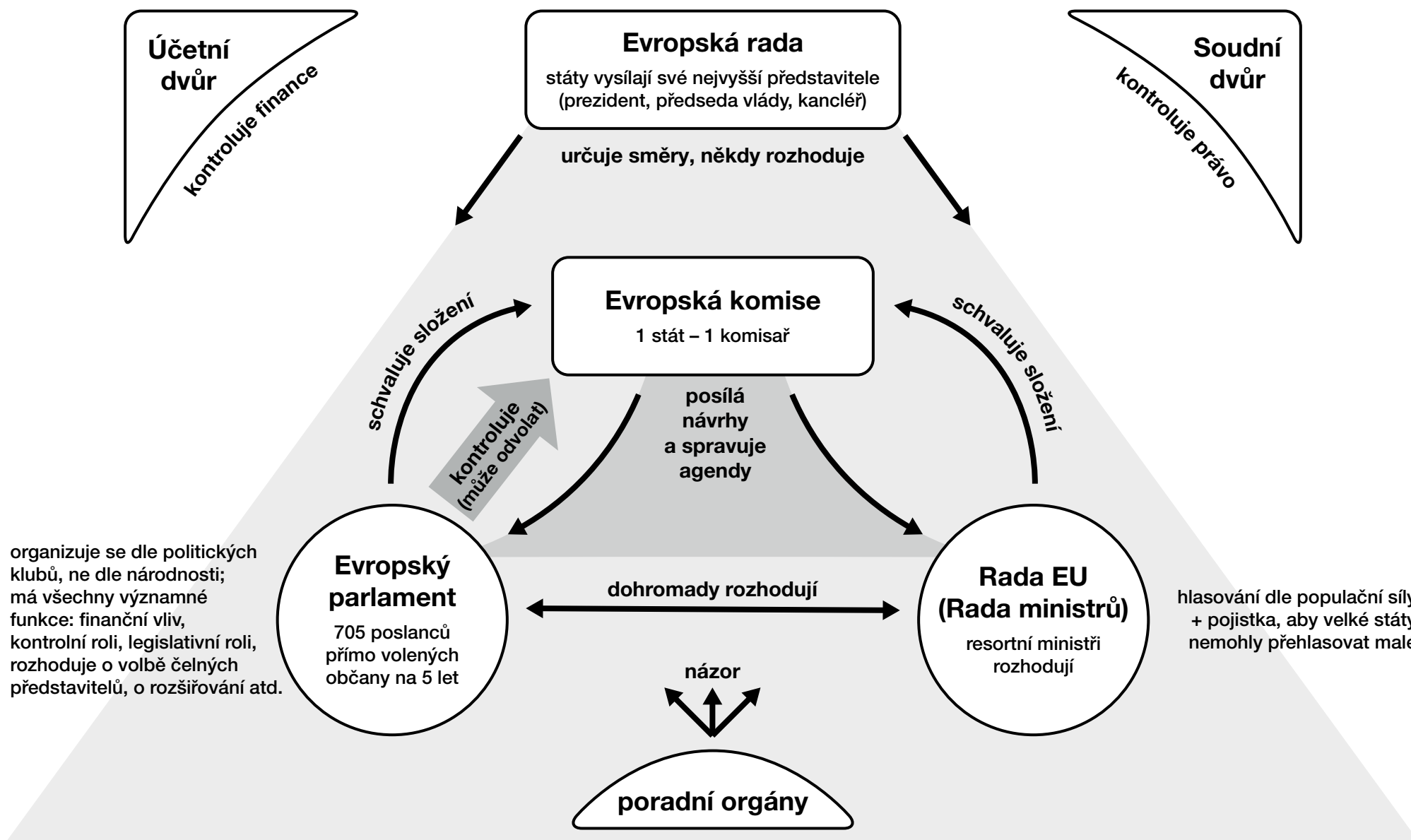
- **Volný pohyb uvnitř EU** – právo cestovat a usazovat se kdekoliv v EU se nabízí pro poznávání zahraničí, ale také pro pracovní příležitosti.
- **Vyšší ochrana spotřebitele** – společná pravidla v EU stanovují potřebné normy například pro potírání klamavé reklamy a nekalých praktik, zajišťují odškodné nebo právo odstoupit od smlouvy.

NEVÝHODY ČLENSTVÍ V EU

- **Otevřené hranice uvnitř EU** – jsou výhodné, ale volně se mohou pohybovat i zbraně, drogy nebo zločinci. Proto byl pro spolupráci policie vytvořen Europol.
- **Mohou nás přehlasovat** – v nadnárodní Unii musíme akceptovat finální dohodu, i když nám nevyhovuje. Máme právo vyjednávat, hlasovat proti, ale v případě, že prohrájeme, musíme dodržovat zákony, které budou platné i v ČR.

PRACOVNÍ LIST

- **Nemůžeme nezávisle obchodovat** – když budeme chtít speciální vztahy například s Indií, musíme se řídit společnými obchodními pravidly. I když by naše dohoda mohla být výhodnější. Obchod je svěřen EU.
- **Náš vliv v EU je omezený** – jsme střední země a bez ohledu na naše úspěchy nebo délku členství, zůstane naše hlasovací síla proti velkým zemím nesrovnatelná. Určuje se populací a my představujeme necelých 2,5 % z obyvatel EU.

Téma	Rada Evropy
Obsah	cíle a historie Rady Evropy, zakladatelé Rady Evropy, ochrana lidských práv a kulturní diverzity
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, VO-9-4-05, VO-9-1-08, Z-9-6-05
RVP – průřezové téma	<ul style="list-style-type: none"> ■ Osobnostní a sociální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Sociální rozvoj – komunikace ■ Výchova demokratického občana <ul style="list-style-type: none"> • Občan, občanská společnost a stát ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět • Jsme Evropané
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák popíše cíle Rady Evropy.</p> <p>KM: Žák ztvární pojem z oblasti ochrany lidských práv a kulturní diverzity ve formě sochy.</p> <p>KkVVN: Žák vyjadřuje své názory v diskusi s ostatními spolužáky.</p> <p>KkJ: Žák se podílí na prezentaci skupinové práce.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Pilíře Rady Evropy</p> <p>Forma výuky/metoda: skupinová práce (4 členové nebo méně) – metoda Placemat Pomůcky: flipchart nebo papír velkého formátu, psací potřeby, pracovní list „Placemat“, podklad pro učitele „Rada Evropy“ Čas: cca 10 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel žákům předem připraví nebo zadá pro přípravu flipchart nebo velký formát papíru s návrhem rozdělení polí podle metody Placemat. V každém poli se nachází jeden z pilířů Rady Evropy – cíle Rady Evropy (ochrana lidských práv a demokracie, upevňování demokratické stability, podpora a rozvoj evropské kultury a společné hledání řešení problémů evropské společnosti). Je vhodné, aby si učitel v rámci úspory času připravil pole předem. Žáci sedí kolem pole – flipchart/papír – tak, aby každý měl před sebou jedno políčko. Žáků ve skupině musí být stejný počet jako políček v poli nebo menší počet, nikdy ne větší. Učitel zadá žákům úkol, aby začali psát asociace k políčku, které mají před sebou – každý žák skupiny píše k jinému políčku. Na první zápis mají žáci 45 sekund. Učitel stopuje a ukončuje první zápis. Žáci pole otočí po směru hodinových ručiček o jedno pole. Učitel zadá na druhý zápis 1 minutu, žáci se nesmějí ve svých asociacích opakovat s žákem, který do daného pole zapisoval před nimi. Toto otáčení se opakuje tak dlouho, dokud všichni žáci nezapišou své asociace do každého políčka. Otáčení proběhne třikrát, počtvrté se k žákovi dostane jeho úplně první odpověď. Učitel každé kolo navyšuje časomíru o 15 sekund. Po dokončení tohoto zapisování má celá skupina ještě 2 minuty na to, aby dopsala asociace, které jim tam chybějí, na které zapoměli nebo je mohou ještě jinak dále obohatit.</p> <p>Reflexe: Reflexe probíhá formou čtení odpovědí – asociací. Učitel vyzývá k přečtení jednotlivých políček – dle jednotlivých okruhů nebo dle skupin. Číst může jeden mluvčí skupiny nebo libovolně na základě dobrovolnosti. Učitel obohatí reflexi o výklad, jehož podporou bude text z podkladu pro učitele „Rada Evropy“.</p>

<p>Hlavní část hodiny, expozice, fixace</p>	<p>Historie a poslání Rady Evropy Forma výuky/metoda: metoda expertních skupin Pomůcky: pracovní list „Projevy otců zakladatelů“ do každé primární skupiny, volný papír na poznámky, pracovní list „Tabulka – otcové zakladatelé“ pro každou sekundární skupinu, psací potřeby, podklad pro učitele „Tabulka – otcové zakladatelé – řešení“ Čas: cca 20 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel rozdělí třídu do 6 primárních skupin. Dle velikosti třídy uspořádá 6 rovnoměrných skupin po 3–5 členech. Tyto primární skupiny mají za úkol nastudovat si výpověď vybraného představitele – jednoho z otců zakladatelů Rady Evropy. Každá skupina má jednoho, žádná stejného představitele. Zapisují si poznámky a diskutují nad tím, jaké příčiny měl vznik Rady Evropy, za jakým účelem a které oblasti jsou pro ni nejdůležitější. Na tuto diskusi má primární skupina 5 minut. Poté se žáci z primárních skupin rozdělí do sekundárních skupin. Každá sekundární skupina má 6 členů – každý člen představuje jednoho z otců zakladatelů Rady Evropy. V jedné sekundární skupině nejsou žáci, kteří by byli ve společné skupině primární. Žáci v sekundárních skupinách (jejich počet je závislý na počtu žáků ve třídě) vyplňují pracovní list „Tabulka – otcové zakladatelé“. Na toto vyplňování mají sekundární skupiny cca 10 minut.</p> <p>Reflexe: Žáci v sekundárních skupinách se střídají ve čtení odpovědí. Nad hlavní myšlenkou výpovědi jednotlivých zakladatelů mohou žáci diskutovat, hledat shody, doplňovat se. Učitel vyzývá žáky k vysvětlení politických funkcí jednotlivých zakladatelů, může doplnit o další otázky (sousední státy zakládajících zemí, hlavní města, politické zřízení, zajímavosti apod.).</p>
<p>Reflexe, hodnocení</p>	<p>Agenda Rady Evropy Forma výuky/metoda: dramatizace (pantomima) – didaktická hra Sochy v akci Pomůcky: pracovní list „Sochy v akci“ (učitel před hodinou pracovní list vytiskne a rozstříhá kartičky) Čas: cca 10 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel vybere jednoho žáka (losem, dle dobrovolnosti, rozpočítáním...), který se stane sběratelem soch. Ostatní žáci hrají roli soch. Sběratel odchází ze třídy za dveře. Žáci dostávají za úkol ztvárnit jeden z pojmů z kartiček z pracovního listu „Sochy v akci“ jako sochu (výběr může proběhnout například losováním kartiček). Ve větším počtu mohou některé sochy znázorňovat ve dvojicích. Vyberou si místo ve třídě a zde svoji sochu umístí. Jakmile jsou všichni žáci-sochy připraveni, sběratel vchází do třídy. Učitel dá sběrateli pracovní list „Sochy v akci“ se seznamem soch a sběratel má za úkol přiřadit jednotlivým sochám jejich název, případně číslo ze seznamu. Učitel dle své volby může některé pojmy vyřadit a vybrat jen některé, aby mohl aktivitu opakovat vícekrát. V tomto případě může jednu sochu ztvárňovat více žáků nebo může být sběratelů více. Další variací může být rozdělení třídy na více skupin.</p> <p>Reflexe: Reflexe této aktivity probíhá formou kontroly správného určení názvu sochy.</p>

Rada Evropy vznikla v roce 1949 mezi 10 zeměmi s cílem širší spolupráce než pozdější nadnárodní integrace. Jde o mezinárodní organizaci, kde je dnes 47 států v rovnocenném postavení. Každý stát má 1 hlas a ve většině případů potřebují jednomyslnou shodu. Jedná primárně Výbor ministrů a poradní Parlamentní shromáždění, kde má ČR 7 zástupců. Shromáždění předsedá tajemník a součástí organizace je i Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku. Agenda Rady je rozdělena do pilířů podle témat: lidská práva a demokracie, rozvoj evropské kultury, upevňování demokratické stability a hledání řešení problémů evropské společnosti. Postup vpřed je zajišťován pomocí úmluv a jejich protokolů, které

státy musejí ratifikovat, což je podmínka jejich vstupu v platnost. Ceněným výsledkem je zrušení trestu smrti v Evropě a dozor nad lidskými právy. V poslední době je diskutována akceschopnost organizace kvůli postoji Ruské federace. Po ruské anexi Krymu (2014) shromáždění ostře reagovalo a odebralo Rusku hlasovací právo. Rusko přestalo oplátkou platit příspěvky a hrozilo vystoupením. Nakonec mu bylo právo vráceno (2019) s argumentem, že vystoupení země by bylo trestem pro ruské občany, kteří by se nemohli odvolávat k soudu pro lidská práva, nikoliv pro Rusko jako hegemonu.

TABULKA – OTCOVÉ ZAKLADATELE

PRACOVNÍ LIST

Jméno zakladatele	Stát/národ, který zastupuje	Politická funkce	Hlavní myšlenka výpovědi zakladatele
Winston Churchill			
Konrad Adenauer			
Robert Schuman			
Paul-Henri Spaak			
Alcide de Gasperi			
Ernest Bevin			

Winston Churchill

Premiér Spojeného království

12. srpna 1949

„V naší historii jsme zvítězili v náboženských i dynastických válkách; po třiceti letech bojů jsem přesvědčen, že jsme konečně zvítězili i v nacionalistických válkách. Po všech našich vítězstvích a veškerém našem utrpení, opravdu se nyní vrhneme do chaosu ideologických válek, které mezi námi rozpoutaly barbarské, zločinecké oligarchie, stoupcenci páté kolony, kteří infiltrovali tolik zemí se svými konspiracemi?

Ne, jsem si jist, že je v našich silách překonat nebezpečí, která jsou před námi, pokud si to opravdu přejeme. Naše naděje a naše práce směřují k období míru, prosperity a hojnosti a nevyčerpatelné bohatství a genialita Evropy ji znovu promění v samotný zdroj a inspiraci života na zemi. V tom všem postupujeme s podporou mocné republiky za Atlantikem a suverénních států, které jsou členy říše a společenství britských národů. Nebezpečí, která nás ohrožují, jsou velká, ale velká je také naše síla a není důvod, proč bychom neměli uspět při dosahování našich cílů a vytváření struktury této sjednocené Evropy, jejíž morální koncepce získá respekt a uznání lidstva a jejíž fyzická síla bude taková, že se nikdo neodváží zadržet její mírumilovnou cestu do budoucnosti.“

Konrad Adenauer

Kancléř a ministr zahraničních věcí Spolkové republiky Německo

10. prosince 1951

„Pro politický vývoj v Evropě má velký význam, že orgány Rady Evropy představují platformu, na které se pravidelně setkávají zástupci Evropy, diskutují o svých starostech a úzkostech, o svých touhách a nadějích, platformu, na které se snaží domluvit společná kritéria pro hodnocení svých požadavků a kde spolupracují v duchu poctivosti a dobrých sousedských

vztahů. Jinými slovy, je to výraz evropského svědomí. A je také velmi důležité, že existuje místo, na kterém se setkává téměř celá Evropa, a to navzdory všem různým názorovým odlišnostem, které se projevíly v našem úsilí o dosažení užší organizované spolupráce.

Evropská politika v každé zemi nakonec získá impulzy od kolektivní vůle evropských národů. Ale nikde není tato kolektivní vůle tak zjevná jako v Radě Evropy.“

Robert Schuman

Ministr zahraničních věcí Francie

10. prosince 1951

„Rada Evropy je laboratoř, ve které probíhá experimentální evropská spolupráce, dokud nedojde k transformaci na přirozenou instituci představující evropskou jednotu. Stále jsme ve stadiu prvních zklamání a zjevných selhání, která ale nejsou dostatečným ospravedlněním ztráty odvahy, jakkoli mohou někdy ospravedlnit jistou netrpělivost. Stejně jako zákony přírody, skutečné ideje nakonec získají uznání a dostane se jim naplnění. Za to, že jejich objevení a realizaci provázejí průtahy, mohou naše nedostatky, chybějící odvaha a naše vášně.

Bylo by chybné a nebezpečné podceňovat obtíže spojené s integrací Evropy. Abychom byli úspěšní, budeme potřebovat velkou dávku vytrvalosti a trpělivosti, a to jak v našich vlastních zemích, tak při vyjednáváních na vládní úrovni mezi jednotlivými státy. Bez ohledu na to, čeho dosáhneme, však nelze uniknout tomu, že je potřeba problém sjednocení Evropy vyřešit. Pokud bychom ho nedokázali vyřešit kvůli našemu váhání, události a touhy národů by nás samy o sobě přinutily k tomu, abychom učinili nezbytná rozhodnutí. Pokud se nerozhodneme včas, dámy a pánové, riskujeme, že ztratíme poslední šanci na záchranu Evropy a našich zemí.“

Paul-Henri Spaak

Premiér a ministr zahraničí Belgie ve 40. a 50. letech

15. května 1962

„Pane prezidente, dámy a pánové, možná bych měl začít tím, že řeknu, jak jsem vděčný, že se mohu vrátit za tento řečnický pult. Moje radost provází i další emoce, když vzpomínám, co vše se událo na tomto shromáždění, na všechny debaty o našich úspěších i neúspěších, kterých jsem se účastnil. Je to již dlouho, co jsem zde byl naposled, a bylo mi řečeno, že toto shromáždění bylo poněkud sklíčené a cítilo pochybnosti o své vlastní užitečnosti.

Bylo by ode mne neskromné říci, že moje dnešní návštěva dokazuje, že řada ministrů stále má v tuto organizaci důvěru a domnívají se, že by mělo být toto shromáždění více a lépe využito, než tomu bylo v minulosti. Já se mohl, popravdě, rozhodnout promluvit i na některém jiném shromáždění. Proč jsem se rozhodl pro toto? Protože má své vlastní poslání, protože právě zde se schází celá Evropa a protože se objevují problémy, které přesahují rámec šesti zemí a je třeba je řešit se všemi evropskými zeměmi.“

Alcide de Gasperi

Premiér Itálie

10. prosince 1951

„Pokud neuděláme víc než jen zřízení společné administrativy, bez vyšší politické vůle, bez čerpání života z ústřední organizace, ve které se mohou setkávat různé národy, aby mohly společně v nové unii rozhodovat a získávat vzájemné sympatie, bude hrozit, že se tato evropská spolupráce může ve srovnání s dynamickou silou jednotlivých národů zdát nedostatečná;

může se dokonce zdát i nadbytečná a představující zbytečnou zátěž, srovnatelnou s tím, co vedlo k úpadku Svaté říše římské.

Pokud by Evropa měla tuto podobu, tak by mladí lidé v Evropě, cítící silnou vazbu ke své vlasti, považovali evropskou entitu za překážku.

Přesto, že jsme si vědomi nutnosti budovat tuto instituci postupně krok za krokem, domníváme se, že během tohoto procesu budování musíme mít stále na paměti náš jasně definovaný a obecně akceptovaný cíl.

Jsem si dobře vědom toho, že tento evropský ideál dosud nestačil zakotvit ve veřejném povědomí: existuje pouze skupina politiků, intelektuálů a idealistů, kteří jsou připraveni přesunout pozornost od problémů s rekonstrukcí svých vlastních zemí a věnovat se přípravě společné budoucnosti. Vy, členové tohoto shromáždění, patříte mezi ně, díky důvěře, kterou ve vás kladou vaši přímo zvolení kolegové.“

Ernest Bevin

Státní tajemník pro zahraniční věci Spojeného království

5. května 1949

„Pánové, setkáváme se při slavnostním podpisu smlouvy o Radě Evropy a dohody o zřízení přípravné komise.

Stejně jako ostatní kolegové cítím, že se jedná o skutečně historickou událost. Tato smlouva, kterou dnes podepisujeme, je výsledkem mnoha měsíců přátelských jednání mezi deseti hlavními zeměmi západní Evropy. Jednání začala v Paříži na konci loňského roku pod vedením významného francouzského státníka pana Herriota a pokračovala v Londýně prací diplomatů z deseti zemí. Konečným produktem je tato smlouva, která vytváří něco nového a nadějného pro život v Evropě. Dnes jsme svědky vytvoření společné demokratické instituce na tomto starověkém kontinentu Evropy.“

TABULKA – OTCOVÉ ZAKLADATELÉ – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

Jméno zakladatele	Stát/národ, který zastupuje	Politická funkce	Hlavní myšlenka výpovědi zakladatele
Winston Churchill	Velká Británie	premiér	Projevuje důvěru v Evropu a doufá v její schopnost se po všech válkách vzchopit a naladit se na spolupráci a společný mír. Věří, že i přes individuální cíle jednotlivých států se Evropa dostane do stavu bezpečnosti a žádný ze států se nebude snažit bezpečnost v Evropě narušit.
Konrad Adenauer	Spolková republika Německo	kancléř a ministr zahraničních věcí	Zmiňuje důležitost vzniku Rady Evropy jako místa, kde se setkávají všechny evropské státy, mohou sdílet své problémy a vzájemně si pomáhat. Oceňuje důležitost Rady Evropy i v tom ohledu, že jsou zde státy schopny spolupracovat i přes jiné hodnoty a názorové odlišnosti.
Robert Schuman	Francie	ministr zahraničních věcí	Zmiňuje těžkosti evropské spolupráce, pochybnosti a zklamání, která v průběhu nastala. Zdůrazňuje, že je nutné být trpělivými a vytrvalými, aby došlo k evropské integraci a spolupráce mezi evropskými zeměmi byla reálná. Domnívá se, že neuskutečněná evropská integrace by mohla poškodit evropské země a dostat je do nebezpečí.
Paul-Henri Spaak	Belgie	premiér a ministr zahraniční	Ve svém projevu zdůrazňuje potřebu spolupráce nejen 6 evropských zemí, ale celé Evropy. Vyvrací pochybnosti o důležitosti organizace a potvrzuje důležitost a užitečnost její vlastní přítomnosti. Dle jeho názoru se musí Evropa shromažďovat a spolupracovat, jelikož vyvstávají problémy, které je potřeba řešit společně.
Alcide de Gasperi	Itálie	premiér	Uvědomuje si naladění občanů jednotlivých evropských států, kteří nepocítují potřebu se sjednocovat a spolupracovat v evropské organizaci. Z toho důvodu je dle něj potřeba, aby evropská spolupráce nabyla politického významu, byla jasně danou organizací se společnou administrativou, danými právy i povinnostmi vůči sobě navzájem. Bez této organizace by se dle jeho názoru stala evropská spolupráce překážkou a mohla by zaniknout. Projevuje vděk těm, kteří i přes situaci ve svém státě a s problémy, které po válce nastaly, mají dost síly budovat i evropskou společnost.
Ernest Bevin	Velká Británie	státní tajemník pro zahraniční věci	Zmiňuje důležité mezníky ve vývoji evropské organizace – od prvních diskusí až po podpis smlouvy. Podle jeho názoru vznikla demokratická organizace, která bude sjednocovat celou Evropu a dávat prostor pro spolupráci mezi všemi zeměmi.

Seznam soch:

1) Spravedlnost	6) Svoboda pohybu	11) Právo na zdravotní péči	16) Právo na informace
2) Vláda většiny	7) Sociální soudržnost	12) Právo na život	17) Rovnoprávnost mužů a žen
3) Ochrana menšin	8) Právo na vzdělání	13) Právo vlastnit majetek	18) Antisemitismus
4) Svoboda slova	9) Právo na jméno	14) Právo se shromažďovat	19) Trest smrti
5) Svoboda náboženství	10) Právo na rodinu	15) Právo na svobodnou
volbu povolání	20) Kultura

1) Spravedlnost	6) Svoboda pohybu	11) Právo na zdravotní péči	16) Právo na informace
2) Vláda většiny	7) Sociální soudržnost	12) Právo na život	17) Rovnoprávnost mužů a žen
3) Ochrana menšin	8) Právo na vzdělání	13) Právo vlastnit majetek	18) Antisemitismus
4) Svoboda slova	9) Právo na jméno	14) Právo se shromažďovat	19) Trest smrti
5) Svoboda náboženství	10) Právo na rodinu	15) Právo na svobodnou volbu povolání	20) Kultura

Téma	Visegrádská spolupráce
Obsah	smysl a historie Visegrádské spolupráce, členové V4
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, Z-9-6-05
RVP – průřezové téma	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané • Objevujeme Evropu a svět
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák vyjmenuje členy, smysl a důležité historické mezníky Visegrádské spolupráce.</p> <p>KM: Žák popíše vnější vzhled dané fotografie a popíše vnitřní složku obrázku.</p> <p>KkVVN: Žák popíše vlastní pocity, názory a emoce z dané fotografie.</p> <p>KkJ: Žák participuje na tvorbě fiktivního rozhovoru a prezentuje své výroky při dramatizaci fiktivního rozhovoru.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>V4 jako příklad regionální spolupráce</p> <p>Forma výuky/metoda: samostatná práce s obrazovým materiálem, diskuse</p> <p>Pomůcky: obrázek z pracovního listu „V4“ vytištěný pro každého/promítnutý projektorem, tabule/flipchart, psací potřeby, sešit, pracovní list „Visegrádská spolupráce“</p> <p>Čas: cca 10 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel promítne projektorem obrázek vztahující se k V4. Na tabuli/flipchart napíše otázky, které jsou žákům nápomocné při kritické analýze obrázku. Žáci na základě obrazového materiálu a poskytnutých otázek analyzují obrázek (bez předem zjištěných prekonceptů a znalostí k danému tématu). Své postřehy a odpovědi si zapisují do sešitu.</p> <p>Otázky ke kritické analýze obrázku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kdo nebo co je na obrázku/fotce vyobrazen/o? 2) Jaké činnosti, aktivity nebo vztahy jsou z obrázku/fotky rozpoznatelné? 3) Jaký význam mají tyto prvky: vizuální pohled, výstřižek, okolí, osvětlení, barvy, vzhled, držení těla, gesta a mimika daných osob? 4) Dělá na vás daný obrázek/fotka nějaký dojem? Pokud ano, jaký? 5) Jak vnímáte daný obrázek/fotku? 6) Jaké informace ještě potřebujete, abyste danému obrázku/fotce více porozuměli? <p>Informace pro učitele:</p> <p>Na obrázku jsou prezidenti zemí V4 – prezidentka Slovenska Zuzana Čaputová, prezident České republiky Miloš Zeman, prezident Polska Andrzej Duda a prezident Maďarska János Áder. Setkání se uskutečnilo 2. 10. 2019 během summitu prezidentů V4 v Lánech.</p>

	<p>Reflexe: Jakmile žáci samostatně dokončí analýzu obrázku, společná kontrola je vedena formou diskuse. Učitel vždy přečte otázku a přiděluje slovo žákům, kteří čtou své odpovědi. Na každou otázku může odpovídat více žáků a je možné jednotlivé odpovědi porovnávat – v čem se žáci shodli, v čem se rozcházejí, kdo má nejpresnější popis nebo informace apod. Učitel doplňuje odpovědi o daná fakta, pojmenovává osoby a věci na obrázku/fotce, popisuje vztahy mezi nimi a jejich funkce. Upřesňuje informace k V4 (informace najde na pracovním listu „Visegrádská spolupráce“).</p>
<p>Hlavní část hodiny, expozice, fixace</p>	<p>V4 – historie, agenda a forma Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů) – práce s textem, tvorba otázek, hraní rolí Pomůcky: pracovní list „Visegrádská spolupráce“, psací potřeby, papír/sešit Čas: cca 20 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel rozdělí žáky do skupin po 4–5 členech. Každá skupina dostane pracovní list „Visegrádská spolupráce“. Úkolem žáků je připravit fiktivní rozhovor, jehož odpovědi jsou obsaženy nebo je lze vyvodit z daného textu. Žáci tedy tvoří otázky a přiřazují k nim odpovědi. Osoby, jichž se rozhovor týká, mohou být dle volby žáků smyšlené nebo skutečné, o podobě rozhovoru (formální/neformální, tykání/vykání...) rozhodne učitel nebo nechá výběr na skupinách. Žáci by ve skupinách měli vytvořit 7–10 otázek a odpovědi k nim. Po dokončení si připraví dramatizaci rozhovoru – vyberou zástupce, kteří rozhovor odehrají, a připraví scénku, během které odprezentují své otázky a odpovědi.</p> <p>Reflexe: Reflexe této aktivity probíhá formou dramatizace jednotlivých skupin. Skupinky se střídají v prezentaci svých scének a žáci, kteří sledují, hodnotí, zda byla obsažena všechna kritéria a zda všemu porozuměli.</p>
<p>Reflexe, hodnocení</p>	<p>Logo a motto V4 Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů), kreativní tvorba Pomůcky: pracovní list „Loga a motta“, flipchart/sešit, psací potřeby (výtvarné potřeby – pastelky, fixy...) Čas: cca 5 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel žákům přečte/ukáže loga a motta, která byla v minulosti využita během různých předsednictví V4 jejími členskými státy. Na základě těchto informací a již získaných znalostí k vizím a cílům V4 žáci ve skupinách tvoří loga a motta celé V4. Své výtvary zapisují a kreslí do sešitu nebo na flipchart.</p> <p>Reflexe: Po ukončení aktivity ve skupinách lze aktivitu ukončit skupinovými prezentacemi, ukázkou log a čtením mott.</p>

Jde o alianci Česka, Slovenska, Polska a Maďarska, která vznikla po ukončení studené války v roce 1991. U jejího zrodu stál aktivně prezident Václav Havel. Rozpad Československa v roce 1993 původní partnerství tří zemí změnil na čtyřčlennou alianci, někdy proto označovanou jako čtyřka či V4. Úzká spolupráce je vedena s Rakouskem a se Slovinskem.

Již při založení nebyla aliance vnímána jako alternativa nebo oslabování již existujících evropských a transatlantických struktur. Cílem spolupráce států bylo eliminovat negativní dopady totalitního systému, překonat historické rozpory, koordinovat postup při vstupu do EU a celkově sblížovat hodnoty politických elit v zemích V4. Principem byla „koordinace jejich úsilí“ při současném „dodržování národních zvláštností“, tedy princip mezivládní spolupráce. Úsilí o vstup do NATO a EU přineslo posléze konkurenční tlaky a aliance se dočasně nerozvíjela. Aktivita narostly po roce 1998. Významným předělem byla Kroměřížská deklarace, kde se potvrdilo spojenectví po vstupu do EU (2004), a Bratislavská deklarace k výročí založení (2011), která nastolila nové výzvy jako kybernetická bezpečnost, doprava, energetická bezpečnost.

V4 od roku 2000 podporuje projekty v oblasti kultury, vzdělávání, vědy, včetně stipendií, a to pomocí Visegrádského fondu. Fond rozděljuje pomocí Rady velvyslanců 8 mil. eur, dalšími zdroji přispívají i nečlenské země. V roce 2012 byla založena výzkumná společnost Think Visegrad. Zvláštní pozornost věnuje V4 také bezpečnosti, kde se snaží o rozvoj společných kapacit, vzdělávání, cvičení a společné nákupy zbrojního vybavení. V obraně státy spolupracují v souladu s principy NATO. Členové společně tvoří od roku 2016 jednotku sil rychlé reakce EU s označením V4 battlegroup (V4 EU BG). Jde o bojové uskupení pod vedením EU, které se střídá v držení pohotovosti po půl roce. Koordinace zemí v oblasti obrany se dále prohlubuje, například i směrem ke společné ochraně vzdušného prostoru.

Aliance je řízena rotujícím ročním předsednictvím. Spolupráce je založena na periodickém setkávání. Členové se scházejí na úrovni ministerských předsedů (jednou ročně) a následně resortních ministrů. Každé předsednictví si stanovuje své priority ve formě programu.

Příklady mott a log během předsednictví V4:

- „Rozumná Evropa“ – motto předsednictví Česka 2019–2020

- „Dynamický Visegrád pro Evropu“ – motto předsednictví Slovenska 2018–2019

- „Visegrad4 pro integraci a kohezi“ – motto předsednictví Polska 2012–2013

- „V4 spojuje“ – motto předsednictví Maďarska 2017–2018

- „V4 společná důvěra“ – motto předsednictví Česka 2015–2016

- „Solidarita v regionu – společně pro demokracii“ – motto předsednictví Polska 2008–2009

Téma	NATO
Obsah	Severoatlantická aliance, mezinárodní spolupráce, operace NATO
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, VO-9-5-06, D-9-7-04, D-9-8-02, VO-9-5-04, D-9-8-04
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák vysvětlí příčiny vzniku NATO a objasní její úlohu v současnosti.</p> <p>KM: Žák vyjmenuje asociace k pojmu obrana, jehož jednotlivé hlásky jsou obsaženy v asociacích.</p> <p>KkVVN: Žák znázorní pomocí vlastní ilustrace motto NATO a svůj obrázek popíše.</p> <p>KkJ: Žák sdílí své odpovědi s ostatními spolužáky.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Obrana</p> <p>Forma výuky / metoda: práce ve dvojicích, metoda ABC, diskuse, vysvětlování</p> <p>Pomůcky: papír, psací potřeby, tabule</p> <p>Čas: cca 5–10 minut</p> <p>Popis aktivity: Metoda ABC – žáci si na papír nebo do svých sešitů napíší doprostřed stránky svisle pojem „OBRANA“:</p> <p style="text-align: center;">O B R A N A</p> <p>Jejich úkolem je k jednotlivým písmenkům vymyslet slova (libovolný slovní druh), aby se v nich nacházelo písmenko z hlavního pojmu, které souvisí s tématem obrany (jedince, skupiny lidí, státu, více států).</p> <p>Reflexe: Společné sdílení – učitel postupně zve k tabuli dobrovolníky, kteří zapisují slova k jednotlivým písmenkům. Následuje diskuse nad napsanými pojmy, žáci sdílejí s ostatními své variace pojmů, zdůvodňují, jak souvisejí s obranou. Učitel může navázat otázkami:</p> <p><i>V čem je obrana důležitá?</i></p> <p><i>Uvedte příklady obrany.</i></p> <p><i>Jaký je opak obrany?</i></p> <p><i>Jaké prostředky se pro obranu používají?</i></p>

	<p>Příklad řešení: v Ojenství Bránit se a Rmáda zbr Aň mi Nisterstvo obrany obč Anská</p>
Hlavní část hodiny, expoziční, fixace	<p>NATO – historie, agenda a forma Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích, „šest dobrých sluhů“, diskuse, vysvětlování Pomůcky: pracovní list „Vznik NATO“, podklad pro učitele „Vznik NATO – řešení“, psací potřeby Čas: cca 15–20 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel žákům do dvojic rozdává pracovní list „Vznik NATO“. Jejich úkolem je na základě textu doplnit odpovědi na otázky do pracovního listu. Během aktivity učitel prochází mezi žáky, v případě potřeby (např. žáci neporozumějí některým z termínů textu) pomáhá.</p> <p>Reflexe: Společná kontrola – učitel může jednotlivé otázky z pracovního listu vypsát na tabuli a na základě odpovědí žáků doplňovat odpovědi, případně žáci mohou u tabule doplňovat odpovědi sami.</p> <p>Operace NATO Forma výuky/metoda: metoda 4W práce ve dvojicích, diskuse, vysvětlování Pomůcky: pracovní list „Operace NATO“, podklad pro učitele „Operace NATO – řešení“, papír, psací potřeby, tabule Čas: cca 15–20 minut</p> <p>Popis aktivity: Metoda 4W (Co se stalo, Kde se to stalo, Kdy se to stalo, Proč se to stalo) je modifikací předchozí aktivity. Dvojice žáků dostanou jednu z operací NATO na příslušném pracovním listu. Jejich úkolem je odpovědět na otázky v příslušném pracovním listu.</p> <p>Varianta: Případně mohou žáci pracovat samostatně – každý z žáků dostane jeden z pětice textů. Je možné také dát jednotlivcům/dvojicím více textů a zpracovat je. V tomto případě je potřeba počítat s delším časovým úsekem pro zpracování a prezentaci výsledků. V případě dostupnosti internetu mohou žáci informace o operacích NATO vyhledat na https://www.natoaktual.cz/zpravy/lmise_main.</p> <p>Reflexe: Učitel nakreslí na tabuli ve třídě tabulku se čtyřmi sloupci (Co se stalo, Kde se to stalo, Kdy se to stalo, Proč se to stalo) a pěti řádky (jednotlivé operace). Žáci na tabuli společně sdílejí své odpovědi.</p>
Reflexe, hodnocení	<p>Motto NATO Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů), vytvoření kresby/příběhu – storyboard, diskuse Pomůcky: papír, psací potřeby, flipchart, podklad pro učitele „Animus in consulendo liber“ (učitel může ukázat jako ilustraci k aktivitě) Čas: cca 30–35 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel žákům na tabuli napíše motto NATO: „<i>ANIMUS IN CONSULENDO LIBER</i>“ – <i>DUCH / MYSL SE MŮŽE SVOBODNĚ ROZHODNOUT</i>. Úkolem skupin žáků je vymyslet příběh, který by tuto myšlenku vyjadřoval. Jednotlivé části příběhu mají být doplněny obrázkem/ilustrací. Samotný příběh by měl souviset se společnou obranou/NATO.</p>

Reflexe: Presentace výstupů skupin, po každém z výstupů lze nechat prostor pro otázky od diváků k prezentovanému příběhu. Každý z výstupů / příběhů by měl být shrnut, nejlépe pomocí otázek učitele k účinkujícím (pokud k tomu nedošlo již v předchozím případě). Po prezentaci všech výstupů by mělo dojít k celkové reflexi prostřednictvím otázek:

Který z prezentovaných příběhů se vám nejvíce líbil a proč?

Co vám při tvorbě / prezentaci vašeho příběhu připadalo nejtěžší?

Co vám při tvorbě / prezentaci připadalo naopak nejjednodušší?

Proč si členové NATO zvolili takové motto?

Co tím podle vás chtěli vyjádřit?

Co by toto motto mohlo představovat v běžném životě?

Jaké jednání by bylo s tímto mottem spojeno?

Poznámka pro učitele: Význam motta – má vyjadřovat způsob práce v NATO, tzn. svobodu rozhodování při vzájemných jednáních.

Již během první světové války se svět pomalu začal dělit na dva neslučitelné tábory. Na jedné straně se začala formovat skupina států, které podporovaly svobodu jednotlivce, volný trh a demokratické instituce. Vztahy mezi těmito státy byly nastaveny na základě rovnosti a respektu. Na druhé straně byly státy, které pokračovaly v autokratickém vládnutí a demokratické tendence potlačovaly. Tento typ států se primárně vyznačoval jednáním na základě síly a moci. Tyto rozdíly se nadále zvětšovaly a vyvrcholily pár let po skončení druhé světové války. Sovětský svaz, nejsilnější z autokratických a nedemokratických států, začal upevňovat a rozšiřovat svůj vliv, a to primárně v zemích, které se nacházely ve střední a východní Evropě. Například v květnu 1948 zamezil Sovětský svaz vstupu západních vojsk do Berlína a nastala epizoda zvaná Berlínská blokáda. Podobně také v červnu 1948 Sovětský svaz přímo i nepřímo podpořil komunistický převrat v Československu, a tím do čela dostal své podporovatele.

Tyto a další kroky byly pro demokratické státy v Evropě, ale i v Severní Americe jasným znamením, že musejí okamžitě jednat. Západní Evropa byla zdevastována válkou, a tak přijala ekonomickou pomoc od Spojených států amerických s otevřenou náručí. Takzvaný Marshallův plán pomohl západní Evropě znovu vybudovat páteřní infrastrukturu, jako jsou železnice, silnice a letiště, a tím nastartovat volný trh, který ze západní Evropy udělal jednu z nejsilnějších ekonomických zón světa. Avšak ekonomická pomoc nebyla jedinou vlnou spolupráce mezi demokratiemi v Evropě a v Severní Americe. Nejprve se západoevropské státy dohodly na bezpečnostní spolupráci v roce 1948, když podepsaly takzvaný Bruselský pakt. Jeho součástí bylo Spojené království, Francie a státy takzvaného Beneluxu (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko). Tento krok přesvědčil Spojené státy a Kanadu, aby se do podobné iniciativy přidaly, a tak se 4. dubna roku 1949 v americkém Washingtonu, D.C., setkali zástupci dvanácti států (USA, Kanada, Spojené království, Francie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Portugalsko, Itálie, Dánsko, Norsko a Island), kteří dali vzniknout

největší mezinárodní organizaci na světě zajišťující kolektivní bezpečnost svých členů a podporu demokracie. Podpisem Washingtonské smlouvy, která tuto organizaci s názvem Severoatlantická aliance oficiálně zakládá, se státy zavázaly k několika podmínkám, jež jsou vyjmenovány ve čtrnácti člancích. Nejdůležitější podmínky se nacházejí v prvních pěti člancích.

První článek pojednává o dodržování pravidel Organizace spojených národů při řešení sporů mezi státy. Druhý článek zavazuje státy, že mimo mírové řešení sporů budou také mírové vztahy s ostatními státy aktivně budovat a také že budou posilovat své demokratické instituce. Třetí článek, který je jedním z těch nejvíce diskutovaných, pojednává o povinnosti všech členských států budovat své obranné kapacity. V tomto článku není vymezeno žádné specifické číslo, které musejí státy do své obrany investovat, nicméně již na několika summitech se státy dohodly, že každý z nich bude investovat alespoň 2 % svého hrubého domácího produktu na obranu. Bohužel tuto hranici splňuje pouze pár států a ostatní investují hluboce pod touto hranicí. Česká republika vydává na obranu pouze 1,3 % a v žebříčku je jedním z nejhorších států, co se týče investic do obrany (v roce 2020). Čtvrtý článek zavazuje státy, že budou sdílet informace o bezpečnostních hrozbách s ostatními členy NATO a že jakákoliv vojenská aktivita bude konzultována v rámci NATO. Pátý článek je považován za ten nejdůležitější, jelikož vysvětluje samotnou podstatu Aliance a také termín kolektivní obrana. V tomto článku je doslova napsáno: „Smluvní strany (státy) se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné (jednomu) nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem...“ Dále je ve článku popsáno, že dojde-li k takovému útoku, mají všichni členové oprávnění podle článku 51 Charty OSN na toto napadení odpovědět všemi prostředky, které uznají za vhodné (i vojenské). Tento článek byl aktivován za celou historii Severoatlantické aliance pouze jednou (k roku 2020), a to v roce 2001, kdy teroristický útok zasáhl Světové obchodní centrum v New Yorku a Ministerstvo obrany (Pentagon) v Arlingtonu v USA.

VZNIK NATO

PRACOVNÍ LIST

1) KDO inicioval vznik a KDO jsou první členové?

2) CO se dohodlo?

3) KDY se to stalo?

4) KDE se to stalo?

5) JAKÝM způsobem – postup vzniku?

6) PROČ se to dělo?

VZNIK NATO – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

1) KDO INICIOVAL VZNIK A KDO JSOU PRVNÍ ČLENOVÉ?

Spojené království, Francie a státy takzvaného Beneluxu (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko), ke kterým se připojily USA a Kanada.

2) CO SE DOHODLO?

Státy se v takzvané Washingtonské smlouvě zavázaly k několika podmínkám, jež jsou vyjmenovány ve čtrnácti člancích. Například druhý článek hovoří o tom, že státy mimo mírové řešení sporů budou také mírové vztahy s ostatními státy aktivně budovat. Další článek zavazuje státy, že budou sdílet informace o bezpečnostních hrozbách s ostatními členy Aliance a že jakákoliv vojenská aktivita bude konzultována s ostatními. Nejvýznamnější je pátý článek, kde je stanoveno, že ozbrojený útok proti jedné (jednomu) nebo více z nich bude považován za útok proti všem členům. Tito členové jsou oprávněni podle článku 51 Charty OSN na toto napadení odpovědět všemi prostředky, které uznají za vhodné.

3) KDY SE TO STALO?

Dne 4. dubna 1949.

4) KDE SE TO STALO?

V americkém Washingtonu, D.C.

5) JAKÝM ZPŮSOBEM – POSTUP VZNIKU?

Nejprve vznikl takzvaný Bruselský pakt, po připojení USA, Kanady a pěti evropských států vznikla samotná NATO.

6) PROČ SE TO DĚLO?

Vznik NATO byl důsledkem rozdělení světa na dva neslučitelné tábory. Na jedné straně demokratické státy podporující svobodu jednotlivce, volný trh a demokratické instituce a na druhé straně autokratické státy s totalitními režimy.

Operace Rozhodná podpora (Operation Resolute Support)

V roce 2015 se NATO rozhodla změnit svou strategii v Afghánistánu a poslala do nejrizikovějších míst v tomto státě přes 17 000 vojáků, kteří mají různé cíle, jako například vyškolit afghánské ozbrojené síly v boji proti teroristické organizaci Tálibán, bránit specifická území, zajišťovat obnovu zdevastovaných měst a mnoho dalších. NATO se v Afghánistánu aktivně angažuje již od roku 2003 a kvůli mnohým komplikacím je situace stále nedořešená, přestože se již částečně stabilizovala a v roce 2020 byla učiněna průlomová dohoda mezi Spojenými státy a zástupci Tálibánu o ukončení bojů a nastolení mírových vztahů. Česká republika může mít v Afghánistánu v rámci této mise až 390 vojáků, kteří plní různé úkoly od obrany letiště velícího centra v Bagrámu (Kábul) po školení afghánských speciálních jednotek. Za celou dobu Česká republika do Afghánistánu vyslala přes 9000 vojáků a 13 jich přišlo o život. NATO během této operace ztratila již přes 4000 vojáků (statistiky z roku 2020).

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdy se to stalo?

Proč se to stalo?

OPERACE NATO

PRACOVNÍ LIST

Operace Spojenecká síla (Operation Joint Enterprise)

Od roku 1999 je Severoatlantická aliance přítomna pod záštitou OSN v srbské oblasti Kosovo, které bylo v občanské válce se Srbskem. Tato operace, která za dobu své existence několikrát změnila své jméno a také své hlavní cíle, se dnes nejčastěji nazývá operace Spojenecká síla (Operation Joint Enterprise) a čítá kolem 3500 vojáků, kteří udržují v oblastech Kosova mír, a zajišťují tak svobodu pro občany Kosova (do roku 2020). V roce 2008 Kosovo vyhlásilo nezávislost, ale jelikož nebylo uznáno Srbskem, Ruskou federací, ale také například Slovenskem či Španělskem, je důležité udržet operaci v chodu. Je totiž velice pravděpodobné, že nepokoje by znovu začaly sužovat kosovské občany, kdyby NATO stáhla svá vojska. Česká republika má v současné době v Kosovu pouze sedm vojáků, kteří plní spíše organizační úkoly na velitelství operace v hlavním městě Kosova Priština. Za dobu přítomnosti české armády v Kosovu přišli o život tři čeští vojáci (do roku 2020).

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdy se to stalo?

Proč se to stalo?

Operace Ochránce moří (Operation Sea Guardian)

V roce 2016 se NATO zaměřila na novou výzvu, ve které se neúčastní aktivní vojenskou silou, ale pouze silou podpůrnou. Občanská válka v Sýrii a s ní spojený regionální konflikt představují obrovské bezpečnostní riziko pro Blízký východ, ale také pro celý evropský kontinent. Nepokoje začaly již v roce 2011, kdy skupiny opozičních milic v Sýrii začaly válčit se syrskou armádou. Do konfliktu se přidalo několik dalších aktérů, kde mezi ty nejdůležitější patří teroristická organizace, která se samozvaně pojmenovala Islámský stát (Islámský stát Iráku a Levantu), jež začala okupovat území v Sýrii, Iráku, ale také Íránu a Turecku. Od počátku tohoto konfliktu byly z domovů vyhnány miliony Syřanů, Iráčanů a Kurdů (národní menšina žijící na pomezí Sýrie, Turecka a Iráku). Mnozí z těchto obyvatel našli útočiště v sousedních státech (Libanon, Jordánsko), ale mnozí také začali migrovat směrem do Evropy. Během let 2014–2017 se do Evropy dostalo přes dva miliony migrantů, kteří se převážně usídlili v Německu a Švédsku. Z celkového počtu bylo okolo jednoho milionu Syřanů a okolo tří set tisíc Iráčanů. Tuto migrační krizi začaly zneužívat skupiny organizovaného zločinu pro ilegální obchodování s lidmi, a tak Severoatlantická aliance začala monitorovat pohyb těchto plavidel v Egejském moři, které je pro tento černý trh klíčové. Operace Ochránce moří je následníkem Operace Aktivního zapojení (Operation Active Endeavor), která začala již v roce 2001, ale zaměřovala se především na trh s ilegálními zbraněmi a drogami. Nyní jsou tyto cíle doplněny právě o ilegální obchodování s lidmi a NATO plní velice důležitou roli pro bezpečnost Evropy, ale také pro ochranu lidských práv a svobod.

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdy se to stalo?

Proč se to stalo?

OPERACE NATO

PRACOVNÍ LIST

Operace během pandemie COVID-19

Severoatlantická aliance se aktivně zapojila během celosvětové pandemie způsobené virem označeným SARS-CoV-2, který způsobuje nemoc COVID-19 a který se začal šířit z čínského Wu-chanu již na konci roku 2019. Jelikož NATO disponuje velikým množstvím transportních letadel, která jsou schopna unést několikasetunové náklady, Aliance se rozhodla, že s pomocí těchto transportních letadel pomůže zásobovat své členy zdravotnickým materiálem, který by za normálních okolností musel cestovat komerční cestou. Například do České republiky bylo v březnu roku 2020 přivezeno několik desítek tun zdravotnického materiálu, převážně roušek a respirátorů, které si Česká republika pořídila v Číně. NATO disponuje letounem Antonov AN-A124, což je největší nákladní letadlo na světě, a tento letoun byl využíván právě na přepravu části zdravotnického materiálu. Díky členství ČR v NATO byla možnost získat ochranné pomůcky z více zdrojů, a tak předejít komplikacím s dovozem.

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdy se to stalo?

Proč se to stalo?

OPERACE NATO

PRACOVNÍ LIST

Podpora Operace AMISOM (African Union Mission in Somalia)

Severoatlantická aliance není aktivní pouze v operacích, které jí přinášejí bezprostřední bezpečí a ochranu. Od roku 2005 NATO podporuje mise Africké unie (AU), které se snaží zmírnit a zastavit konflikty v mnoha afrických státech. Například občanská válka v Somálsku, která je s přestávkami problémem již několik desetiletí, je jedním z konfliktů, kde NATO přímo podporuje mírové operace. Konkrétně Severoatlantická aliance podporuje pozemní mise ze vzduchu či z moře. Hlavním úkolem je ochrana mírotvorných složek AU, které v Somálsku působí. Dále je součástí této mise výcvik a podpora těchto mírotvorných jednotek, jež se snaží ochránit nevinné lidi, kteří jsou občanskou válkou postiženi.

Co se stalo?

Kde se to stalo?

Kdy se to stalo?

Proč se to stalo?

OPERACE NATO – ŘEŠENÍ

PODKLAD PRO UČITELE

OPERACE ROZHODNÁ PODPORA (OPERATION RESOLUTE SUPPORT)

Co se stalo?

Změna strategie přístupu NATO k situaci v Afghánistánu. Vojáci NATO vyškolují domácí síly v boji proti Tálibánu, obnovují zničená města.

Kde se to stalo?

V Afghánistánu.

Kdy se to stalo?

V roce 2015.

Proč se to stalo?

Kvůli komplikované bezpečnostní situaci v této zemi.

OPERACE SPOJENECKÁ SÍLA (OPERATION JOINT ENTERPRISE)

Co se stalo?

Přítomnost jednotek NATO, které zajišťují mír a svobodu pro obyvatele Kosova.

Kde se to stalo?

V Kosovu.

Kdy se to stalo?

V roce 1999.

Proč se to stalo?

Kvůli bojům mezi srbskou armádou a kosovskými ozbrojenci, represím na civilním obyvatelstvu.

OPERACE OCHRÁNCE MOŘÍ (OPERATION SEA GUARDIAN)

Co se stalo?

Operace monitoruje plavidla ve Středomoří, má zabránit ilegálnímu obchodování s lidmi.

Kde se to stalo?

Středozemní moře (Egejské moře jako jeho součást).

Kdy se to stalo?

V roce 2016.

Proč se to stalo?

V důsledku války v Sýrii.

OPERACE BĚHEM PANDEMIE COVID-19

Co se stalo?

Zásobování členů NATO zdravotnickým materiálem prostřednictvím velkých transportních letadel.

Kde se to stalo?

Letiště členů NATO a Číny.

Kdy se to stalo?

V roce 2020.

Proč se to stalo?

V důsledku šíření pandemie COVID-19 a nedostatku zdravotnického materiálu.

PODPORA OPERACE AMISOM (AFRICAN UNION MISSION IN SOMALIA)

Co se stalo?

Podpora mírových operací mise Africké unie, výcvik mírových jednotek.

Kde se to stalo?

V Somálsku.

Kdy se to stalo?

Od roku 2005.

Proč se to stalo?

Z důvodu občanské války v Somálsku.

Téma	OSN
Obsah	OSN a její cíle, organizace OSN, výhody a nevýhody členství v OSN
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, VO-9-1-03, VO-9-5-03, VO-9-5-04, D-9-5-07, Z-9-6-05, D-9-8-04
RVP – průřezové téma	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět • Jsme Evropané ■ Environmentální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák jmenuje cíle OSN.</p> <p>KM: Žák dokáže zařadit více obrazových materiálů k jednomu tématu.</p> <p>KkVVN: Žák vyhodnocuje výhody a nevýhody členství v OSN.</p> <p>KkJ: Žák se aktivně podílí na diskusi a prosazuje zájmy své skupiny.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>UNESCO</p> <p>Forma výuky/metoda: práce s vizuálním materiálem, výukový rozhovor Pomůcky: pracovní list „Významné památky v ČR“ (promítnutý projektořem nebo vytištěný), podklad pro učitele „UNESCO“ Čas: cca 15–20 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel žákům promítne projektořem nebo připne na tabuli vytištěné obrázky památek UNESCO v ČR. Úkolem žáků je si obrázky prohlédnout a reagovat na výzvy učitele při výukovém rozhovoru.</p> <p>Otázky k rozhovoru: <i>Jak se daná památka jmenuje?</i> <i>Kde se nachází?</i> <i>Jedná se o hmotnou, nebo nehmotnou památku?</i> <i>Co všechny tyto obrázky spojuje? Jaké to je téma?</i> <i>Jaké výhody má památka, která je součástí UNESCO?</i> <i>Jaké má nevýhody?</i></p> <p>Během rozhovoru učitel žáky vyzývá nebo žáci na základě dobrovolnosti odpovídají na dané otázky a měli by společně s učitelem vyvodit téma, které dané obrázky spojuje – UNESCO.</p> <p>Reflexe: Učitel doplní aktivitu krátkým výkladem o UNESCO z podkladu pro učitele „UNESCO“.</p>

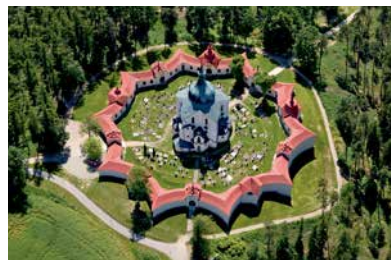
<p>Hlavní část hodiny, expoziční, fixace</p>	<p>Výhody a nevýhody členství v OSN Forma výuky/metoda: pro/kontra diskuse, skupinová práce Pomůcky: Pracovní list „Výhody členství v OSN“, Pracovní list „Nevýhody členství v OSN“, volný papír/sešit, psací potřeby Čas: cca 30 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel rozdělí třídu na 2 skupiny, v případě velkého počtu žáků na 4 skupiny. Pokud je to jen trochu možné, je vhodnější zachovat rozdělení do 2 skupin, aby mohl učitel věnovat diskusi celou svoji pozornost. Jedna skupina (případně dvě) se bude zabývat výhodami a jedna skupina (případně dvě) se bude zabývat nevýhodami členství v OSN. Každá skupina dostane pracovní list s textem a výčtem výhod/nevýhod členství v OSN. Prvním úkolem žáků ve skupině je si svůj pracovní list společně přečíst a podtrhnout/zvýraznit klíčové pojmy/věty, které vnímají jako zásadní. Učitel připraví třídu (lavice, židle) tak, aby skupiny mohly sedět naproti sobě. Jakmile žáci zvýrazní své klíčové body, připraví si krátký výstup (cca 1 minuta), ve kterém by měli druhou skupinu přesvědčit, proč je/není výhodné být členem OSN. Po tomto výstupu se učitel stává moderátorem diskuse, řídí ji a usměrňuje případné negativní emoce. Je důležité, aby učitel na začátku diskuse zmínil všechna důležitá pravidla diskuse (mluví jen jeden, „stop“ pravidlo apod.). Úkolem žáků je v této diskusi reagovat vzájemně na své výstupy a pomocí argumentů podložených texty z pracovního listu prosazovat své zájmy (výhody/nevýhody). Pokud se diskuse začne ubírat jiným směrem, je nutné, aby učitel vyzýval žáky takovými otázkami, aby se vrátili zpět k tématu. Totéž platí i v případě, kdy žáci nejsou při diskusi aktivní a je pro ně náročné se zapojit do diskuse.</p> <p>Reflexe: Reflexe diskuse může proběhnout formou vyhodnocení – učitel osloví jednoho nebo několik žáků, aby shrnuli obsah a vyhodnotili průběh diskuse, případně se může doptat na osobní názor žáků.</p>
<p>Reflexe, hodnocení</p>	<p>Cíle OSN Forma výuky/metoda: metoda „Terč“, frontální výuka Pomůcky: podklad pro učitele „Terč“ (promítnutý na tabuli nebo nakreslený na velkém flipchartu/tabuli), samolepicí bločky (3 pro každého žáka), psací potřeby Čas: 25–30 minut</p> <p>Popis aktivity: Učitel na začátku této aktivity představí žákům všechny cíle OSN:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě 2) Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství 3) Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku 4) Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny 5) Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek 6) Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi 7) Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny 8) Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny 9) Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace 10) Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi 11) Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce 12) Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu 13) Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládnutí jejích dopadů 14) Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje 15) Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity

16) Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních

17) Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování

Ty cíle, které jsou žákům nesrozumitelné, dovysvětlí. Vhodné je cíle zároveň psát na tabuli nebo promítnout projektorem. Pro větší pestrost lze cíle číst v různém pořadí. Úkolem žáků je zamyslet se nad tím, zda jsou cíle OSN v nějaké hierarchii a které oni shledávají více či méně důležité. Každý žák dostane 3 samolepicí bločky a na ně si napíše 3 pro něj nejdůležitější cíle OSN. Učitel připraví terč – promítne projektorem nebo nakreslí na tabuli/na flipchart připevněný na viditelné místo. Jakmile žáci dopíší své bločky, přicházejí postupně k terči a cíle připevňují podle toho, který z těch 3 je nejdůležitější a který méně. Čím blíže středu bloček umístí, tím důležitější cíl je.

Reflexe: V rámci reflexe učitel přečte všechny zmíněné cíle. Může na tabuli zaznamenávat četnost opakujících se cílů nebo se dále dotazovat a hledat příčiny výběru žáků.

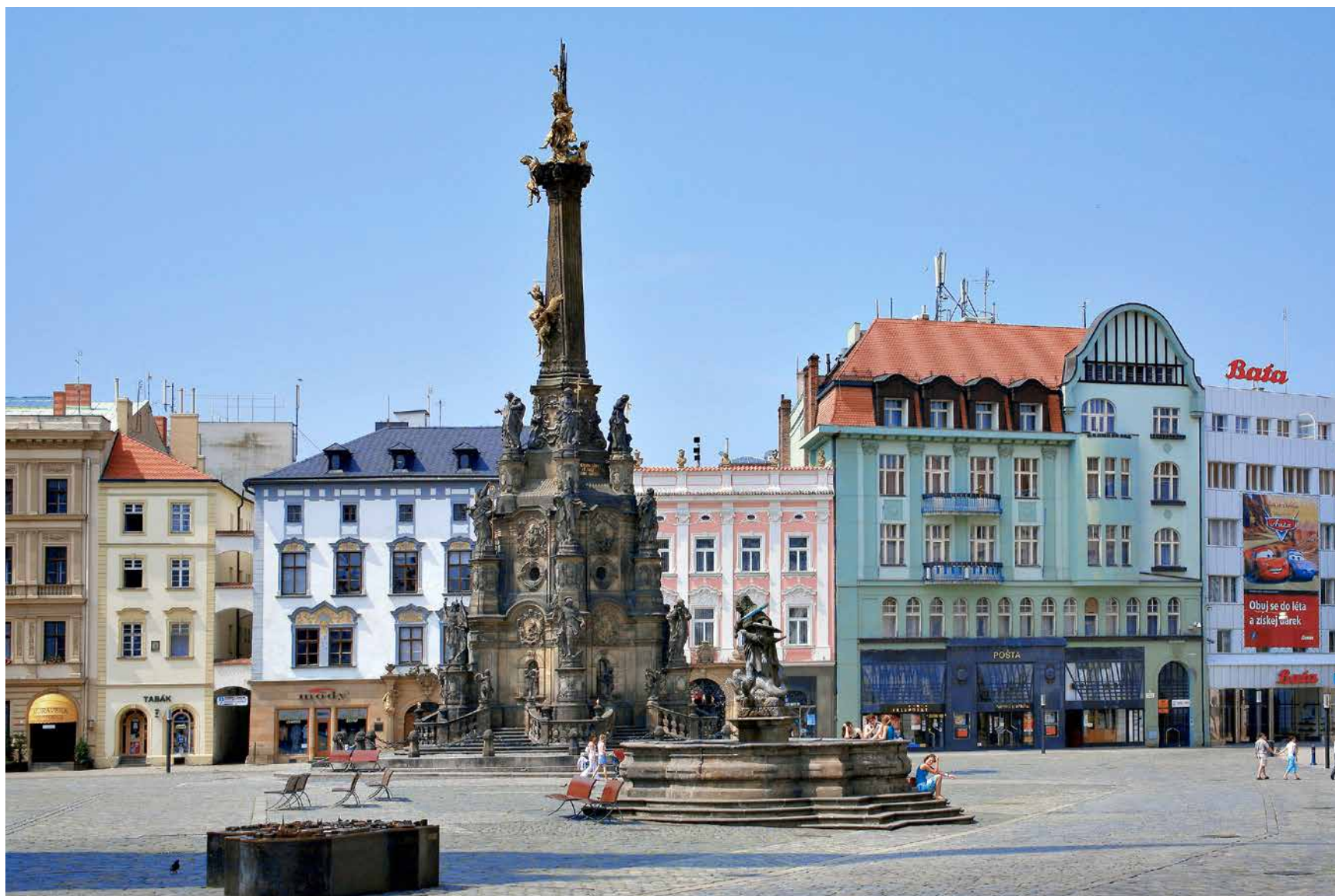

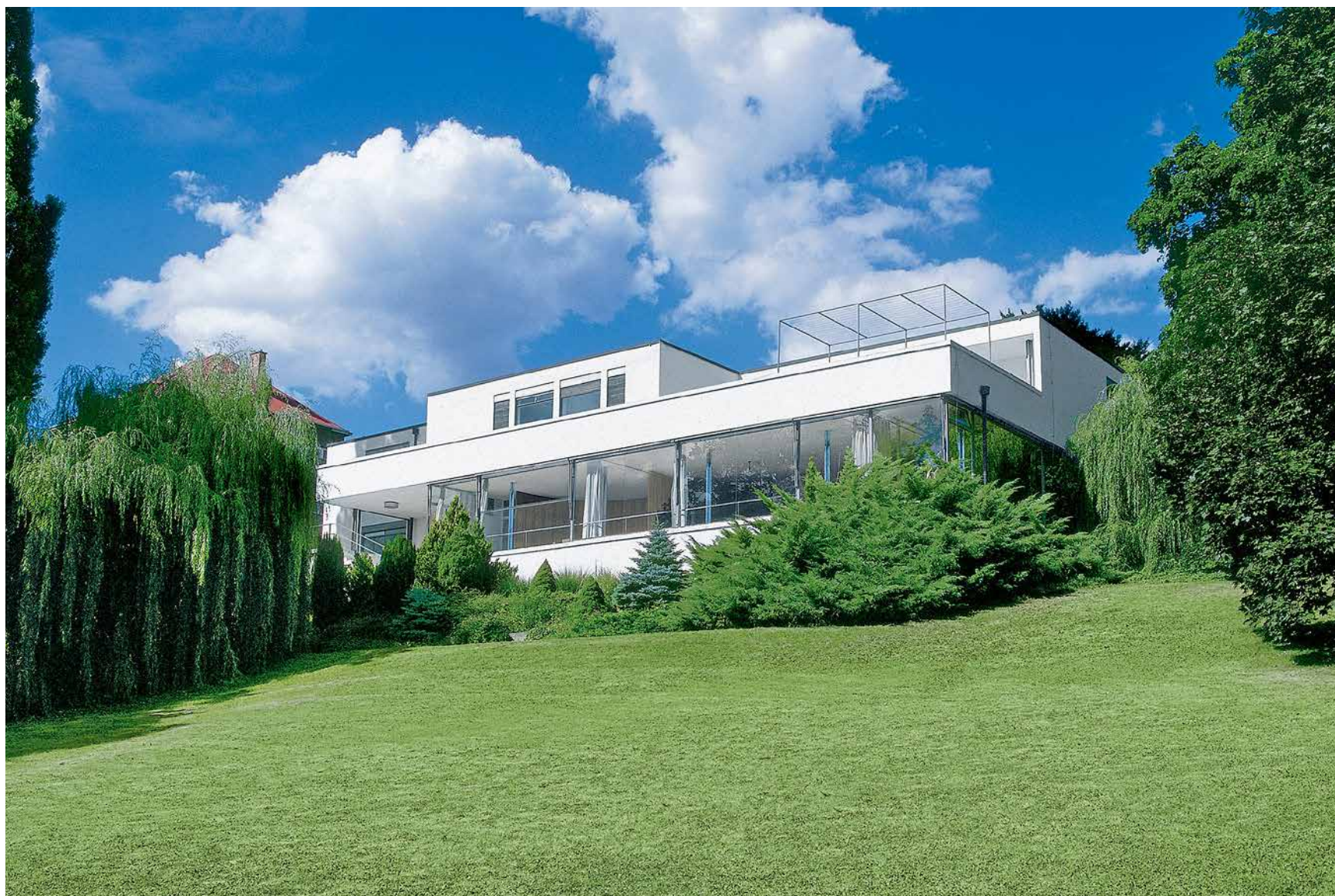

Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, UNESCO) je jedna z 15 mezistátních odborných organizací OSN. UNESCO vznikla nedlouho po skončení druhé světové války, jejíž následky byly podnětem ke vzniku nového tělesa, které by se zavázalo k podpoře mezinárodního míru skrze spolupráci na poli vzdělání, vědy a kultury. Zrod celé organizace byl součástí konference Spojených národů, která probíhala v Londýně v listopadu 1945. Tehdy byla podepsána ústava UNESCO, jež vešla v platnost 4. listopadu 1946 po ratifikaci dvaceti zakládajícími státy. Mezi ně patřilo i tehdejší Československo. V současnosti má UNESCO 193 členských zemí a 11 přidružených členů (stav k roku 2020). V roce 2011 UNESCO jako první orgán OSN uznala plnohodnotné členství Palestiny. Kvůli údajné trvalé zaujatosti UNESCO proti Izraeli USA a Izrael v konci roku 2018 oficiálně z UNESCO vystoupily a zůstaly jen jako pozorovatelské státy.

UNESCO se zabývá činností v pěti hlavních oborech: vzdělání, přírodní vědy, sociální a humanitní vědy, kultura a komunikace a informace. Projekty podporované UNESCO zahrnují šíření gramotnosti, odborné a školicí programy, programy mezinárodní vědecké spolupráce, propagaci nezávislých médií a svobody tisku, regionální a kulturní historické projekty, propagaci kulturní různorodosti, dohody mezinárodní spolupráce v oblasti kulturního a přírodního dědictví a ochrany lidských práv a pokusy vyrovnat rozdíly v možnosti využití digitálních technologií ve světě.

Nejčastěji se o UNESCO hovoří ve spojitosti s péčí o památky. V roce 1972 byla schválena Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Následně byla ustavena odpovědná komise a v roce 1978 přibýly první záznamy na seznam světového dědictví. Na tomto seznamu se nacházejí nejrůznější budovy, hory, jezera, národní parky i celá města. Památky zařazené na seznam světového dědictví musejí splňovat alespoň jedno z deseti následujících kritérií.

Kulturní dědictví:

- 1) je mistrovským dílem tvůrčího talentu člověka, nebo
- 2) představuje významný mezník v hodnotách člověka (v určité době nebo kulturním období) ve vývoji v architektuře, technice, umění či urbanismu, nebo
- 3) je jedinečným důkazem o existující nebo už vymizelé civilizaci nebo kulturní tradici, nebo

- 4) je skvělou ukázkou stavby, architektonického nebo technologického souboru, dokumentující jednu nebo více významných etap v historii lidstva, nebo
- 5) je skvělou ukázkou určitého způsobu osidlování nebo způsobu využití půdy či moře, typického pro nějakou kulturu, zejména tam, kde hrozí poškození vnějšími či vnitřními vlivy, jejichž dopad by byl nevratný, nebo
- 6) souvisí přímo nebo specificky s událostmi, s tradicemi, s převratnými myšlenkami, s význámím či vírou, s literaturou či uměním majícím univerzální význam (toto kritérium není obvykle používáno samostatně, ale společně s jinými kritérii).

Přírodní dědictví:

- 1) obsahuje unikátní přírodní fenomén či oblasti výjimečné přírodní krásy a estetického významu, nebo
- 2) je skvělou ukázkou dokumentující významné fáze přírodního vývoje Země, včetně dokladů o lidské evoluci, ukázkou významných právě probíhajících geologických procesů, případně je významným geomorfologickým či fyziografickým útvarem, nebo
- 3) je skvělou ukázkou probíhajících ekologických a biologických procesů v rámci evoluce a vývoje pozemních, sladkovodních, pobřežních či mořských ekosystémů a společenstev rostlin a živočichů, nebo
- 4) obsahuje nejdůležitější a nejméně významnější přírodní biotopy klíčové pro zachování místní biologické rozmanitosti, včetně takových biotopů, kde se nacházejí ohrožené druhy rostlin a živočichů výjimečné světové hodnoty z hlediska vědy a ochrany přírody.

Není výjimkou, že některé památky splňují i několik kritérií současně. Kromě splnění daného kritéria musejí státy žádající o zapsání památky na seznam světového dědictví také dodat podrobnou dokumentaci a projít při návštěvách inspektorů z UNESCO. Ti úspěšní se poté dočkají nejen světového renomé, ale též výhod od UNESCO. Například finanční pomoci, školení nebo podpory výzkumů. Na oplátku jsou ale památkáři zavázáni se o dané dědictví náležitě postarat a uchránit jeho světovou jedinečnost. V roce 2020 bylo v seznamu zapsáno celkem 1121 památek, z toho 869 kulturních, 213 přírodních a 39, které v sobě nesou prvky obou kategorií. V České republice nalezneme celkem 14 památek ze seznamu světového dědictví, což při přepočtu na plochu země znamená celosvětově vysoké číslo.

ČESKÉ PAMÁTKY ZAPSANÉ DO SEZNAMU SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO:

- 1) Historické centrum města Český Krumlov (1992)
- 2) Historické centrum města Praha – vedle Pražské památkové rezervace zahrnuje i zámek a park v Průhonicích (1992)
- 3) Historické centrum města Telč (1992)
- 4) Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře (1994)
- 5) Historické centrum města Kutná Hora s kostelem sv. Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedleci (1995)
- 6) Lednicko-valtický areál (kulturní krajina) (1996)
- 7) Zahrady a zámek v Kroměříži (1998)
- 8) Vesnická historická (památková) rezervace v Holašovicích (1998)
- 9) Zámek v Litomyšli (1999)
- 10) Sloup sv. Trojice v Olomouci (2000)
- 11) Vila Tugendhat v Brně (2001)
- 12) Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003)
- 13) Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří – přeshraniční sériová nominace se Saskem (2019)
- 14) Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem (2019)

1) Udržování míru ve světě

OSN slouží v mnoha mezinárodních sporech, které by eventuálně mohly vyústit ve válku nebo ozbrojený konflikt, jako mediátor vztahů. Od konce druhé světové války klesl počet úmrtí ve válce mnohonásobně. V prvním dvacetiletí 21. století zemřelo méně lidí během válek než v jakémkoliv desetiletí 20. století. Přestože se toto snížení nedá spojovat pouze s aktivitou OSN, jelikož zahraničněpolitické vztahy byly ovlivněny mnoha změnami, je bez pochyb, že OSN má na snížení úmrtnosti ve válkách svůj podíl.

2) Dohled nad dodržováním základních lidských práv a svobod a mezinárodní trestní tribunály

Příkladem výrazného úspěchu OSN při hájení lidských práv je soudní proces se Slobodanem Miloševićem, který stanul před Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY), kde se zpovídal ze zločinů proti lidskosti a z válečných zločinů páchaných v průběhu jugoslávské války, zejména pak z genocidy v Bosně mezi lety 1992 a 1995. Od roku 1993 obvinil tribunál víc než 160 lidí, devadesát z nich pak bylo pravomocně odsouzeno. Podobně se od roku 1997 podařilo obvinít za zločiny proti lidskosti a za genocidu celkem 96 aktérů a iniciátorů rwandské genocidy (1994), z nichž bylo 61 pravomocně odsouzeno. Tento tribunál nesl název Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu (ICTR).

3) Radikální snížení hladomoru ve světě

V roce 1963 vznikla organizace World Food Programme (Světový potravinový program) spadající pod OSN, která se převážně zaměřuje na rychlou potravinovou pomoc lidem v nesnázích způsobených živelními pohromami nebo válkami. Například v roce 2013 zajistil WFP jídlo pro více než 750 000 lidí, kteří se ocitli bez domova a bez obživy po zasažení tajfunem

Haiyan, jenž zasáhl Filipíny a zanechal miliardové škody a přes 6000 mrtvých. Každoročně WFP pomáhá přibližně 91 milionům lidí žijících v 83 zemích světa.

4) Vymýcení pravých neštovic v roce 1980

Celosvětový boj s neštovicemi byl zahájen již v roce 1959, avšak nebyl ze začátku nikterak úspěšný. Až když Světová zdravotnická organizace (WHO), která je jednou z agentur OSN, ohlásila v roce 1967 plán na jejich úplné vymýcení, se situace začala zlepšovat. V té době se u nemocných ztráty na životech pohybovaly v rozmezí mezi 20 a 30 procenty. Koncept akce na vymýcení neštovic vypracoval český epidemiolog Karel Raška, který byl šéfem oddělení přenosných nemocí WHO v Ženevě. Místo plošného očkování celého světa navrhl soustředit se na jednotlivá ohniska nákazy a tam maximálně zasáhnout. Jednalo se o velice úspěšný model a pouhých deset let po jeho aplikaci WHO oznámila, že pravé neštovice byly vymýceny.

5) Vzdělání, přírodní vědy, sociální a humanitní vědy, kultura a komunikace

UNESCO je další agentura OSN, která se věnuje vzdělání, kultuře a přírodním vědám. Hlavními cíli jsou zvýšení gramotnosti primárně v rozvojových státech, odborné školení pro jiné organizace a v neposlední řadě rozvoj kultury a zachování kulturního a přírodního dědictví. Tato agentura například každý rok vyhodnocuje, které památky a kulturní aktivity po celém světě mají být chráněny, aby nedošlo k jejich zničení či zániku. Česká republika má zapsáno v seznamu světového dědictví UNESCO celkem 14 lokalit, kam patří například historické centrum Prahy, historické centrum Českého Krumlova, Lednicko-valtický areál či vesnická rezervace Holašovice. Z nematného kulturního dědictví se z České republiky na seznam dostalo sokolnictví, slovácký tanec verbuňk, loutkářství, masopust či jízda králů.

1) Poměr účinnosti a ceny členství

Za členství v OSN platí každá země členský poplatek. O jeho výši a využití rozhoduje Valné shromáždění OSN, ve kterém zasedá jeden zástupce z každého členského státu. Například v roce 2012 poukázala Česká republika na účet OSN 541 081 milionů Kč (částka zahrnuje jak řádný rozpočet, tak i mírové operace a správu sídla organizace). Vzhledem k výši nákladů je nasnadě otázka, zda stojí za to vynakládat takto rozsáhlé finanční prostředky na fungování jediné organizace, která je ne vždy úspěšná.

2) Právo veta

Tímto právem, kterým disponují jen stálí členové Rady bezpečnosti OSN, kam patří Čína, Francie, Rusko, USA a Velká Británie, je umožněno těmto státům zastavit nevhodné rezoluce (rozhodnutí Rady bezpečnosti). Tím je však OSN znemožněno konat v případech, kdy je nutné zasáhnout okamžitě. Stačí, aby jen jediný z pěti stálých členů hlasoval proti rezoluci, a ta pak není schválena. Například v roce 1994 vetovaly USA a Francie rezoluci, na jejímž základě by byl možný zásah ve Rwandě a bylo by možné odvrátit genocidu Tutsiů.

3) Mezinárodní organizace bez vyšší moci

Jelikož jsou všichni členové suverénními státy (nikdo jiný nad nimi nemá moc), je OSN pouze organizací, která tyto státy propojuje. Mezinárodní prostor je anarchický, což znamená, že neexistuje moc nadřazená státům, proto nelze spoléhat na to, že OSN bude rozhodovat z pozice moci.

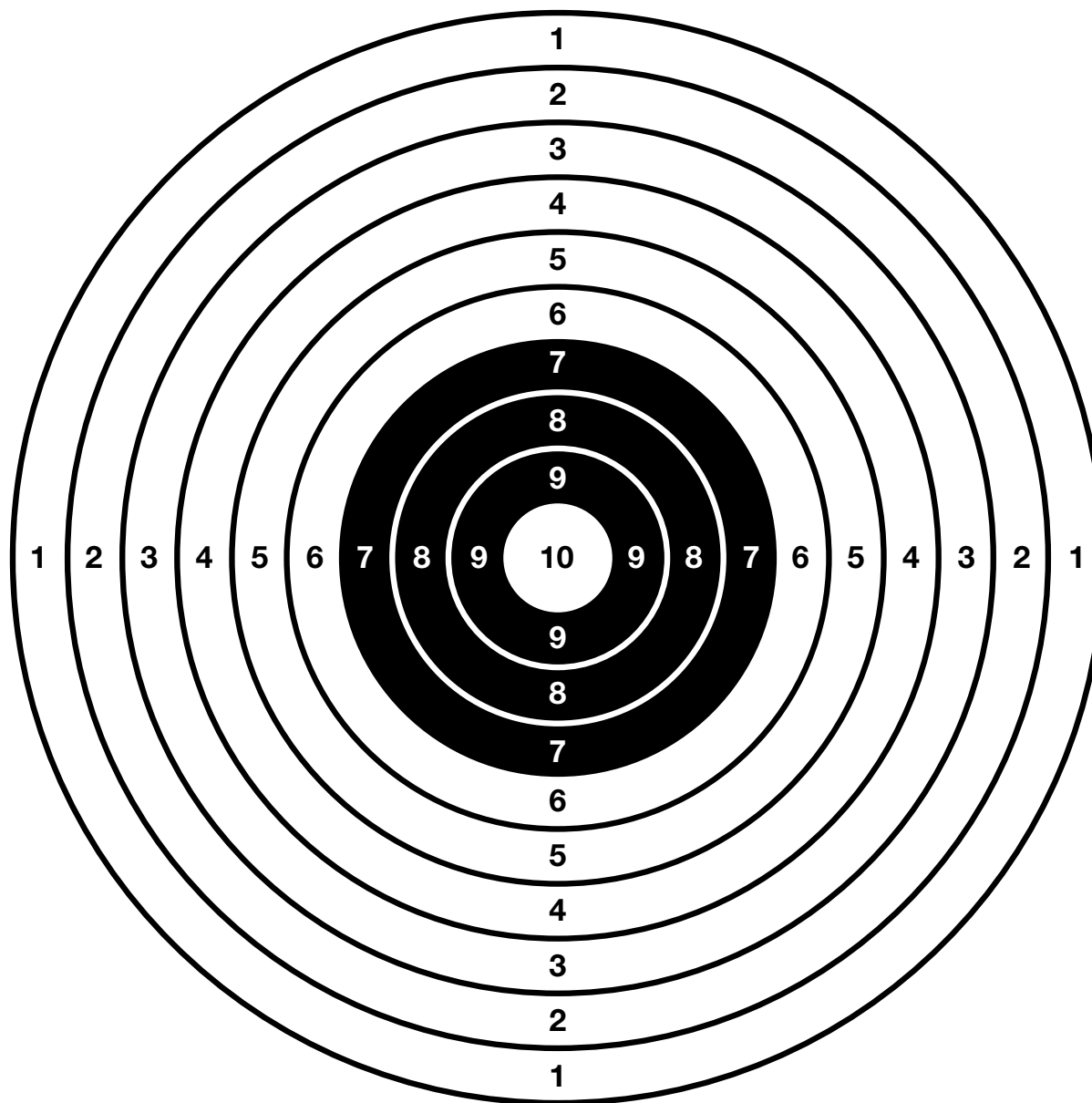
V demokratických státech, jako je Česká republika, je moc rozdělena do tří odvětví: moc výkonná (vláda a prezident), moc soudní (soustava soudů) a moc zákonodárná (parlament). Každá větev je nezávislá na zbylých dvou a vzájemně se doplňují. To však na úrovni OSN není možné, a tak přestože existuje Mezinárodní soudní dvůr, nemá stejnou legitimitu jako soudy v suverénních státech.

4) Vymahatelnost rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora

Některá soudní rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora nejsou právně vymahatelná a fungují spíše jako doporučení. Například v roce 2019 rozhodl Mezinárodní soudní dvůr o tom, že britská vláda rozdělila území tehdejšího Mauricia nelegálně. Británie rozhodnutí soudu akceptovala, avšak nehodlala se vzdát Chagonských ostrovů, které dříve ovládla a o které se vedl spor. Rozhodnutí soudu tak znamenalo pouze jistý tlak na Velkou Británii, avšak nic jiného.

5) Jedna organizace, mnoho hodnot a cílů

Většina států na světě není demokratická a mnohem více jich je autoritářských, nebo dokonce totalitních. Rozhodování mezi státy tak bývá dosti obtížné, jelikož zájem každého se nachází jinde. Bývá proto poměrně obvyklé, že se státy na často zásadních věcech nedokážou nijak dohodnout, a proto pak OSN nemůže konat. Tím se pak OSN stává pouze místem, kde se diktátoři a autoritáři mohou ukázat před světem a propagovat svou tyranii, a nikdo s tím nemůže nic udělat, jelikož není vyšší moci, která by to mohla ovlivnit.

Téma	Mezinárodní hospodářská spolupráce
Obsah	OECD, WTO, WB, IMF, NAFTA, MERCOSUR
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, D-9-8-02, VO-9-5-04 , D-9-8-04, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák dokáže správně napsat názvy mezinárodních obchodních organizací a vlastními slovy je charakterizovat.</p> <p>KM: Žák přiřazuje k jednotlivým případům organizaci, která je kompetentní k řešení takových případů.</p> <p>KkVVN: Žák jmenuje asociace k logům jednotlivých obchodních organizací.</p> <p>KkJ: Žák dokáže spolupracovat na skupinové práci.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Mezinárodní hospodářské organizace</p> <p>Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů), metoda diamant, diskuse</p> <p>Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Loga“ pro každou skupinu, pracovní list „Mezinárodní hospodářské organizace“</p> <p>Čas: cca 15–20 minut</p> <p>Popis aktivity: Žáci ve skupinách dostanou vytištěná loga jednotlivých obchodních organizací (lze využít všechna loga z příloh, případně může učitel vybrat pouze některá podle své potřeby). Jejich úkolem je dle metody „diamant“ volně asociovat, co je napadne v souvislosti s logem a názvem organizace (českým a anglickým – vysvětlujícím zkratku v logu). Žáci nejprve pracují individuálně – do schématu dle zadání zapisují své asociace.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ téma (logo a název organizace) ■ jaké je (dvě přídavná jména) ■ co dělá (tři slovesa) ■ charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma) ■ co nedělá (tři slovesa) ■ jaká není (dvě přídavná jména) ■ synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma) <p>Varianta: Jako variantu metody diamantu lze využít „pětílístek“. Zde žáci vyplňují pět řádků:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ téma (logo a název organizace) ■ jaké je (dvě přídavná jména) ■ co dělá (tři slovesa) ■ charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma) ■ synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma)

	<p>Reflexe: Po dokončení si žáci ve skupině porovnájí výsledky, vyberou nejméně vyjádření a ta prezentují. Je možné si zvolit mluvčího, případně se prostřídat. Učitel následně krátce okomentuje jednotlivá loga – co představují (pracovní list „Mezinárodní hospodářské organizace“).</p> <p>Varianta: Aktivitu mohou žáci dělat i samostatně, případně ve dvojicích. V diskusi v rámci reflexe si lze položit také následující otázky: <i>Již jste se s názvy nebo logy těchto organizací setkali, kde to bylo?</i> <i>Který z nápadů a proč vás nejvíce zaujal?</i> <i>Který z řádků byl nejobtížnější / nejsnadnější?</i> <i>Na základě čeho jste vybírali ukázkou pro prezentaci, dohodli jste se hned, případně co dělalo obtíže? (při skupinové práci)</i></p>
<p>Hlavní část hodiny, expozice, fixace</p>	<p>Na koho se obrátit? Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích/skupinách, diskuse Pomůcky: pracovní list „Mezinárodní hospodářské organizace“, psací potřeby, pracovní list „Na koho se obrátit?“, podklad pro učitele „Na koho se obrátit? – řešení“ Čas: cca 20–30 minut</p> <p>Popis aktivity: Úkolem žáků (varianta ve dvojicích nebo skupinách) je určit, na jaké z organizací se obrátit v níže uvedených případech ekonomických problémů z pracovního listu „Na koho se obrátit?“. Svůj výběr mají zdůvodnit na základě informací z pracovního listu „Mezinárodní hospodářské organizace“ (OECD, WTO, IMF, WB, NAFTA, MERCOSUR).</p> <p>Zadání úkolu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Jste zástupce státu (např. ministerstva zdravotnictví) a hledáte zemi, kde byste nejlevněji nakoupili zdravotnické pomůcky kvůli krizi COVID-19. Navíc jste se dostali do sporu se zástupci vlády jiné země ohledně podmínek dovozu/importu zboží z této země. 2) Jste zástupce soukromých podnikatelů rozvojové latinskoamerické země a hrozí vám hospodářský krach kvůli krizi způsobené COVID-19. 3) Jste zástupce vlády státu s velmi nízkou úrovní HDP a potřebujete finanční pomoc. 4) Jako představitel vlády USA, společně se zástupci Kanady a Mexika, potřebujete zajistit do svých zemí zdravotnické pomůcky. 5) Jste zástupce vlády Brazílie a potřebujete zajistit export svých zemědělských výrobků do Evropské unie. 6) Jste zástupce vlády latinskoamerické země, která má problémy s velkou inflací, a potřebujete finanční půjčku. <p>Reflexe: Prezentace a kontrola úkolů ve vzájemné diskusi. Při nesprávných odpovědích je dobré nejprve vyzvat k opravě spolužáky, kteří je mají správně. Teprve poté upřesňuje a doplňuje učitel. Také důsledně dbát na to, aby žáci zdůvodnili, z čeho konkrétně při svých odpovědích vycházeli.</p>
<p>Reflexe, hodnocení</p>	<p>Charakteristika mezinárodních hospodářských organizací Forma výuky/metoda: samostatná práce/práce ve dvojicích, diskuse Pomůcky: pracovní list „Alfa box“, papír, psací potřeby Čas: cca 5–10 minut</p> <p>Popis aktivity: Žáci dostanou (samostatně nebo do dvojic) pracovní list „Alfa box“ s tabulkou obsahující písmena abecedy. Jejich úkolem je k písmenům doplnit celé názvy jednotlivých obchodních organizací z minulých dvou aktivit (česky a anglicky) a jednou větou je charakterizovat.</p> <p>Reflexe: Učitel překreslí tabulku alfa boxu na tabuli a vyvolává žáky, kteří mu sdělují své odpovědi. Následuje společná kontrola odpovědí, diskuse.</p>

Tabulka Alfa box:

O	I	N
W	W	M

OECD, WTO, IMF, WB, NAFTA, MERCOSUR

IMF

téma (logo a název organizace)

jaké je (dvě přídavná jména)

co dělá (tři slovesa)

charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma)

co nedělá (tři slovesa)

jaká není (dvě přídavná jména)

synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma)

THE WORLD BANK

WB

téma (logo a název organizace)

jaké je (dvě přídavná jména)

co dělá (tři slovesa)

charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma)

co nedělá (tři slovesa)

jaká není (dvě přídavná jména)

synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma)

IMF

téma (logo a název organizace)

jaké je (dvě přídavná jména)

co dělá (tři slovesa)

charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma)

synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma)

WB

téma (logo a název organizace)

jaké je (dvě přídavná jména)

co dělá (tři slovesa)

charakteristika (čtyřslovná věta charakterizující téma)

synonymum (jedno slovo, které jste nepoužili, rekapitulující téma)

IMF

Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund) je mezinárodní organizace, která vznikla již v roce 1944 jako jedna z hlavních organizací takzvaného Brettonwoodského systému. Cílem této organizace je napomáhat státům řešit problémy s měnovými kurzy. Každý stát má svou vlastní měnu, i když například některé státy v Evropské unii mají měnu stejnou – euro. Každá měna má svou hodnotu založenou na síle a stabilitě ekonomiky daného státu, a může se tedy stát, že pokud se stát potýká s ekonomickými problémy, měna tohoto státu ztratí svou hodnotu. Taková situace se stala již několikrát v minulosti; tomuto jevu se říká hyperinflace. Posledním státem, který stále ještě zažívá hyperinflaci, je Venezuela. Mezinárodní měnový fond pomáhá těmto státům stabilizovat jejich měnu a jejich ekonomiku a společně se Světovou bankou státům nabízejí finanční půjčky, které musejí být vráceny po skončení ekonomické krize. Mezinárodní měnový fond primárně hlídá měnové kurzy ve světě a snaží se zamezit tomu, aby některé státy ztratily hodnotu své měny. Pokud by se tak stalo, IMF spolupracuje se Světovou bankou a snaží se státu pomoci. Během pandemie COVID-19 organizace pomáhala více než 100 státům, které se ocitly v ekonomických problémech, a zajistila jim pomoc ve výši 100 miliard dolarů (2,4 bilionu korun).

OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (The Organization for Economic Co-operation and Development) je mezinárodní organizace, která vznikla v roce 1961 jako pokračovatel Organizace pro Evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), což byla organizace založená Spojenými státy americkými na pomoc Evropě po druhé světové válce. Hlavním cílem této organizace, která sdružuje nejvyspělejší demokracie ve světě, je hospodářská pomoc rozvojovým státům po celém světě. Organizace se primárně zaměřuje na státy v Africe, Jižní Americe a jihovýchodní Asii.

OECD se zaměřuje jak na pomoc vládám rozvojových států, tak na pomoc soukromým firmám. Způsob, kterým OECD pomáhá těmto státům, je založen na předávání zkušeností, které členové OECD mají ze svých demokratických transformací. Například za dobu své existence OECD pomohla státům vybrat na daních o 480 milionů dolarů (cca 12,6 miliardy korun) více, než by státy byly schopny bez této pomoci. Pandemie COVID-19, která přepadla celý svět v únoru 2020, znamenala zastavení větší části všech světových ekonomik. OECD od počátku aktivně pomáhala státům, které nemají dostatečně vyvinuté a silné ekonomiky, se strategií, jak zajistit chod nejdůležitějších sektorů a také jak pomoci malým a středním podnikatelům, aby jejich podnikání nezkrachovalo.

WTO

Světová obchodní organizace (World Trade Organization) je mezinárodní organizace, která vznikla v roce 1995 jako pokračovatel Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT). WTO se snaží o narovnání trhu mezi světovými ekonomikami, což znamená, že se zabývá obchodními pravidly mezi státy. Organizace poskytuje státům po celém světě různé ekonomické mechanismy, které stabilizují trh, a umožňují tak státu být více konkurenceschopný. Dále se WTO staví do role mediátora, jenž napomáhá státům řešit ekonomické spory, které jsou běžnou součástí mezinárodní spolupráce. Za dobu své existence se WTO podařilo úspěšně vyřešit již přes 500 sporů mezi členskými státy, kterých je již 164. Během pandemie COVID-19 se WTO snažila zabránit tomu, aby ve světě zavládla panika, která by měla enormně negativní dopad na světový trh. Přestože pandemie zapříčinila obrovské ekonomické ztráty, WTO se po celou dobu snažila uvádět věci na pravou míru a informovat státy o vývoji tržního hospodářství ve světě. Navíc se WTO podařilo zprostředkovat státům výhodné nákupy zdravotnických pomůcek, kterých bylo v mnoha lokalitách ve světě nedostatek.

MERCOSUR

Sdružení jihoamerického volného obchodu (Southern Common Market) je regionální mezinárodní organizace, která vznikla v roce 1985, sdružuje čtyři největší jihoamerické ekonomiky (Brazílie, Argentina, Uruguay, Paraguay) a nadále spolupracuje s dalšími státy v regionu (Bolívie, Chile, Kolumbie, Ekvádor, Guyana, Peru, Surinam, Nový Zéland a Mexiko). Původně byla zakládajícím členem organizace i Venezuela, ale po politickém převratu a následné hospodářské krizi byl tento stát z organizace vyloučen (2016). Organizace se primárně snaží zlepšit ekonomickou stabilitu regionu a zvýšit konkurenceschopnost členských států na světovém trhu. Tato organizace je obdobou NAFTA (USA, Kanada a Mexiko), nicméně není zdaleka tak silným sdružením. Stejně jako u ostatních regionálních mezinárodních organizací má MERCOSUR nastavené jednotné clo a volný pohyb komodit mezi členskými státy. Největším obchodním partnerem organizace je Evropská unie, do které MERCOSUR dováží primárně zemědělské produkty.

NAFTA (USMCA)

Severoamerická dohoda o volném obchodu (North American Free Trade Agreement) je regionální mezinárodní organizace, která sdružuje tři severoamerické země: USA, Kanadu a Mexiko. Organizace vznikla v roce 1994 a jejím cílem je zlepšit ekonomickou stabilitu severoamerického regionu, a zvýšit tak konkurenceschopnost oproti ostatním regionům světa. Tato organizace je jedním ze tří největších hospodářských sdružení na světě (společně s Evropskou unií a s Regionální komprehensivní hospodářskou spoluprací – RCEP, do které patří státy jako Čína, Japonsko, Austrálie, Jižní Korea, Indie, Nový Zéland atd.). V roce 2020 tato organizace prošla změnou, při které se změnila dílčí smlouvy a během níž se také organizace přejmenovala na USMCA (United-States-Mexico-Canada-Agreement). Tato iniciativa změnila směřování organizace, nicméně USMCA se stále snaží zlepšit spolupráci mezi členskými státy, a zajistit tak lepší

ekonomické výsledky pro tento region. Stejně jako u ostatních regionálních mezinárodních organizací má USMCA nastavené jednotné clo a volný pohyb komodit mezi členskými státy, což snižuje ceny těchto komodit, které jsou tak levnější pro spotřebitele. Při pandemii COVID-19 se organizace snažila spolupracovat na dodávkách zdravotnických materiálů z ostatních regionů světa, a zásobit tak oblasti nejméně zasažené šířícím se virem.

WB

Světová banka (World Bank) je mezinárodní organizace, která vznikla již v roce 1945 jako jedna z hlavních organizací takzvaného Brettonwoodského systému. Organizace má dva hlavní cíle. Jedním je snížit chudobu ve světě na méně než 3 % světové populace do roku 2030 a druhý je posílit prosperitu nejchudších 40 procent lidí v každém státě. Světová banka poskytuje finanční pomoc státům, které to potřebují, a proto organizace rozdělila státy do čtyř kategorií. V první kategorii jsou státy, které mají vysoký HDP (hrubý domácí produkt, jednotka měřící výkon ekonomiky daného státu za určité období), a tyto státy nemají nárok na finanční pomoc od Světové banky. Naopak do Světové banky vkládají vlastní kapitál, který je poskytován státům s nižším HDP. Státy, které mají středně vysoký HDP, jsou sice státy soběstačné, ale stále potřebují zlepšit stabilitu svých ekonomik, a tak mají možnost čerpat menší finanční pomoc od Světové banky. Ještě v roce 2005 do této kategorie patřila i Česká republika, ale nyní se nachází v kategorii nejvyšší. Dále existují dvě kategorie, kam patří nejméně rozvojové země. Světová banka finanční pomoc potřebným státům pouze půjčuje na dobu dvaceti let, kdy musí být půjčka splacena, což často vede k problémům, jelikož rozvojové státy často půjčku nejsou schopny splatit. Finance Světová banka získává právě od států s nejvyšším HDP. Tyto státy poskytly v roce 2019 finanční prostředky ve výši 62 miliard dolarů (cca 1,6 bilionu korun) a z toho Světová banka půjčila rozvojovým státům celkem 49 miliard dolarů (cca 1,2 bilionů korun).

NA KOHO SE OBRÁTIT?

PRACOVNÍ LIST

Jste zástupce soukromých podnikatelů rozvojové latinskoamerické země a hrozí vám hospodářský krach kvůli krizi způsobené COVID-19.

Jste zástupce státu (např. ministerstva zdravotnictví) a hledáte zemi, kde byste nejlevněji nakoupili zdravotnické pomůcky kvůli krizi COVID-19. Navíc jste se dostali do sporu se zástupci vlády jiné země ohledně podmínek dovozu/importu zboží z této země.

Jste zástupce vlády státu s velmi nízkou úrovní HDP a potřebujete finanční pomoc.

Jste zástupce vlády latinskoamerické země, která má problémy s velkou inflací, a potřebujete finanční půjčku.

Jako představitel vlády USA, společně se zástupci Kanady a Mexika, potřebujete zajistit do svých zemí zdravotnické pomůcky.

Jste zástupce vlády Brazílie a potřebujete zajistit export svých zemědělských výrobků do Evropské unie.

NA KOHO SE OBRÁTIT? – ŘEŠENÍ

Jste zástupce soukromých podnikatelů rozvojové latinskoamerické země a hrozí vám hospodářský krach kvůli krizi způsobené COVID-19.

OECD

Jste zástupce státu (např. ministerstva zdravotnictví) a hledáte zemi, kde byste nejlevněji nakoupili zdravotnické pomůcky kvůli krizi COVID-19. Navíc jste se dostali do sporu se zástupci vlády jiné země ohledně podmínek dovozu/importu zboží z této země.

WTO

Jste zástupce vlády státu s velmi nízkou úrovní HDP a potřebujete finanční pomoc.

WB

Jste zástupce vlády latinskoamerické země, která má problémy s velkou inflací, a potřebujete finanční půjčku.

IMF

Jako představitel vlády USA, společně se zástupci Kanady a Mexika, potřebujete zajistit do svých zemí zdravotnické pomůcky.

NAFTA (USMCA)

Jste zástupce vlády Brazílie a potřebujete zajistit export svých zemědělských výrobků do Evropské unie.

MERCOSUR

O	I	N
W	W	M

Téma	Mezinárodní bezpečnostní spolupráce
Obsah	Interpol, Europol, Frontex, Světová celní organizace
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-02, VO-9-5-06, D-9-8-02, VO-9-5-04, D-9-8-04, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Objevujeme Evropu a svět ■ Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení • Stavba mediálních sdělení
Cíl hodiny / kompetence	<p>KO: Žák charakterizuje mezinárodní bezpečnostní spolupráci ve všech úrovních Bloomovy taxonomie.</p> <p>KM: Žák tvoří novinovou zprávu.</p> <p>KkVVN: Žák zhodnotí důležitost mezinárodní bezpečnostní spolupráce.</p> <p>KkJ: Žák přečte vytvořenou novinovou zprávu a prezentuje práci své skupiny.</p>

Fáze hodiny	Aktivita / metoda
Aktivizace, evokace	<p>Interpol Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů), diskuse Pomůcky: papír, psací potřeby pro každou skupinu, pracovní list „Novinová zpráva I.“ / pracovní list „Novinová zpráva II.“ (varianta) Čas: cca 20–30 minut</p> <p>Popis aktivity: Žáci budou rozděleni do skupin. Zde na základě vybraných klíčových slov (4–5 slov) z pracovního listu „Novinová zpráva I.“ vymýšlejí novinovou zprávu. Každé z klíčových slov se musí ve vytvořené zprávě objevit alespoň jedenkrát. Na práci mají skupiny cca 10 minut. Po dokončení bude následovat prezentace výstupů jednotlivých skupin. Níže jsou navrženy tři množiny klíčových slov. Skupin může být více než tři, jelikož jednu množinu lze použít i pro více skupin.</p> <p>Klíčová slova:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Interpol, pašeráci zvířat, mezinárodní policejní zátah, 109 zemí, 15 tisíc zvířat 2) Interpol, mezinárodní operace, potravinářské podvody, 78 zemí, 16 000 tun a 33 milionů litrů nebezpečných potravin 3) Interpol, mezinárodní operace v šesti zemích, středomořské přístavy, terorismus, pašeráci lidí <p>Poznámka: slovo „Interpol“ lze případně nahradit termínem „mezinárodní policie“.</p> <p>Varianta: Případně lze kromě klíčových slov použít i nadpisy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nadpis: Celosvětový zátah na pašeráky. Zadrženo bylo přes 15 tisíc zvířat Klíčová slova: Interpol, pašeráci zvířat, mezinárodní policejní zátah, 109 zemí, 15 tisíc zvířat

2) Nadpis: Úřady při mezinárodní operaci odhalily nebezpečné zboží

Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace, potravinářské podvody, 78 zemí, 16 000 tun a 33 milionů litrů nebezpečných potravin

3) Nadpis: Rozsáhlá razie v přístavech. Interpol zadržel deset lidí podezřelých z terorismu

Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace v šesti zemích, středomořské přístavy, terorismus, pašeráci lidí

Reflexe: Reflexe je formou prezentace skupin. Každá skupina si může zvolit mluvčího, který přečte vytvořenou zprávu. Případně je vhodné, aby se žáci ve skupině ve čtení navzájem prostrídali. Po prezentaci by měly následovat otázky k vytvořené zprávě. Otázky mohou kromě učitele pokládat i spolužáci.

Návrhy otázek k závěrečné diskusi:

Jaká zpráva se vám nejvíce líbila?

Co konkrétně vás na zprávě zaujalo?

Vzpomeňte si na podobnou skutečnou událost, můžete nám ji popsat?

Co kladně hodnotíte na proběhlé skupinové práci?

Hlavní část
hodiny,
expoziční,
fixace

Mezinárodní policie

Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích, diskuse

Pomůcky: pracovní list „Mezinárodní policejní spolupráce“, pracovní list „Pyramida“, psací potřeby

Čas: cca 20–30 minut

Popis aktivity: Žáci dostanou do dvojic jeden text z pracovního listu „Mezinárodní policejní spolupráce“ (učitel může texty rovnoměrně mezi žáky rozdělit) a pracovní list „Pyramida“. Úkolem žáků je na základě čtení textu doplnit jednotlivá políčka pyramidy.

Reflexe: Učitel ke každému příběhu nakreslí na tabuli schéma pyramidy – společně s žáky je vyplňována souhrnná pyramida, diskutuje se o uvedených příkladech.

Organizace

Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích, diskuse, metoda „klíčových vět“

Pomůcky: pracovní list „Bezpečnostní organizace“, psací potřeby

Čas: cca 15–20 minut

Popis aktivity: Žáci do dvojic dostanou popis jedné z bezpečnostních organizací na pracovním listu „Bezpečnostní organizace“. Jejich úkolem je na základě textu vlastními slovy napsat 6 klíčových vět, ve kterých budou obsaženy hlavní myšlenky textu.

Reflexe: Společná kontrola této formy zápisu – učitel na základě odpovědí žáků již pouze heslovitě vypíše hlavní myšlenky z textu a dovysvětlí/doplní to, co žáci sami nepochopili.

Mezinárodní bezpečnostní spolupráce v kostce

Forma výuky/metoda: samostatná práce, diskuse

Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Reflektivní kostka“

Čas: cca 5–10 minut

Popis aktivity: Žáci na základě pokynů učitele vyplní maximálně v jedné až dvou větách ke každé straně postupně šest stran pomyslné kostky. Tématem je mezinárodní bezpečnostní spolupráce.

1. strana ... popiš (jak téma vypadá)
2. strana ... asociuj (co ti připomíná, co tě napadne, když se řekne)
3. strana ... aplikuj (k čemu lze použít)
4. strana ... analyzuj (z čeho se skládá)
5. strana ... porovnej (čemu se podobá/od čeho se odlišuje)
6. strana ... zhodnot (jaké má klady a zápory)

Reflexe: Následně učitel vypíše jednotlivé strany kostky na tabuli (případně lze pouze ústně) a vyvolává žáky, kteří mu sdělují, co pod jednotlivé strany napsali, může následovat diskuse nad odpověďmi žáků.

Řešení pro učitele: Navržené řešení je pouze jednou z možností, žáci mohou používat i jiná řešení – úkol rozvíjí divergentní myšlení žáků, není jedno správné řešení.

1. Vytvoření organizací mezi státy, které mají za cíl tyto státy chránit proti hrozbám.
2. Šik vojáků v brnění s vlajkami různých států.
3. Pro prosazení míru ve světě.
4. Z jednotlivých bezpečnostních organizací: Interpol, Europol, Frontex.
5. Podobá se například NATO, odlišuje se například od teroristických organizací.
6. Umožňuje účinně reagovat na bezpečnostní hrozby. Jako u každé spolupráce s více subjekty (jedinci/státy) se může na určitý problém projevit více názorů. Pro dosažení společného postupu je potřeba někdy ustoupit ze svého názoru a dosáhnout kompromisního řešení.

1) Klíčová slova: Interpol, pašeráci zvířat, mezinárodní policejní zátah, 109 zemí, 15 tisíc zvířat

2) Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace, potravinářské podvody, 78 zemí, 16 000 tun a 33 milionů litrů nebezpečných potravin

3) Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace v šesti zemích, středomořské přístavy, terorismus, pašeráci lidí

- 1) Nadpis: Celosvětový zátah na pašeráky. Zadrženo bylo přes 15 tisíc zvířat
Klíčová slova: Interpol, pašeráci zvířat, mezinárodní policejní zátah, 109 zemí, 15 tisíc zvířat
- 2) Nadpis: Úřady při mezinárodní operaci odhalily nebezpečné zboží
Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace, potravinářské podvody, 78 zemí, 16 000 tun a 33 milionů litrů nebezpečných potravin
- 3) Nadpis: Rozsáhlá razie v přístavech. Interpol zadržel deset lidí podezřelých z terorismu
Klíčová slova: Interpol, mezinárodní operace v šesti zemích, středomořské přístavy, terorismus, pašeráci lidí

Celosvětový zátah na pašeráky. Zadrženo bylo přes 15 tisíc zvířat

Mezinárodní policejní organizace Interpol ve spolupráci se Světovou celní organizací (WCO) provedla jeden z největších zátahů proti pašerákům zvířat. Operace se týkala více než sto zemí po celém světě a podařilo se odhalit přes 15 tisíc pašovaných zvířat. Při zátahu se také našel velký počet částí jejich těl, jako jsou například sloní kly.

Interpol o zátahu v úterý informoval na svém webu, kde zveřejnil i fotografie zabavených zvířat. Operace se týkala celkem 109 zemí po celém světě, policie během červnového zásahu zadržela 582 podezřelých.

Zabaveno bylo mimo jiné i 23 primátů, 30 kočkovitých šelem, přes 4300 ptáků, 1500 plazů a 9777 želv. Kromě živých zvířat úřady našly také téměř půl tuny slonoviny, několik nosorožčích rohů a další části zvířecích těl, například medvědí tlapy nebo kosti.

V Mexiku celníci objevili například pašované mládě bílého tygra, v Rusku plný kontejner želv a v Indii plameňáka. Během zátahu úřady zabavily i 1,7 tuny rostlin a mořskou faunu zastoupenou hlavně korály.

Policie našla téměř tunu šupin luskounů, tedy hmyzožravých savců z Asie a z Afriky, kteří jsou jedním z nejvíce pašovaných zvířat na světě. Zločiny spáchané na divoče žijících zvířatech podle šéfa Interpolu Jürgena Stocka připravují životní prostředí o přírodní zdroje a navíc jsou živnou půdou pro násilí, praní špinavých peněz a podvody.

I přes velké množství nalezených zvířat a jejich částí úřady zjistily, že se míra pašování některých druhů snižuje. Podle WCO jde o důkaz, že se tvrdší dohled nad pašeráky vyplácí.

<https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/interpol-svetova-celni-organizace-wco-15-tisic-pasovanych-zvirat>.

A190710_185736_zahranicni_niv

Úřady při mezinárodní operaci odhalily nebezpečné zboží

Haag – Úřady v desítkách zemí včetně České republiky zabavily v rámci rozsáhlé mezinárodní operace potenciálně nebezpečné potraviny a nápoje v hodnotě přes 100 milionů eur (2,6 miliardy Kč). Během operace bylo zadrženo 672 lidí, v mnoha zemích vyšetřování pokračuje. Informovala o tom dnes evropská policejní agentura Europol, která operaci koordinovala společně s mezinárodní policejní organizací Interpol.

Operace trvala od loňského prosince do letošního dubna a zapojily se do ní policejní, celní a regulační úřady v 78 zemích. Celkově bylo v rámci desítek kontrol v obchodech, na tržištích, na letištích nebo v přístavech zabaveno zhruba 16 000 tun a 33 milionů litrů potenciálně nebezpečných potravin a nápojů.

Úřady během operace odhalily například falešné údaje o době trvanlivosti u sýrů a kuřat, nápoje obsahující léky či maso uskladněné v nehygienických podmínkách. Podobně jako při předchozích operacích tohoto typu byl nejčastěji zabavovaným zbožím nezákonný alkohol.

„Tato operace opět ukazuje, že zločinci využijí k obohacení jakékoliv příležitosti. Objem zabavených produktů potvrzuje, že potravinářské podvody se týkají všech druhů zboží a všech světových regionů,“ uvedl Jari Liukku z Europolu. „Má to negativní dopad na peněženky spotřebitelů. V nejlepších případech potravinářské podvody klamou spotřebitele, kteří pak platí za něco, co nedostanou. V nejhorších případech mohou potravinářské podvody vážně poškodit zdraví veřejnosti,“ dodal.

Paul Stanfield z Interpolu uvedl, že padělané a nedostatečně kvalitní potraviny a nápoje lze nalézt na pultech obchodů po celém světě. Upozornil, že hrozbu pro veřejnost zvyšuje rostoucí prodej takového zboží prostřednictvím internetu.

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/>

[urady-pri-mezinarodni-operaci-odhalily-nebezpecne-zbozi/1770214](https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/urady-pri-mezinarodni-operaci-odhalily-nebezpecne-zbozi/1770214)

Rozsáhlá razie v přístavech. Interpol zadržel deset lidí podezřelých z terorismu

Interpol při rozsáhlé operaci v přístavních městech zadržel více než deset lidí podezřelých z terorismu. Policisté se zaměřili na kontroly trajektů ve vrcholící politické sezóně. Interpol o tom informoval na svých stránkách.

Operace Neptun II, která probíhala od července do září, se zaměřila zejména na přístavy u Středozemního moře během rušné turistické sezóny. Ty spojují klíčové námořní trasy mezi severní Afrikou a jižní Evropou.

Policisté měli v hledáčku rovněž zločinecké sítě zapojené do obchodování s lidmi, pašování lidí, obchodování se střelnými zbraněmi a obchodu s drogami. Akce proběhla celkem v šesti zemích – Alžírsku, Francii, Itálii, Maroku, Španělsku a Tunisku – a sedmi námořních přístavech.

„Pokud prostřednictvím sítí Interpolu sdílí země informace, je každá kontrola, kontrola hranic nebo náhodné vyhledávání potenciálním zlomem při vyšetřování terorismu,“ uvedl generální tajemník Interpolu Jürgen Stock. Podle něj je funkce sdíleného systému klíčová, jelikož „výrazně narušuje pohyb jednotlivců spojených s kriminální a teroristickou činností“.

Zároveň vyzdvihl úlohu mezinárodní a meziagenturní spolupráce s odborníky z Evropské agentury pro pohraniční stráž (Frontex) a Světové celní organizace (WCO). Databáze policejní organizace podle něj v současné době obsahují podrobnosti o více než 50 tisících teroristů a zhruba 400 tisíc informací souvisejících s terorismem.

Zdroj: https://www.denik.cz/ze_sveta/rozsahla-operace-v-pristavech-interpol-zadrzel-deset-lidi-podezrelych-terorismu-20190919.htm

Vlastními slovy vypište hlavní sdělení tématu – hlavní myšlenku

Vlastními slovy uveďte příklady, které hlavní sdělení dokládají

Přímá citace z textu – konkretizace, detaily příkladu

Interpol

Interpol (International Criminal Police Organization) je největší bezpečnostní mezinárodní organizace na světě zaměřující se na spolupráci státních bezpečnostních složek. Organizace vznikla již v roce 1923 ve Vídni a dnes sídlí ve francouzském Lyonu. Cílem této organizace je zabezpečit členské státy proti trestné činnosti, která má mezinárodní charakter. Interpol funguje primárně jako telekomunikační a online síť, jejímž prostřednictvím mohou státní bezpečnostní sbory řešit mezinárodní trestnou činnost. K tomuto účelu Interpol vytvořil dva systémy, které tuto spolupráci umožňují. První systém je robustně zabezpečená telekomunikační síť, která je rozdělena na osm komunikačních zón. Druhý systém se jmenuje ASF (Automated Search Facility) a jedná se o automatizovaný pátrací systém, který poskytuje bezpečnostním sborům online přístup do mezinárodních databází obsahujících informace o zločincích, a usnadňuje tak práce při jejich pátrání. Interpol, podobně jako Europol v Evropské unii, nemá vlastní policisty, ale je tvořen z policistů ze členských zemí. Každý stát do organizace vysílá své zástupce, kteří pro Interpol pracují. Důležitým mezníkem pro Interpol byl rok 1996, ve kterém se Interpol stal stálým pozorovatelem při OSN. Československo bylo zakládajícím členem organizace a Česká republika do ní vstoupila v roce 1992. Nejznámějším českým mezinárodním zločincem, který si nyní díky interpolu odpykává svůj trest v Jihoafrické republice, je Radovan Krejčíř.

Zadání: vypište z textu **vlastními slovy šest vět**, které vystihují hlavní myšlenky textu:

Europol

Europol (European Police Office) je mezinárodní bezpečnostní organizace patřící pod Evropskou unii. Organizace vznikla v roce 1994, ale jako platforma pro lepší bezpečnostní spolupráci napříč Evropskou unií začala fungovat až v roce 1999. Sídlem této organizace je město Haag v Nizozemsku. Europol se zabývá prevencí a represí organizované trestné činnosti, která je páchána na území Evropské unie. Prevencí se rozumí, že Europol proaktivně sleduje potenciální skupiny organizovaného zločinu, které se pak snaží zastavit ještě před tím, než mohou spáchat trestný čin. Represí se zase rozumí, že Europol řeší situace, kdy prevence selhala a organizovaný zločin se již stal. Hlavní trestné činnosti, kterými se Europol zabývá, jsou padělání peněz, obchod s drogami, vozidly a lidmi, ale také se zabývá teroristickou činností a ilegálním přistěhovalectvím. Europol, podobně jako Interpol, nemá vlastní bezpečnostní sbory, což znamená, že členské státy vysílají své zástupce z řad policistů, kteří pak pro Europol pracují. Tito zástupci pak pouze zprostředkovávají informace mezi bezpečnostními sbory členských států, a tím usnadňují komunikaci při řešení mezinárodní trestné činnosti. Europol pravidelně zveřejňuje seznam nejhledanějších osob podezřelých ze spáchání trestného činu, který byl spáchán na území Evropské unie.

Zadání: vypište z textu **vlastními slovy šest vět**, které vystihují hlavní myšlenky textu:

Frontex

Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) je agentura Evropské unie. Frontex vznikl v roce 2004 jako agentura na řešení otázek bezpečnosti na vnějších hranicích Evropské unie. Sídlem této organizace je Varšava v Polsku. Hlavním úkolem Frontexu je hlídání vnějších hranic Evropské unie a Schengenského prostoru (pozemní, vzdušné i námořní) před ilegální migrací, obchodováním s lidmi a také infiltrací teroristů. Frontex úzce spolupracuje se službami cizinecké policie všech států Evropské unie, ale primárně se státy, které se nacházejí na vnější hranici unie (Řecko, Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko, Slovensko, Polsko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Finsko, Švédsko atd.). Frontex hrál důležitou roli během migrační krize v letech 2014–2016, kdy se do Evropské unie dostalo přes dva miliony migrantů z Blízkého východu a severní Afriky, nicméně efekt na zastavení ilegální migrace byl jen minimální. To bylo zapříčiněno několika faktory, jako například nedostatečným počtem pracovníků Frontexu na přední linii (celkem má organizace pouze 700 pracovníků, z čehož více než 300 pracuje v centrále ve Varšavě).

Zadání: vypište z textu **vlastními slovy šest vět**, které vystihují hlavní myšlenky textu:

REFLEKTIVNÍ KOSTKA

PRACOVNÍ LIST

1) **popiš**
(jak téma vypadá)

2) **asociuj** (co ti připomíná,
co tě napadne, když se řekne)

3) **aplikuj**
(k čemu lze použít)

4) **analyzuj**
(z čeho se skládá)

5) **porovnej** (čemu se podobá/
od čeho se odlišuje)

6) **zhodnoť**
(jaké má klady a zápory)

Téma	Mezinárodní spolupráce v oblastech životního prostředí a zdraví
Obsah	Životní prostředí: znečištění životního prostředí, ochrana životního prostředí, organizace podporující nebo realizující ochranu životního prostředí Zdraví: zdraví, ochrana zdraví, organizace na podporu ochrany zdraví, pandemie, epidemie
RVP – očekávané výstupy	VO-9-5-04, VO-9-5-05, VZ-9-1-06, VO-9-5-02, D-9-8-04, Z-9-6-05
RVP – průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> ■ Environmentální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Základní podmínky života • Lidské aktivity a problémy životního prostředí • Vztah člověka k prostředí ■ Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení • Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Cíl hodiny/kompetence	<p>KO: Žák popíše a vysvětlí důležité pojmy z oblasti ochrany životního prostředí a zdraví.</p> <p>KM: Žák vytvoří na základě znalostí o vlastnostech reklamy reklamu na dané téma.</p> <p>KkVVN: Žák pozná a vyhodnotí vliv poplašných zpráv a fake news na názory lidí.</p> <p>KkJ: Žák navrhne způsob ochrany životního prostředí ve svém okolí a realizuje ho.</p>

Fáze hodiny	Aktivita/metoda
Aktivizace, evokace	<p>Znečištění životního prostředí</p> <p>Forma výuky/metoda: práce ve dvojicích/skupinová práce, clustering/laso diskuse, vysvětlování Pomůcky: papír, psací potřeby, pracovní list „Znečištění životního prostředí – kategorie“, pracovní list „Znečištění životního prostředí – pojmy“, pracovní list „Znečištění životního prostředí – vysvětlení“ Čas: cca 15–20 minut</p> <p>Popis aktivity clustering/laso diskuse: Učitel před vyučováním připraví kartičky. Žáci ve dvojici/skupině (3–4 členové) dostanou tři nadřazené kategorie na kartičkách z pracovního listu „Znečištění životního prostředí – kategorie“: 1. znečištění vody, 2. znečištění půdy, 3. znečištění ovzduší. Poté učitel rozdá jednotlivým skupinám postupně kartičky s pojmy z pracovního listu „Znečištění životního prostředí – pojmy“. Úkolem žáků je přiřadit pojmy do příslušné kategorie – najít, co je pro rozdané pojmy společné – co je začleňuje do dané kategorie.</p> <p>Klíč pro učitele – rozdělení do kategorií:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. znečištění vody: filtrace odpadních vod, havárie ropných tankerů a ropných plošin, velká tichomořská odpadková skvrna, norná stěna, odpad z rybolovu 2. znečištění půdy: skládky, podzemní nádrže, povrchové doly, dekontaminace půdy – fytoremediace, suchozemská těžba ropy a zemního plynu 3. znečištění ovzduší: smog, spalovací motory, katalyzátory, zalesňování, uhelné elektrárny

Během aktivity učitel prochází mezi žáky, dovysvětluje význam pro žáky neznámých pojmů.

Reflexe: Kontrola správnosti – učitel napíše pojmy na tabuli, na základě sdílení s žáky jsou na tabuli doplňovány příslušné kategorie. Po dokončení celé aktivity dostanou žáci vysvětlující texty k jednotlivým pojmům na pracovním listu „Znečištění životního prostředí – vysvětlení“. Úkolem žáků je v každém z textů podtrhnout nebo vypsát maximálně 2–3 věty, které z daného odstavce považují za nejdůležitější. V případě nedostatku času lze cvičení s vysvětlujícími texty zadat jako domácí úkol, případně využít v další vyučovací hodině.

Varianta bez pojmenovaných kategorií: Učitel může realizovat verzi, kdy žáci dostanou pouze pojmy bez určení kategorií. Jejich úkolem bude vytvořit a pojmenovat kategorie tak, aby odpovídaly skupinám pojmů. Žáci se mají pokusit najít to, co by mohlo rozdané pojmy spojovat (lze návodně napovědět, tzn. kategorie mají být tři, v každé po pěti pojmech, případně nechat žákům i volnou ruku). Postup rozdávání a reflexe je podobný jako v předchozím případě. Učitel kromě pojmů píše i vytvořené kategorie.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů)

Pomůcky: flipchart (nebo jiný papír velkého formátu), tabule, psací potřeby, pracovní list „Světová zdravotnická organizace“

Čas: cca 10 minut

Popis aktivity: Učitel rozdává skupinám flipchart nebo papír velkého formátu. Úkolem žáků je zaznamenat doprostřed slovo WHO (Světová zdravotnická organizace) větším písmem. K tomuto slovu si udělají 3 větve, které se budou jmenovat Poslání, Struktura, Členství. Každá skupina dostane pracovní list „Světová zdravotnická organizace“, kde mohou čerpat inspiraci a informace ke splnění úkolu. Žáci k těmto větvím dopisují asociace nebo informace, které se týkají dané oblasti. Cílem aktivity je zaznamenat co nejvíce asociací a pojmů, které s tématem WHO souvisejí.

Reflexe: Učitel vyzve žáky, aby přečetli pojmy k jednotlivým větvím (oblastem). Učitel je zapisuje na tabuli. Pokud se opakují, zaznamenává četnost opakování. V případě potřeby může učitel vyzvat žáky k dovysvětlení pojmů nebo popisu vztahů k danému tématu. Pojmy, které se ukáží jako nejdůležitější, může učitel využít pro další výklad. Výklad učitel obohatí o informace o organizaci WHO.

Hlavní část
hodiny,
expoziční,
fixace

Organizace chránící životní prostředí

Forma výuky/metoda: práce ve skupinách, diskuse, vysvětlování

Pomůcky: papír, psací potřeby, flipchart, fixy, pracovní list „Organizace“ (podklady pro vytvoření prezentace v případě, že ve třídě není internet. Učitel musí vytisknout před začátkem vyučování. Tento pracovní list je dostupný ke stažení pouze na www.odpovedneobcanstvi.cz), pracovní list „Internetové odkazy“ (v případě možnosti přístupu na internet).

Čas: cca 30–35 minut

Popis aktivity: Žáci jsou rozděleni do skupin po max. 4–5 členech. Každá skupina bude mít za úkol vytvořit reklamu/poutavou prezentaci na mezinárodní organizaci zabývající se ochranou životního prostředí (kombinace textu a ilustrací), prezentace může být doplněna i vhodnou scénkou. Příslušnou organizaci skupiny mohou dostat přidělenou, případně je možné výběr uskutečnit náhodně – losem.

Odkazy na informace o příslušných mezinárodních organizacích lze strukturovat do navržené podoby v pracovním listu „Internetové odkazy“. Při dostatku času lze žákům nechat prostor, ať si konkrétní informace na internetu sami vyhledají (v případě offline lze využít materiály stažené z těchto stránek v pracovním listu „Organizace“). Během práce skupin je učitel průběžně obchází, v případě výskytu problémů navádí/pomáhá s jejich řešením.

Reflexe: Po prezentacích mohou žáci hlasovat o nejlepší prezentaci (nemohou volit tu svoji). Rovněž by nemělo chybět shrnutí prezentovaných informací – o to lze požádat buď samotné prezentátory, případně mohou shrnout i diváci – nutno zadat předem (samozřejmě je i varianta učitelova shrnutí).

Návrhy otázek do diskuse:

Jaké další organizace zabývající se ochranou životního prostředí znáte?

Uvedte příklady jejich aktivit.

Proč je ochrana životního prostředí důležitá?

Jaký z problémů životního prostředí považujete za nejzávažnější?

Případně otázky k tvorbě prezentace:

Jak jste si ve skupině rozdělili práci?

Co vám při práci dělalo problémy?

Jak jste je vyřešili?

Co bylo naopak jednoduché?

COVID-19 a fake news

Forma výuky/metoda: skupinová práce (4–5 členů) – práce s textem, kreativní činnost (tvorba plakátu/letáčku)

Pomůcky: papír formátu A4/A3 do každé skupiny, psací a výtvarné potřeby

Čas: cca 40 minut

Popis aktivity: Mezinárodní organizace mohou být aktivní například v době epidemií, kdy se mezi lidmi šíří poplašné zprávy. Učitel pustí žákům poplašnou zprávu (dostupné na <https://www.facebook.com/watch/?v=524209165168482>) nebo promítne/napiše na tabuli část znění poplašné hlasové zprávy. Přečte ji nahlas. „*Prosím ťa, informuj všetkých tvojich ľudí, že v prípade, keby dostali nejaké jemné teploty, nech v žiadnom prípade neberú brufen. Teraz som dostala správu z univerzity z Viedne, kde dostali vlastne pitevné správy všetkých zosnulých z Talianska, tak zistili vlastne, že vo veľa prípadoch týchto zosnulých ľudí sa našiel brufen.*“ Učitel vysvětlí, že tato poplašná zpráva se šířila přes aplikaci messenger v době pandemie nemoci COVID-19. Žena z nahrávky se odvolává na zprávu vídeňské nemocnice, ta se ale od šíření této zprávy distancovala. K tématu se vyjádřila na Twitteru 18. 3. 2020 i Mezinárodní zdravotnická organizace (WHO), což je agentura OSN, která je koordinační autoritou v mezinárodním veřejném zdraví. Ve své zprávě uvádí: „*Na základě aktuálně dostupných informací WHO nevaruje před použitím ibuprofenu. WHO si je vědoma obav z používání ibuprofenu k léčbě horečky u lidí s COVID-19. Konzultujeme s lékaři léčícími pacienty a ti si nejsou vědomi informací o negativních účincích nad rámec obvyklých, které běžně omezují jeho použití v určitých částech populace.*“ (Všechny informace jsou dostupné na těchto odkazech: <https://hoax.cz/hoax/hlasova-zprava-o-brufenu-a-covid-19/> a <http://nitrianskyhlasnik.sk/policia-nasla-zenu-ktora-neoverenu-spravu/>.) Učitel vysvětlí, že v době, kdy je ve společnosti nějaká krize, se objevuje spousta poplašných zpráv, které mají různé funkce. Vyzve žáky, aby popřemýšleli nad tím, jaké funkce taková poplašná zpráva má, co může způsobit a jak lze rozpoznat, že není pravdivá. Po této diskusi, kdy učitel vyzývá žáky k odpovědím, dovysvětluje a doplňuje informace. Rozdělí třídu do skupin po 4–5 členech a zadá úkol k vlastní tvorbě poplašné zprávy nebo fake news. Žáci mají za úkol na velký flipchart napsat, případně i namalovat vlastní poplašnou zprávu nebo fake news a sestavit ji tak, aby bylo co nejnáročnější rozpoznat, zda je informace pravdivá, či nikoli. K ujištění se mohou použít mediální zařízení, aby se ujistili, zda je ověřitelná, či nikoli. Po dokončení úkolu následuje prezentace skupin a společné odhalování, v čem jsou informace nepravdivé a jak to lze poznat a zjistit.

Variace: Třídu lze rozdělit a některým skupinám dát zadání na tvorbu pravdivých informací a některým skupinám na tvorbu hoaxů nebo fake news. Tato informace, jaká skupina má jaké zadání, bude tajná a aktivita bude ukončena hlasováním a odhalováním zadání jednotlivých skupin. Vítězem může být ten, komu se podaří třídu nejvíce obelstít.

Reflexe: Reflexe aktivity probíhá formou výukového rozhovoru a společné diskuse. Učitel pokládá otázky a žáci odpovídají podle vlastní vůle nebo po výzvě učitele.

Otázky k reflexi:

Bylo obtížné vymyslet nějakou zprávu? Co na tom bylo nejnáročnější?

Jak jste rozpoznávali, zda je zpráva falešná? Dokázali byste některým zprávám uvěřit? Bylo pro vás těžké poznat, zda jde o falešnou zprávu?

Setkali jste se s nějakými poplašnými zprávami nebo fake news? Pokud ano, s jakými?

Reflexe,
hodnocení

Co všechno mohu / můžeme udělat pro zlepšení životního prostředí v mém okolí

Forma výuky/metoda: buzzgroups, skupinová práce, diskuse, projektová výuka – kombinace školních a mimoškolních aktivit

Pomůcky: psací potřeby, papíry/složka pro tvorbu portfolia, PC s internetem

Čas: pro školní činnosti cca 90 minut – 45 minut výběr problému, 45 minut závěrečné prezentace (aktivita je inspirována metodikou Projekt Občan/Project Citizen, SVOD, Brno 2000)

Popis aktivity:

- I) Prvním krokem je vybrat problém – problém životního prostředí v daném regionu. Nejprve se žáci formou buzzgroups ve dvojicích snaží vymyslet co nejvíce příkladů znečištěného životního prostředí ve svém okolí (minimálně alespoň čtyři problémy). Následně se spojí s další dvojicí a vytvoří seznam problémů životního prostředí. Ve výsledném zápisu by měly být seřazeny pod sebou. Každý z členů skupiny připíše body k problému, kterým by se chtěl zabývat – nejvíce přidělí 4 body, nejméně 0 bodů – každý z bodů může udělit pouze jednou. Čísla se nakonec sečtou – řešeným problémem bude ten s nejvíce body.
- II) Během mimoškolní činnosti se členové každé ze skupin snaží o daném problému zjistit co nejvíce informací. Informace budou hledat:
 - 1) od rodičů, kamarádů, sousedů (dva ze skupiny),
 - 2) z médií (elektronická, tištěná – regionální noviny, další dva ze skupiny).
- III) Jednotlivé skupiny spolužákům ve třídě představí svůj problém a co o něm zjistily (využití flipchartu). Žáci následně hlasují o jednom problému, kterým se bude celá třída zabývat (případně lze zvolit variantu dvou problémů v rámci třídy).
- IV) V další mimoškolní části budou žáci v týmech shromažďovat další informace o problému a možnostech jeho řešení. Týmy se vytvoří dle informačních zdrojů.

Návrhy informačních zdrojů:

 - 1) Mezinárodní organizace chránící ŽP – jejich zastoupení v ČR (EHK OSN, EEA, OECD, UNEP, RE)
 - 2) obecní/městský úřad, členové obecního zastupitelstva
 - 3) knihovna, redakce místních novin / časopisů
 - 4) místní občanská sdružení a zájmové organizaceInformace by měly být dokumentovány – tzn. každá ze skupin by měla doložit (písemný záznam, fotografie), co zjistila.
- V) Vytvoření portfolia – žáci pracují se získaným materiálem, rozdělí se do čtyř skupin, každá bude mít na starosti jednu z částí portfolia:
 1. skupina – materiály týkající se vysvětlení problému, důležitosti / nutnosti jej nějakým způsobem vyřešit,
 2. skupina – materiály o možných způsobech řešení problému,
 3. skupina – materiály o postupu, který bude zvolen pro řešení problému,
 4. skupina – vytvoření konkrétní strategie, jak zvolený postup realizovat.

Reflexe: Prezentace výstupů – portfolia žáky – každá skupina prezentuje a obhájí svůj výstup. Kromě specifických otázek vycházejících z detailů projektu lze zařadit sebereflektující otázky pro jednotlivé žáky:

Jaké nové informace jsem se dozvěděl?

Co jsem se v projektu naučil?

Co se mi dařilo?

S čím jsem měl problémy?

Co se dařilo skupině?

Jaké problémy se ve skupině objevily?

Co bychom udělali / bych udělal jinak?

Bingo o zdraví

Forma výuky/metoda: didaktická hra – bingo

Pomůcky: pracovní list „Bingo“, psací potřeby

Čas: cca 10 minut

Popis aktivity: Této aktivitě předchází vysvětlení různých pojmů, které se týkají oblasti zdraví. Pojmy mohou být vysvětleny bezprostředně před hrou nebo může být hra výsledkem dlouhodobého opakování. Žáci si do sešitu připraví nebo učitel žákům připraví a rozdá tabulku s 6 prázdnými poli jako hrací plochu pro bingo. Žáci si zapíší do každého pole jeden pojem z předem daného seznamu. Jakmile jsou všichni žáci připraveni a mají všechna pole zaplněna různými pojmy, učitel čte definice. Podle toho, zda pojem k dané definici patří, si žák tento pojem ve své tabulce škrtná. Pokud má 4 pojmy škrtnuté, vyřkne „BINGO“ a je vítězem hry. Podle potřeby lze tabulku zvětšit a zvýšit počet polí nebo zvýšit počet škrtnutých pojmů pro vítězství (např. všechny). Zda kontrola, jestli žák má správně přiřazený pojem k definici, proběhne okamžitě po vyřčení definice, nebo až na konci hry, je na výběru a volbě učitele. Obě možnosti jsou možné a jsou závislé na znalosti žáků.

Reflexe: Reflexe této aktivity nemusí proběhnout. V případě časových možností lze žáky vyzývat k doplnění pojmů, které během hry nebyly vyřčeny.

ZNEČIŠTĚNÍ
VODY

ZNEČIŠTĚNÍ
PŮDY

ZNEČIŠTĚNÍ
OVZDUŠÍ

ZNEČIŠTĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – POJMY

PRACOVNÍ LIST

Filtrace odpadních vod	Havárie ropných tankerů či ropných plošin	Velká tichomořská odpadková skvrna	Norná stěna	Odpad z rybolovu
Skládky	Podzemní nádrže	Dekontaminace půdy – fytoremediace	Povrchové doly	Suchozemská těžba ropy a zemního plynu
Spalovací motory	Uhelné elektrárny	Katalyzátory	Smog	Zalesňování

Filtrace odpadních vod

Odpadové hospodářství po celém světě bylo pro dlouhá desetiletí velice nešetrné k životnímu prostředí, zejména pak k vodstvu. První čistička odpadních vod byla spuštěna v roce 1913 v Manchesteru, nicméně až v druhé polovině 20. století se čističky začaly běžně používat v Evropě a Severní Americe. Dodnes však na mnoha kontinentech čištění odpadních vod není běžnou součástí odpadového hospodářství. Moderní technologie umožňují ze znečištěné vody udělat vodu ekologicky nezávadnou, a dokonce i pitnou. Existují tři základní typy čističek odpadních vod: mechanická – sedimentace, biologická – mineralizace a chemická – přeměna na bioplyny. Nejčastěji se však vyskytuje kombinace těchto tří čisticích typů, které mají svůj specifický účel a společně ze znečištěné vody udělají vodu ekologicky nezávadnou.

Havárie ropných tankerů či ropných plošin

Největší ropná katastrofa, která má dodnes katastrofální vliv na životní prostředí, se stala během války v Zálivu (Kuvajt 1991). Irácká armáda se snažila znemožnit připlutí amerických lodí až na břehy Kuvajtu, který okupovala. Do Perského zálivu bylo úmyslně vypuštěno až 720 milionů litrů ropy, zároveň bylo ropou zamořeno až 300 kuvajtských jezer a denně ze zničených ropných vrtů tryskalo více než 300 milionů litrů ropy (po dobu několika týdnů). Největší neúmyslnou katastrofou byla havárie ropné plošiny Deep Water Horizon, která se stala v roce 2010. Během havárie vyteklo do Mexického zálivu přibližně 780 milionů litrů ropy.

Velká tichomořská odpadková skvrna

Jednou z nejvíce znečišťujících praktik odpadového hospodářství je vypouštění plastového odpadu do řek, moří a oceánů. V USA byla tato

praktika zakázána až v roce 1987. V mnoha státech v Asii a Africe se však plastový odpad stále vypouští do řek, moří a oceánů. Největším problémem plastového odpadu v oceánech je jeho hromadění. V Tichém oceánu se nachází největší odpadková skvrna, která se rozkládá na území podobném Mongolsku (1,6 milionu čtverečních kilometrů). V roce 2017 se skupina aktivistů rozhodla tento volně plovoucí ostrov odpadků prohlásit za stát a již podali přihlášku do OSN.

Norná stěna

Jedním ze způsobů, jak zabránit kontaminaci vodních toků nežádoucími látkami, je použití norné stěny. Jedná se o plovoucí stěnu, která je vytvořena ze speciálního materiálu, jenž zachytává nečistoty a nežádoucí chemikálie. Nejčastěji je tento prostředek využíván hasičským záchranným sborem při řešení úniku škodlivých látek do vodních toků (havárie automobilu, lodě či potrubí). Norná stěna je také používána při stavbách nemovitostí poblíž vodních toků jako prevence před neúmyslným znečištěním.

Odpad z rybolovu

V mořích a oceánech se nacházejí plasty z mnoha zdrojů. Řeky vyplavují do oceánů veškeré nečistoty, které se do nich vyhazují a které jsou spláchnuty dešti. Mnoho států světa stále vyhazuje odpad přímo do moří a oceánů. Avšak 10–27 % všech plastů v oceánech pochází z rybolovu. Rybářské sítě, které jsou převážně vyrobeny ze směsi polymerů, jsou ve vodách zanechány při neúspěšném rybolovu, kdy se síť roztrhne a je dále nepoužitelná. S tímto fenoménem se pojí termín „ghost net“, což znamená „sít duchů“ a jedná se právě o tyto rybářské sítě v oceánech a mořích, které ohrožují živočichy jako mořské želvy, delfíny, lachtany a ostatní větší organismy.

Skládky

Vnitrozemské státy, jakým je i Česká republika, řeší odpadové hospodářství tím, že odpad ukládají do vyhloubených kaňonů a zasypávají je půdou. Takové skládky se nacházejí po celé České republice a některé z nich představují riziko pro půdní ekosystém, jelikož obsahují škodlivé látky (radioaktivní materiály, těžké kovy, průmyslové chemikálie, plasty). Jednou z takových skládek je černá skládka v pražském Motole, která vznikla v roce 1972 a byla využívána na svážení odpadu ze stavby metra a stavby motolské fakultní nemocnice. Skládka obsahuje velké množství těžkých kovů a chemikálií a její likvidace je odhadnuta na půl miliardy korun.

Podzemní nádrže

Skladování chemikálií v podzemních nádržích je velice praktické, jelikož pod zemí je mnohem stabilnější teplota než na povrchu, a tudíž se chemikálie stabilizuje. Problém však nastává, když se nádrž s touto chemikálií protrhne (vlivem stárí materiálu, geologické činnosti či neopatrnosti zemědělské produkce). Do půdy se dostanou ropné uhlovodíky jako například toluen, benzen či xylen a mohou způsobit rozsáhlé škody na půdním ekosystému. Půda se pak musí složitě čistit, a v mnoha případech dokonce vytěžit a zlikvidovat.

Dekontaminace půdy – fytoremediace

Jedním z nejefektivnějších způsobů čištění půdy od nežádoucích látek (zejména těžkých kovů a chemikálií) je takzvaná fytoremediace. Jedná se o způsob, kdy jsou do půdy zanášeny mikroby a vysazovány rostliny, které postupem času nežádoucí látky z půdy odstraní. Tento způsob čištění půdy je velice ekologický, jelikož podporuje výsadbu rostlin, které nejen čistí půdu, ale zároveň produkují kyslík (O_2) a spotřebovávají oxid uhličitý (CO_2). Geneticky upravené rostliny jsou také mnohem odolnější vůči kyselějšímu půdnímu prostředí, a jsou tedy mnohem efektivnější při likvidaci těžkých kovů a chemikálií. Tato technologie se ve velkém

rozmohla v USA, kde se tímto způsobem každoročně vyčistí tisíce kontaminovaných míst.

Povrchové doly

Rovnováha půdního ekosystému je utvářena po staletí postupnou sedimentací. Těžební průmysl tuto rovnováhu narušuje a napomáhá půdní erozi. Nejhorším způsobem těžby pro půdní ekosystém jsou povrchové doly, které obnažují půdu, a ta je pak mnohem náchylnější na vysychání. V České republice se povrchové doly nacházejí především v Mostecké a Sokolovské pánvi. Povrchové doly jsou také velice škodlivé pro ovzduší, do něhož se dostává prach z těžby a přispívá k vytváření smogu.

Suchozemská těžba ropy a zemního plynu

Těžba ropy a zemního plynu je většinou těžba hlubinná, a nemá tak zásadní vliv na půdní ekosystém. Problém nastává, pokud ropný vrt způsobí sesuv půdy a následně je protržena těžební soustava, která do půdy vypustí ropu. Ropná naleziště jsou většinou izolována od půdy skalními masivy, a tak neprosakují do půdy. Nicméně ropné vrty mohou ropu do půdy dostat, a způsobit tak znečištění půdního ekosystému. Jeden z největších úniků v historii se stal v roce 1910 v americké Kalifornii, kdy se do půdy dostalo přes 100 milionů litrů ropy (Lakeview Gusher).

Spalovací motory

Spalovací motory v automobilech produkují velké množství nežádoucích plynů. Výfukový plyn, který je vypouštěn nejvíce, je oxid uhličitý (CO_2), avšak nejedná se o plyn nejvíce škodlivý. Nejškodlivější plyn, který je produkován při spalování pohonných hmot, je oxid uhelnatý (CO), který není produkován v takovém množství a vzniká nedokonalým hořením (nedostatek kyslíku). Dalšími plyny, které přispívají nejvíce ke tvorbě kyselých dešťů, jsou oxidy dusíku (NO_x). Radikální změnou ve spalování pohonných hmot ve vznětových, a dokonce i zážehových motorech bylo představení katalyzátoru.

Uhelné elektrárny

Uhelné elektrárny jsou ty nejškodlivější tepelné elektrárny (další typy tepelných elektráren používají topné oleje, zemní plyn či uran), které stále produkují velké množství elektrické energie (poptávka je stále větší a uhelná elektrárna produkuje nejlevnější elektrickou energii). Uhelné elektrárny nejvíce produkují oxid uhličitý (CO_2), který je produkován ve 436x větším množství než druhý nejvíce produkováný plyn, jímž je oxid siřičitý (SO_2). V roce 1989 se na území dnešní České republiky vyprodukovalo 79 % veškeré elektrické energie z uhelných elektráren, které nebyly odsířené. V roce 2018 se jednalo už jen o 43 % a navíc byly tyto elektrárny odsířené, a tím se výrazně snížila produkce oxidu siřičitého (SO_2).

Katalyzátory

Jednou z nejdůležitějších technologických invencí ve spalovacích motorech byl vynález katalyzátoru. Katalyzátor je několikastupňový filtr, který čistí plyny vzniklé spalováním pohonných hmot, zejména pak u zážehových motorů (zažehnutí směsi benzínu a vzduchu elektrickou jiskrou). Moderní katalyzátory jsou takzvaně trojčinné, jelikož provádějí tři činnosti: oxidaci velice škodlivého oxidu uhelnatého (CO) na méně škodlivý oxid uhličitý (CO_2); oxidaci nespáleného uhlovodíku, nejčastěji metanu (CH_4) a etanu (C_2H_6); redukci různých oxidů dusíku (NO_x) na neškodné látky dusík (N_2) a kyslík (O_2).

Smog

Smog je chemické znečištění atmosféry, které je způsobeno především lidskou činností. Existují dva typy smogu: redukční a oxidační. Redukční smog vzniká typicky v zimních měsících, kdy jsou nízké teploty a vyskytuje se přízemní inverze teploty vzduchu. Tato inverze způsobuje klesání škodlivých částic (zejména oxidu siřičitého – SO_2) v atmosféře a zamoření lokalit, které nemají dostatečnou provzdušenost (údolí, koryta řek, hustě zastavěná města). Druhým typem smogu je oxidační, který naopak vzniká v letních měsících a je způsoben vysokou koncentrací ozónu, který škodlivé látky nepropouští, a tak zůstávají nad zdrojem výparu těchto látek. V Evropě, Severní Americe a Asii patří k nejzávažnějším znečištěním ovzduší.

Zalesňování

Jedním z nejefektivnějších způsobů, jak snižovat množství skleníkových plynů v atmosféře, je zalesňování krajiny, která byla odlesněna za účelem zemědělské produkce, výstavby měst a ostatní infrastruktury. Lesy, ať už listnaté, jehličnaté, či smíšené, fungují jako filtr ovzduší. Stromy prospívají pomocí fotosyntézy, která spotřebovává oxid uhličitý (CO_2) a vytváří kyslík. Tím je každý strom velice efektivním filtrem, jenž dokáže z ovzduší odčerpávat značné množství oxidu uhličitého (CO_2), kterého je v atmosféře více, než je pro ni přirozené.

Poslání

Hlavním smyslem Světové zdravotnické organizace (World Health Organization – WHO) je „dosažení všemi lidmi nejvyšší možné úrovně zdraví“. Tento smysl v sobě zahrnuje několik dílčích úloh, které jej mají naplnit. Jedná se primárně o úlohy jako likvidace infekčních nemocí, vývoj a distribuce vakcín, monitorování epidemií a pandemií a poskytování informací o jejich průběhu. V několika těchto úlohách je WHO již od roku 1948, kdy tato organizace vznikla, velice úspěšná. Například v roce 1980 WHO prohlásila, že pravé neštovice byly eradikovány z celého světa (eradikovány – zlikvidovány). Dále v roce 2019 WHO dokončila vývoj vakcíny proti malárii nazvanou RTS,S, která radikálně snižuje úmrtnost na malárii u dětí. Na malárii ročně celosvětově zemře okolo půl milionu lidí s největším ohniskem v subsaharské Africe, ale v posledních letech zaznamenáváme znatelný pokles úmrtí na tuto nemoc. V roce 2010 zemřelo celkem 585 000 lidí, v roce 2017 zemřelo celkem 416 000 lidí a v roce 2018 pokles pokračoval na 405 000 zemřelých lidí.

Struktura

Struktura WHO je podobná jako u mnoha ostatních celosvětových organizací. Nejvyšším orgánem je Světové zdravotnické shromáždění, kde jsou zástupci ze všech 194 členských států. Řídícím orgánem je Výkonná rada, která má 34 členů, z nichž je 32 voleno na tříleté období členy Světového zdravotnického shromáždění. Výkonná rada je zodpovědná za plnění

usnesení, která vzejdou z každoročního setkání Světového zdravotnického shromáždění. WHO dělí svět na šest regionů, kde zřizuje regionální úřady, jež spolupracují se státy, které do těchto regionů spadají. Tyto regiony jsou AFRO – Afrika; PAHO – Severní a Jižní Amerika; SEARO – Jihovýchodní Asie; EURO – Evropa a západní Asie, kam patří i Česká republika; EMRO – Blízký východ a státy Perského zálivu; WPRO – státy západní části Tichého oceánu (Pacifiku), kam patří státy v Oceánii a také Austrálie a Nový Zéland.

Členství

Celkem má WHO 194 členských států, jež zahrnují všechny členské státy Organizace spojených národů (OSN) kromě Lichtenštejnska. Česká republika je členem již od vzniku roku 1948, v té době jako součást Československa. Po rozdělení České republiky a Slovenska je ČR samostatným členem od roku 1993. Organizace WHO také nabízí roli pozorovatele, kterou mohou získat státy, jež nejsou celosvětově uznány či nesplňují jiná kritéria pro vstup. V roli pozorovatele je například Vatikán či Palestina. Nejproblematictější státem, který není členem WHO, je Tchaj-wan. Tchaj-wan je uznáván jako stát pouze 15 světovými státy a ostatní jej uznávají jako autonomní oblast spadající pod Čínskou lidovou republiku. Tchaj-wan je velice bohatý ostrovní stát a dlouho usiluje o uznání samostatnosti OSN, avšak stále se to nedaří. Tchaj-wan tedy nemůže být členem WHO, jelikož není členem OSN. Základním kritériem pro získání členství je právě členství v OSN.

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍM

Program OSN pro životní prostředí (UNEP):

https://www.mzp.cz/cz/program_osn_pro_zivotni_prostredi_unep

Orgány UNEP:

https://www.mzp.cz/cz/organy_unep

Významné akce UNEP:

https://www.mzp.cz/cz/zasedani_unea_prosinec

Domovská stránka UNEP:

<https://www.unenvironment.org/>

Evropská hospodářská komise OSN (EHK OSN):

https://www.mzp.cz/cz/evropska_hospodarska_komise_osn_unece

Úmluvy sjednané v rámci EHK OSN:

https://www.mzp.cz/cz/umluva_o_dalkovem_znecistovani_ovzdusi_hranice

https://www.mzp.cz/cz/umluva_o_ucincich_havarii

https://www.mzp.cz/cz/ochrana_a_vyuzivani_hranicnich_vodnich_toku

https://www.mzp.cz/cz/umluva_o_posuzovani_vlivu

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD):

https://www.mzp.cz/cz/organizace_pro_ekonomickou_spolupraci

Orgány Environmentálního programu:

https://www.mzp.cz/cz/organy_environ_programu

Hodnocení politik životního prostředí ČR 2018:

https://www.mzp.cz/cz/hodnoceni_politiky_zivotni_prostredi_cr

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/hodnoceni_politiky_zivotni_prostredi_cr/\\$FILE/OMV-Highlights_EPR-20180716.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/hodnoceni_politiky_zivotni_prostredi_cr/$FILE/OMV-Highlights_EPR-20180716.pdf)

Domovská stránka:

<http://www.oecd.org/index.htm>

Rada Evropy (CoE)

https://www.mzp.cz/cz/rada_evropy

Kontaktní místo/osoba v ČR:

https://www.mzp.cz/cz/kontaktni_misto_cr_pro_radu_evropy

Úmluvy sjednané v rámci Rady Evropy o životním prostředí:

Evropská úmluva o krajině:

https://www.mzp.cz/cz/evropska_umluva_o_krajine_smlouva

Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť:

<http://chm.nature.cz/dalsi-mezinarodni-zavazky/bernska-umluva/>

Domovská stránka:

<https://www.coe.int/en/web/portal/home>

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA):

<https://www.eea.europa.eu/cs/about-us/who/who-we-are>

Podrobnější informace o EEA:

<https://www.eea.europa.eu/cs/publications/evropska-agentura-pro-zivotni-prostredi-1>

Domovská stránka:

<https://www.eea.europa.eu/cs>

1) Vakcína

Látka obsahující malé množství infekce, která je vpravena do těla. Jelikož se jedná o velice malé množství, infekce není silná a přirozená imunita těla si na látku stačí vytvořit protilátky, a tím tělo dostatečně ochránit při větším výskytu látky v těle.

2) Očkování

Proces imunizace (zvyšování imunity těla), který vpravuje do těla vakcínu. Tento typ očkování je znám jako aktivní imunizace. Pasivní imunizace do těla vpravuje již samotné protilátky.

3) Epidemie

Větší výskyt onemocnění určitou chorobou či nemocí na určitém místě (město, kraj, region, stát) a v určitou dobu (týden, měsíc, rok).

4) Pandemie

Výskyt onemocnění určitou chorobou či nemocí po celém světě v určité době (týden, měsíc, rok).

5) HIV/AIDS

Virus, který způsobuje závažné onemocnění, jež extrémně oslabuje přirozenou imunitu nakaženého jedince. Nakažený jedinec má tak slabou imunitu, že i banální onemocnění, jako je například zápal plic, může pro daného jedince být fatální. (HIV – virus, AIDS – nemoc)

6) Malárie

Jedna z nejvýznamnějších infekčních nemocí, na kterou ročně zemře až 500 000 lidí po celém světě. Této nemoci se také říká bahenní zimnice. Nemoc přenáší komár rodu Anopheles. Vakcínu proti malárii pomohla vyvinout Světová zdravotnická organizace.

7) Žloutenka

Klinický příznak onemocnění jater, která nejsou schopna spotřebovat barvivo bilirubin, jež vzniká při odbourávání hemoglobinu v červených krvinkách. Barvivo způsobuje změnu přirozené barvy tkání, jako je kůže či oční bělmo.

8) R&D

Proces výzkumu nových technologií, postupů či léčebných materiálů, který kvůli bezpečnosti trvá několik měsíců až let. Lidé se mohou dobrovolně účastnit mnoha takových procesů, které se snaží najít nový způsob léčení různých onemocnění a chorob.

9) Mortalita

Těž úmrtnost. Jedná se o demografický ukazatel, který udává podíl zemřelých v populaci za určité období. Většinou se statistika uvádí za jeden rok a používají se procenta či promile.

10) Eradikace

Úplné vymýcení choroby včetně jejího původce z populace. Příkladem je vymýcení pravých neštovic v roce 1979.

11) Epidemiologie

Věda zabývající se studiem nemocí a chorob, které mají dopad na životy lidí. Studium zahrnuje původ nemoci, přenositelnost nemoci, projev nemoci, ale také například psychologické dopady nemoci na populaci.

12) Imunita

Schopnost organismu bránit se proti škodlivým virům či bakteriím. Tato schopnost se dá zvyšovat očkováním.

13) Tuberkulóza

Jedno z nejzávažnějších bakteriálních onemocnění. Bakterie napadá plíce a nejčastěji nemá klinické příznaky, tudíž je těžko rozpoznatelná. Pokud se onemocnění včas neléčí, nastává smrt u více než 50 % případů.

14) Rouška

Známá také jako chirurgická maska. Jsou méně účinné než polomasky s typem ochrany FFP1, FFP2 nebo FFP3. Chirurgická maska nechrání osobu, která ji nosí, nýbrž ostatní osoby. Rouška zachytává bakterie a viry vydechané z úst či nosu.

15) Respirátor

Známý také jako polomaska. Je to pomůcka určená k ochraně před vdechováním nebezpečných látek nebo prachových částic. Tuto pomůcku dělíme na několik druhů podle typu ochrany – FFP1, FFP2, FFP3. Respirátor chrání nositele před vdechnutím nežádoucích bakterií, virů nebo plynů a je důležité, aby byl nasazen těsně.

16) Chřipka

Jedno z nejběžnějších virových onemocnění způsobené virem Orthomyxoviridae. V angličtině je onemocnění označováno jako *flu* a epidemiologicky se onemocnění nazývá *influenza*. Virus má tři typy – A, B, C.

17) Inkubační doba

Doba mezi vstupem infekční choroby či nemoci do organismu a prvním klinickým příznakem (symptomem) nemoci. Čím delší inkubační doba, tím větší epidemické riziko.

18) Světová zdravotnická organizace (WHO)

Mezinárodní organizace, jejímž posláním je „dosažení všemi lidmi nejvyšší možné úrovně zdraví“. Konkrétně se věnuje například likvidaci infekčních nemocí, vývoji a distribuci vakcín, monitorování epidemií a pandemií a poskytování informací o jejich průběhu.

19) RTS,S

Název vakcíny proti malárii, kterou pomohla vyvinout Světová zdravotnická organizace.

20) Pravé neštovice

Prudce nakažlivé onemocnění, způsobené virem z čeledi Poxviridae. Poslední známý případ pravých neštovic byl zaznamenán v roce 1977. V roce 1980 tuto nemoc Světová zdravotnická organizace oficiálně prohlásila za vymýcenou.

Výchova k občanství – Mezinárodní systém

Materiály do výuky pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia

Autoři: Alena Resl, Kateřina Semotamová, Radim Štěrba, Šimon Zajíček

Odborná konzultace: Markéta Pitrová, Tomáš Pojar, Rudolf Pečinka

Editor: Alena Resl

Vydavatel: CEVRO, z. s., Jungmannova 29/19, 110 00 Praha 1, e-mail: info@cevro.cz, www.cevro.cz

Výroba: Nakladatelství Jalna, Mickiewiczova 17, 160 00 Praha 6, www.jalna.cz

Grafická úprava a sazba: Martin Sládeček

Vydáno v Praze v roce 2020. První vydání.

Publikace je dostupná ke stažení na www.odpovedneobcanstvi.cz.

© Vysoká škola CEVRO Institut, Katedra občanské výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Konrad-Adenauer-Stiftung

Autoři této publikace vyjadřují ve svých příspěvcích své osobní názory.

ISBN 978-80-86816-42-5

Zdroje obrázků:

obálka – Sergey Ryzhov / Adobe Stock

str. 26, volba Jiřího z Poděbrad – Wikimedia Commons

str. 40 a 41, vlajky – Wikimedia Commons

str. 62, prezidenti zemí V4 – Kateřina Šulová / ČTK

str. 77, motto NATO – Wikimedia Commons

str. 81 a 82–93, památky UNESCO – České dědictví UNESCO

str. 81 a 94–95, památky UNESCO – Wikimedia Commons

www.odpovedneobcanstvi.cz